

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 6. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobredob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 8 (13.838)

Trst, četrtek, 10. januarja 1991

Skoraj vse upanje zdaj na ramenih generalnega sekretarja OZN De Cuellarja

Neuspeh srečanja Baker-Aziz

Pogovori v Ženevi so trajali dobrih šest ur - Vso krivdo za neuspeh Baker pripisal Bagdadu
Aziz ponovil zahtevo po sočasni rešitvi palestinskega vprašanja - Konec ultimata vse bližji

ŽENEVA — »V teh šestih urah nisem slišal ničesar, kar bi mi dalo misliti, da je Irak pripravljen spoštovati resolucije varnostnega sveta OZN,« je na začetku tiskovne konference po večerajšnjih pogovorih v Ženevi z iraškim kolegom Tarikom Azizom povedal ameriški državni sekretar James Baker. »Irak je glasno poudaril svoj »ne« umiku iz Kuvajta, s tem pa je dejansko tudi kriv za neuspeh ženevskega mirovnega srečanja,« je še dodal Baker, ki pa je ob tem tudi pristavil, da ostajajo vrata za mir še vedno odprta, vendar pa pot do teh vrat vodi le z doslednim upoštevanjem vseh resolucij varnostnega sveta. »Upam, da bo iraško vodstvo izbralo to pot,« je še poudaril šef ameriške diplomacije.

Za njim je novinarjem spregovoril Tarik Aziz, ki je zavrnil Bakerjeve trditve, da se Irak ne zaveda resnosti položaja. Dejal je, da ZDA zanima le položaj v Zaliivu in spoštovanje resolucij VS. »Toda celotno področje potrebuje mir in stabilnost in če so ZDA resnično pripravljene sodelovati v prizadevanjih za doseg globalnega miru, tudi Irak ne bo stal ob strani,« je poudaril Aziz, ki je s tem v zvezi opozoril, da je istočasna rešitev palestinskega vprašanja za Irak bistvenega pomena glede nacionalne varnosti.

Potek večerajšnjih pogovorov med obema zunanjima ministroma v Ženevi pa vsaj v začetku ni dal slutiti, da se bo končal z dejanskim polomom. Državnika sta se začela pogovarjati točno ob 11. uri, nekaj po 13. uri je prišlo do prvega odmoru, nato pa so se pogovori z enim sa-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Predstavniki manjšine odgovarjali na vprašanja ožjega odbora Enotnost Slovencev v senatu

BREDA PAHOR

RIM — Pripadamo različnim strankam, izhajamo iz drugačnih izkušenj, vendar pa glede tega vprašanja zagovarjamo enako stališče: ob želji, da bi odbor in seveda nato komisija čimprej uspešno zaključila svojo nalogo, si nadejamo, da bi bil zakon čimbolj odprt, kajti s tem bi Slovence končno izkazali zaupanje. S takšnimi mislimi se je msgr. Marino Qualizza v imenu predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti, ki živi v Italiji, poslovil od ožjega odbora senatne komisije za ustavna vprašanja. Ta delovna skupina je namreč na svojem rimskem sedežu včeraj nadaljevala z nizom avdicij v zvezi z vladnim osnutkom zakonske zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini. V dopoldanskem krogu srečanj so prišli na vrsto naj-

prej tržaški in goriški župan, medtem ko se je predsednik tržaške pokrajine že drugič odtegnil vabilu nato pa predstavniki Slovencev in z njimi člani nekaterih italijanskih oziroma »mešanih« združenj, ki zagovarjajo tvorno sožitje med večino in manjšino. Ze dopoldne, nato pa še ves popoldan je nato beseda pripadla predstavnikom tistih italijanskih organizacij, ki imajo do zakonske zaščite Slovencev odklonilno stališče. Vabljeni so pravzaprav odgovarjali na osem vprašanj, ki jih je že predhodno zastavil ožji odbor - enotno stališče predstavnikov Slovencev na posamezne točke objavljamo posebej. Ta dokument je delegacija izročila koordinatorju delovne skupine Guzzettiju (KD), ki je tudi poročevalec zakonskega osnutka. Včerajšnjemu celodnevemu poteku avdicij pa je vseskozi sledil sen. Stojan Spletčič (KPI).

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Skupni dokument o zaščiti

Predstavniki naše narodnostne skupnosti so med avdicijo senatorjem ožjega odbora obrazložili enotna stališča v zvezi z najpomembnejšimi vprašanji o zaščiti. Gre v bistvu za odgovore na vprašanja, ki jih je ožji odbor predhodno postavil predstavnikom manjšine.

Uvodno stališče se nanaša na vprašanje o homogenosti zaščite, glede katere slovensko predstavništvo poudarja nujnost, da se priznanje pravic v zakonu upošteva za vse Slovence v deželi FJK, najmanj na ozemlju 35 občin tržaške, goriške in videmske pokrajine, ki predstavljajo območje zgodovinske naseljenosti Slovencev. Mogoče je sicer predvideti postopno uveljavitev pravic v videmski pokrajini, brez izključevanja možnosti za bodoče izpopolnitve. Vsekakor naj zakon upošteva princip, po katerem mora biti manjšina soudeležena v procesu njegovega izvajanja. Iz zakonskega besedila gre nadalje umakniti vsakršno terminološko razločevanje med Slovenci treh pokrajin.

Območje (35 občin), na katerem naj bi bila zaščita veljavna, naj bo opredeljeno v samem zakonu, tako kot je veljalo že v preteklosti na različnih ravneh. Tako na primer v gradivu komisije Cassandro.

Na opredeljenem območju naj zakon predvideva pravico za državljane slovenske narodnosti, da uporabljajo svoj jezik v medsebojnih in uradnih odnosih s krajevnimi administrativnimi in sodnimi oblastmi, prav tako naj imajo pravico do odgovora v slovenščini. Slovenski predstavniki v dokumentu poudarjajo, da s tem v zvezi niso umestna aprioristična teritorialna omejevanja, kar zadeva na primer mestni središči Trsta in Gorice ter se sklicujejo na norme posebnega statuta

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Jugoslovansko zvezno predsedstvo ponovno napada Slovenijo in Hrvaško

Z zahtevo o razorožitvi »nelegalnih« sil naj bi tonil v pozabo srbski bančni rop

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Včeraj je zvezno predsedstvo sprejelo ukaz, da se morajo razformirati vse oborožene sile, ki niso v sestavi »enotne« JLA ali milice in ni njihova organizacija urejena z zveznimi predpisi. Vso opremo in orožje je treba vrniti JLA. Vse to je treba izvesti v desetih dneh. JLA bo po ukazu predsedstva zaščitila državljane na celotnem ozemlju SFRJ, kadar tega ne morejo narediti drugi organi. Zvezni sekretariat za obrambo bo nadzoroval izvajanje ukaza.

Jovičev ukaz je očiten poskus odvrti pozornost jugoslovanske in svetovne javnosti od srbskega bančnega roba k drugim vprašanjem. Ukaz je očitno uperjen predvsem proti Hrvaški, je nekoliko dvoumen, zlasti v uvodu, ko govori o tajnem uvažanju orožja ob neposrednem sodelovanju drugih držav ter ob neposrednem sodelo-

vanju organizacij v tujih in sosednjih državah.

Slovenski obrambni minister Janez Janša je takoj odgovoril in uradno sporočil, da slovenska teritorialna obramba obstaja v skladu z ustavo in zveznimi zakoni in da se ukaz nanjo ne more nanašati.

Razprava na zveznem predsedstvu je bila burna. Hrvaški član Stipe Mešić je sejo iz protesta zapustil, slovenski predstavnik Drnovšek pa je odločno zahteval, da se govori o srbskem vdoru v Narodno banko Jugoslavije. Bila sta preglasovana. Makedonca ni bilo (še vedno je stari predstavnik Turpurkovski, ki se ob tako kočljivih zadevah rad umakne). Bosno in Hercegovino pa še vedno zastopa stari predstavnik srbske narodnosti.

Toda najbrž je pri vsem tem odigralo svojo vlogo dejstvo, da se je v teh dneh, ko je prišel na dan srbski vdor v jugoslovanski bančni sistem, nekaj

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V petek bo Slovenija sprejela zaščitne gospodarske ukrepe

LJUBLJANA — Trije slovenski predsedniki: predsednik republike Milan Kučan, predsednik vlade Lojze Peterle in predsednik skupščine France Bučar so se včeraj sestali in kot pravi skrajno skopo uradno sporočilo, »pripravili so načrt skupnih akcij v prihodnjih dneh.«

Predsednik Milan Kučan bo danes že dopoldne v Beogradu sodeloval na razširjenem zasedanju jugoslovanskega predsedstva, na katerem naj bi po informacijah Tanjuga pričeli nov razgovor o bodoči obliki Jugoslavije. Malo verjetno je, da bo današnji dogovor idiličen, očitno se bo pričela trda bitka.

Slovenska skupščina pa bo zasedala v petek zjutraj na skupnem zasedanju

vseh treh zborov. Na dnevnem redu bo izvajanje predlogov, ki izhajajo iz sklepov slovenske vlade obrazloženih v memorandumu, o katerem smo že včeraj poročali. V bistvu gre za zaščito slovenskega monetarnega sistema, za kar je Slovenija že povedala, da bo sama pobirala davke in carine. Toda to je malo, v resnici gre za slovenski monetarni sistem in za uvajanje takšne ali drugačne oblike slovenske valute. Zelo verjetna pa je domneva, da bi nadaljevali tudi razpravo o slovenski ustavi, tako da bi sprejeli neke popravke k določilom, ki Slovenijo še vežejo na določila zvezne ustave. V

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Medtem ko je Gruzija odločno zavrnila ukaz Mihaila Gorbačova o umiku iz Južne Osetije Kremelj hoče z vojsko in mitingi streti Litvo

V litovskem Kaunasu so rdečearmejci poskrbeli tudi za tako paradiranje (Telefoto AP)

MOSKVA — Položaj v Pribaltiku je iz ure v uro bolj napet, v Litvi pa dobesedno dramatičen. Vse strateške položaje v Vilniusu so zasedli tanki in oklopna vozila rdeče armade, le dramatičen poziv litovskega predsednika Landsbergisa prebivalstvu, naj zaščiti svoje politične predstavnike, je preprečil nelitovskim demonstrantom vdor v poslopje parlamenta v Vilniusu.

Kremelj je kot običajno vse vojaške in mitingaške napore osredotočil v Litvi. Ultimatum za estonske nabornike zapade jutri, za latvijske 13. januarja, Litovce pa puščajo v negotovosti. Medtem pa so pred poslopjem litovskega radia in televizije sovjetski tanki, podobno je pred sedeži strank in pred redakcijami časopisov. Po cestah krožijo vojaške izvidnice, ki za sedaj še ne iščejo nabornikov, ki nočejo slu-

žiti vojaškega roka v rdeči armadi. Vedno bolj pa je jasno, da je vprašanje nabornikov le pretežna, da se prepreči osamosvojitve najbolj upornih republik, saj se s tem pojavom ubadajo tudi v muslimanskih azijskih republikah, tam pa ne pošiljajo specialcev in desantnih enot na lov na »skrivajce«.

Nič boljši pa ni položaj v Gruziji. Tu je republiški parlament zavrnil ukaz Mihaila Gorbačova, naj iz južnoosetinske avtonomne oblasti odpokličejo gruzinsko policijo, naj prekličejo policijsko uro in naj južnim Osetom ponovno priznajo narodne pravice. Rdeča armada pa se tu izogiba tankovskemu paradiranju, kljub temu da se iz dneva v dan daljša seznam padlih sovjetskih vojakov in domačih civilistov, raje svojo moč razkazuje v Pribaltiku, kjer ni nevarnosti, da bi se ruski vojaki vračali v krstah.

Sodno leto otvorili s polemikami

NA 12. STRANI

Za PSI vprašljiva zakonitost Gladia

NA 2. STRANI

V Gorici zaprli 8 razpečevalcev heroina in kokaina

NA 8. STRANI

Nenadno zblížanje med KPI in PSI lahko ogrozi stabilnost večine Socialisti zdaj zahtevajo dokaze o zakonitosti strukture Gladia

RIM — Na političnem horizontu se nad Gladio spet zbirajo temni oblaki. Socialisti so včeraj — v očitnem nasprotju z ministrskim predsednikom Andreottijem in predsednikom republike Cossigo — spet poudarili, da je treba zakonitost Gladia še dokazati in so zato socialistične poslance v Montecitoriu pooblastili, da vse dvome o Gladio zapišejo črno na belem in predložijo vprašanje, o katerem naj bi skupaj z ostalimi na to temo razpravljali jutri v poslanski zbornici. Ta razprava pa s tem dobiva na pomenu, saj lahko vpliva tudi na stabilnost vladne večine.

Toda socialistično vodstvo je šlo včeraj še dlje. Zahtevalo je namreč odstop predsednika parlamentarnega odbora za nadzor nad tajnimi službami Maria Segnija, ki je istočasno sin nekdanjega italijanskega predsednika. Socialisti menijo, da bi preiskava o »načrtu Solo« in o poskusu »udara« De Lorenza lahko prinesla morebitne dokaze o vpletenosti takratnega predsednika Antonia Segnija. Iz sporočila iz Ulice del Corso je razvidno, da imajo socialisti precej dvomov o zakonitosti Gladia, z objavo novih dokumentov in posnetkov pa naj bi se jim porodili tudi sumi o povezavi med Gladio in »udarom« De Lorenza.

Vse to pa odpira novo fazo nasprotij s KD. Demokristjani namreč ne morejo sprejeti, da se postavlja v dvom lik

nekdanjega predsednika republike — in posredno s tem tudi položaj Segnija juniorja — še manj pa lahko sprejmejo, da se ponovno razpravlja o zakonitosti Gladia. Dvomi o zakonitosti te organizacije so namreč v očitnem nasprotju z večkratnimi izjavami Cossigo, Andreottija in tajnika KD Forlanija. V zvezi z Gladio pa se nekaj premika tudi znotraj KD in demokristjanski člani v komisiji za pokole so že zahtevali nujen sestanek s Forlanijem in načelnikom poslanskih skupin.

Včerajšnja Craxijeva poteza pa v precej podoben položaj postavlja obe največji levičarski stranki. Če se PSI sprašuje o povezavi med Gladio in »udarom« De Lorenza, pa KPI izraža prepričanje, da je taka povezava obstajala. Tako je včeraj podpredsednik parlamentarnega odbora za tajne službe Tortorella (KPI) izjavil, da je ta povezava očitna v osebi De Lorenza, ki je bil avtor načrta Solo, vodja karabiničarjev, ki bi morali »udar« izvesti in »šef« tajne službe SIFAR, ki je vodila tako Gladio, kot skrbela za zbiranje podatkov o politikih, ki bi jih bilo treba aretirati. To zblížanje med KPI in PSI pa lahko vodi tudi k vladni krizi, ki bi se lahko končala s predčasnim razpustom zbornic, kar bi avtomatično pomenilo odložitev volilnih referendumov. G. R.

De Michelis o Somaliji Nadaljuje se evakuacija italijanskih državljanov

MOGADIŠ — Stanje v Somaliji je še vedno zelo nejasno, saj se gverilci in vladni vojaki še vedno borijo za vsako ulico, nihče pa pravzaprav ne ve, kje se nahaja dolgoletni diktator Siad Barre, kateremu so po splošnem mnenju štete ure. Italijanski veleposlanik v Mogadišu Mario Sica je namreč v telefonskem pogovoru z italijanskimi novinarji dejal, da je stanje v somalskem glavnem mestu katastrofalno, ker je treba spopadom med dvema armadama, ki pa nimata več nabojev in moči, dodati še pustošenje po mestu s strani prebivalcev. Siad Barre pa naj bi bil po Sicovem mnenju v državni vili Somalia in da se še vedno brani. Somalska gverilska opozicija je ostro kritizirala predlog Maria Sice, da naj bi Italija posredovala, da bi prišlo do sporazuma med gverilci in vlado. Opozicija namreč zahteva brezpo-

gojno kapitulacijo Barreja in se z njim nikakor noče pogajati.

Tudi italijanski zunanji minister Gianni De Michelis, ki je včeraj poročal v parlamentarni komisiji za zunanje zadeve, se je v bistvu strinjal s Sico ter napovedal ojačitev italijanske vojaške prisotnosti za sto enot. Njegov poseg je izzval vrsto pomislekov s strani vladnih strank in očitno neodobravnanje s strani levice.

Sico so tudi napadli predstavniki gverilske vlade v izgnanstvu v Rimu, ki so v bistvu ponovili trditve svojih političnih somišljenikov v domovini. Z Barrejem se tudi po njihovem mnenju ne bodo več pogajali. Medtem se uspešno nadaljuje evakuacija italijanskih državljanov iz Somalije. Včeraj jih je odšlo skupno kar 75, od katerih 36 z letalom iz Mogadiša, 12 s francosko fregato Lamotte Piquet, nekateri pa z italijansko fregato Orsa, ki naj bi odplula v najkrajšem času.

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Neuspeli

mim odmorom nadaljevati vse do večera. Vse to je pri opazovalcih vzbujalo upanje, da je prišlo vsaj do nekaterih stičnih točk v povsem odmaknjenih stališčih obeh držav. Optimizem so opazovalci črpali tudi iz dejstva, da sta v Ženevo popoldne nenadoma dopotovala tudi zunanja ministra PLO Faruk Kadumi in Alžirije Hamid Ghazali, istočasno pa je jordanski kralj Husein imel krajša obiska v Luksemburgu in Rimu. Tudi francoski predsednik Mitterrand je, še pred koncem pogovora med Bakerjem in Azizom, govoril, da še niso izčrpane vse diplomatske poti za rešitev zalivske krize.

Zato je bila hladna prha po končanem pogovorih toliko bolj nepričakovana. Vse kaže, da se Irak ni več pripravil na pogovore z ZDA, Aziz pa je na tiskovni konferenci poudaril, da se od 15. januarja Bagdad ne bo pogovarjal niti s predstavniki evropske dvanajsterice. Kljub temu pa nekateri opazovalci menijo, da naj bi v zadnjem trenutku Irak le poskušal po diplomatski poti iskati nekakšno rešitev, velik del upanja, da se svet le izogne vojnemu spopadu, pa je zdaj na ramenih generalnega sekretarja OZN De Cuellarja. Z njim naj bi s tem v zvezi že sinoči takoj po neuspelem ženevskem srečanju govoril ameriški predsednik Bush, ki je dejal, da je generalni sekretar OZN izrazil pripravljenost, da se v naslednjih dneh poda v Bagdad, da bi še zadnjič skušal prepričati Sadama Huseina, da se odloči za mirno pot. O srečanju v Ženevi pa je Bush dejal, »da je zdaj samo od Iraka odvisno, na kakšen način se bo razpletla kriza v Zalivu.« Ameriški predsednik je še izjavil, da je zaradi iraške nepopravljivosti precej črnogled, vendar »pa še ni prepreno in bo zato storil vse, da se prepreči vojni spopad v Zalivu.«

● Enotnost

Na včerajšnjem srečanju so želeli predstavniki Slovencev še zlasti opozoriti na nekaj bistvenih in še posebej perečih vprašanj. Odločno so zavrnili nameri, da bi zakon odmerjal pravice glede na pokrajino, v kateri žive Slovenci kot posamezniki in kot skupnost. Zahteva po drugačnem odnosu do Slovencev, ki žive v videmski pokrajini, je bila izrečena tudi s številčno prisotnostjo v včerajšnji delegaciji.

Najprej je nujo, da bi zaščitni zakon veljal tudi za Slovence videmske pokrajine, naglasil msgr. Marino Qualizza in jo podprl z ugotovitvijo, da sta slovenski jezik in kultura tam doma že 1.200 let. Zato bi bilo prav, da bi država skupnosti, ki je doslej sama gojila svojo kulturo predvsem preko ustnega izročila, omogočila, da pride do pisane kulture. To pa je mogoče samo s pomočjo šol. O izobraževanju v slovenščini na tem območju je govoril Pavel Petricig, ki se je tudi obregnil ob oznako »slavov«, saj imata npr. tudi Gorbačov in papež pravico za državljanstvo v tej tako številčni skupnosti. Po njegovem mnenju bi bila trenutno v videmski pokrajini najbolj umestna uvedba dvojezičnih šol in se pri tem skliceval na izkušnje zasebnega šolskega centra v Špetru. Iz proforskih izkušenj je izhajal tudi Viljem Černo, ki je podčrtal velik delež slovenskih društev videmske pokrajine pri ohranjanju in razvijanju slovenske kulture. Da slovenski jezik v videmski pokrajini ni tujek, je poudarila Jole Namor, pa dokazujejo delovanje društev, obredi v cerkvah, izhajanje raznih listov, kot je npr. Novi Matjur, in pa obstoj dvojezične šole. Preko tega zakona pa bi morali Slovence, ki žive v Kanalski dolini, vsaj vrniti tiste pravice, ki jim jih je odvzela Italija leta 1918. Zato pa bi morali tudi do področje vključiti v zakon, je dejal Salvatore Venosi.

Nujnost, da pride do odobritve zakona, je ponovila Laura Bergnach, ki je pri tem naglasila, da je slovenska narodnostna skupnost s predstavitvijo enotnega dokumenta izkazala pragmatični odnos do te problematike. Zahteva o takim zakonu, ki bi Slovence v Italiji obravnaval

kot celovito skupnost, je še enkrat iznesel Klavdij Palčič. Marija Ferletič pa je predvsem opozorila na škodo, ki jo je slovenska narodnostna skupnost utrpela v povojnem času zaradi zavlačevanja in nerazumevanja oblasti. Med raznimi aspekti zakona pa se je Ivo Jevnikar še posebej zaustavil ob zahtevi, da bi morala zakonska določila jamčiti individualne in kolektivne pravice do javne rabe slovenščine; pri tem je zavračal omejitve, ki jih postavlja osnutek Maccanico in se skliceval na razne mednarodne dokumente.

Proti ločevanju Slovencev po pokrajini in njihovem preštevovanju so se na včerajšnji avdiciji izrekli tudi Marino Vacci (krožek Iстриa), Franco Codega (ACLI) in Riccardo Luccio (Skupina 85). Vacci je še posebej zagovarjal tezo, da bi celovito upštevali regijo, ki sega od Trbiža do Kvarnerja, Codega je med drugim »opozoril« odbor, da bi morali zapreti vse slovenske višje srednje šole v Trstu in Gorici, ko bi odobrili Maccanico tekst, kar bi seveda bil velik absurd; Luccio pa je zatrdil, da je v vseh vidikih manjša razlika med Slovenci, ki žive v tržaški oziroma videmski pokrajini, od razlik, ki označujejo njihove sodržavljane italijanske narodnosti, ki prebivajo v eni oziroma drugi pokrajini.

S takšnimi ugotovitvami pa nikakor ne soglašajo člani društva »Il castagno« iz Benečije, ki so odboru predložili »pravo lestvico slovenstva« v Benečiji. Na kraj bivanja pa sta vezala pravice rabe slovenskega jezika tudi tržaški in goriški župan. Tržaški »odhajajoči« župan Ricchetti se je med drugim skliceval na javnosti povsem nepoznano okrožnico ministra Maccanica, ki naj bi omejevala rabo slovenščine na rajonska sveta za Vzhodni in Zahodni Kras. Oba župana sta zatrdila, da javna uporaba slovenščine in slovenska šola zelo drago staneta, sicer pa, je zatrdil goriški »prvi moč« Scarano, je 90 odstotkov Goričanov proti dvojezičnosti. Njuno izvajanje je član odbora Acone (PSI) komentiral, češ da ju skrbi predvsem zaščita večine. Populandski del avdicije so zapolnila izvajanja pripadnikov raznih organizacij, kot so npr. Odbora za zaščito italijanske identitete Trsta in Gorice, sekcije Lege nazionale, združenja Istranov in podobna. V njih so prišla do izraza že znana stališča o določanju pravic glede na številčno prisotnost Slovencev. Še posebej vneta pa so prikazovali razne privilegije, ki naj bi jih Slovencev na področju šolstva in zaposlovanja prinašal Maccanicov testk.

● Skupni

Londonskega sporazuma, razsodbo št. 28 ustavnega sodišča iz leta 1981, 109. člen novega kazenskega zakonika in druge že veljavne zakonske ukrepe.

V zvezi s šolskimi vprašanji slovenski predstavniki zahtevajo, da se odpravi ozemeljska omejitev, kot je predvidena po členu 7 Maccanicovega osnutka. Tudi v videmski pokrajini je treba namreč ustanoviti javno šolo ali šolske tečaje s poučevanjem v slovenščini, pri čemer gre uveljaviti izkušnjo dvojezične šole v Špetru. Spoštovati je treba tudi potrebe po avtonomiji slovenske šole, bodisi na upravni kot na kulturni ravni in obenem upoštevati avtonomijo zbornih šolskih organov.

Za skladen sociogospodarski razvoj je potrebno predvideti prisotnost kvalificiranih predstavnikov manjšine v organih, ki odločajo o rabi in upravljanju teritorija, na katerem je prisotna manjšina. Posebna skrb mora biti v javni posegi namenjena gospodarskim dejavnostim, kot tudi ohranjanju in razvoju teritorija. Vzpostaviti je potrebno ukrepe, ki lahko zaustavijo izseljevanje in omogočijo vračanje emigrantov na ozemlje, kjer prebivajo Slovenci, kar posebej velja za videmsko pokrajino. Uveljaviti gre tudi načelo, da se omejitve razlastitve in zagotovitvo primerne protivrednosti v slučaju posegov, ki bi socialno, gospodarsko in kulturno oškodovali manjšino.

Pomoč države za kulturne dejavnosti naj bo dodatno pridružena tistim ukre-

pom, ki jih že izvajajo dežela in druge javne ustanove, za upravljanje sredstev pa naj se ustanovi posebna komisija, sestavljena iz slovenskih predstavnikov treh pokrajin.

Slovensko predstavništvo nadalje označuje kot nesprejemljivo vsakršno številčno ugotavljanje manjšine ob upoštevanju dejstva, da je zaščita manjšin zagotovljena po ustavi in načelih mednarodnega prava. Gre za stališče, ki ga sprejema tudi deželni svet FJK. Predstavništvo tudi podčrtuje zgrešenost izraza »zaposlitveni privilegiji«, ko gre za instrumente, ki morajo zagotavljati neko pravico. Slovenska manjšina ne postavlja vprašanje predhodno zagotovljenih delovnih mest, ampak poudarja, da gre osebje z znanjem obeh jezikov nameščati z ozirom na dejanske potrebe.

● Z zahtevo

podobnega dogajalo tudi v drugih republikah, saj so vse v izrednih finančnih težavah in povsod manjka denarja.

Predsedstvo je zavrnilo Drnovškov predlog, da bi razpravljali o depolitizaciji armade, češ da zadostuje, da je JLA, oziroma zvezna vlada napovedala, da bo predložila ustrezen zakonski osnutek. Očitno pa ta osnutek potuje iz raznih uradov zvezne birokracije zelo počasi in še vedno ni javno objavljen. Beograjski tisk in politika skušata dati današnji seji zveznega predsedstva izreden pomen, češ da naj bi se na njej dogovorili o bodoči ureditvi Jugoslavije. Beograjski tisk skoraj ne omenja bančne ga ropa, na veliko samo objavlja uradno sporočilo srbskega izvršnega sveta, češ da so nepravilnosti povsod in da je bilo v obtoku pre malo denarja, tako da je Srbija s svojim ukrepom v resnici naredila jugoslovanskemu bančnemu sistemu uslugo.

Današnja seja zveznega predsedstva bo potekala v novem in drugačnem ozračju. Predvsem bodo poleg stalnih članov zveznega predsedstva sodelovali tudi predsedniki republik. Za skupno mizo se bodo torej znašli Slovenec Milan Kučan, Hrvat Franjo Tuđman, Srb Slobodan Milošević, bosanski Musliman Alija Izetbegović, Črnogorec Mojmir Bulatović, za Vojvodino Jugoslav Kostić, za Kosovo Hisen Kajdomcaj. Za Makedonijo uradno zastopstvo še ni znano, menda pa se bodo dogovorili, da bosta sodelovala predsednik predsedstva Vladimir Mićković in predsednik supštine Stojan Andov.

V resnici se lahko od tega sestanka malo pričakuje, saj so stališča povsem različna, dejstva pa dokazujejo, da se celo o tako nujnih skupnih stvareh, kot sta skupni trg in skupni monetarni sistem, ni več mogoče dogovoriti. Ni se mogoče pogovarjati niti o bančnih ropih, ki so postali povsem legitimni notranji sistem.

● V petek

tem okviru je seveda tudi govor o raznih oblikah lastnega monetarnega sistema, ki ne pomeni takojšnje uradne in končne uveljavitve »Lipe« ali kaj podobnega. Možnosti je več, toda bistvena je odločitev za lastno monetarno politiko, ki veliki pomeni.

Končno pa gre tudi za akcije slovenske vlade, med katerimi je najpomembnejši dogovor s hrvaško vlado, ki je bil v sredo zvečer pozno v noč dosežen na Otočcu. Obstajajo razni sporni problemi predvsem ekonomskega značaja. Toda obstajajo tudi načelna in odločilna skupna vprašanja, o katerih govori naslednje uradno sporočilo slovenske vlade.

»V torek sta se na Otočcu sestali delegaciji Slovenije in Hrvaške zaradi vdora Srbije v monetarni sistem Jugoslavije. V zvezi s tem je bil nujen dogovor o nadaljnjem financiranju in funkcioniranju federacije v prehodnem obdobju.

Obe strani sta ocenili potezo Srbije kot kriminalno dejanje brez primere. Do podobnih vdorov je skrivoma prihajalo tudi v minulih časih, vendar je to sedaj,

ko zaradi osamosvajanja republik takih dejanj ni več moč dolgo prikrivati, flagrantno rušenje enotnega monetarnega sistema v Jugoslaviji z destruktivnimi posledicami na gospodarskem in političnem področju.

Obe strani sta kot neučinkovite ocenili poteze zvezne vlade, ukrepe Narodne banke Jugoslavije oziroma guvernerjev pa za nesprejemljive, saj slednji pomenijo v bistvu »kaznovanje« vseh in nepotrebno centralizacijo. Glede federacije je bilo potrjeno stališče, da je potrebno dogovarjanje o minimalnem obsegu funkcioniranja zveznih ustanov. Deseženo je bilo soglasje, da naj bi federacija v prihodnje ne imela več izvirnih prihodkov, temveč da naj bi se financirala prek kotizacije republik. Ponovljeno je bilo tudi, da bo potrebno bistveno racionalizirati delovanje in obseg posameznih zveznih ustanov. Obe vladi ostra nasprotujeta, da bi iz zveznega proračuna zagotavljali sredstva za intervencije v gospodarstvu, sanacijo bank in izvozne stimulacije.

Dogovorjeno je bilo tudi, da republiko Hrvaška in Slovenija ne bosta priznavali zadolžitve Federacije, ki so nastale po 28. decembru 1990, po dnevu torek, ko je Srbija formalno sprejela odločitev o vdoru v monetarni sistem Jugoslavije.

»Srbski rop stoletja«, kot slikovito nazivajo jugoslovanski dnevniki srbski vdor v Narodno banko Jugoslavije, pa ni povsem osamljen. Ta vdor pomeni 18,5 milijard dinarjev primanjkljaja in verjetno za prav toliko pritiska na monetarna sredstva in s tem takšen pritisk na valuto. Toda nekaj podobnega so naredile tudi druge republike in pkrajine, ki niso plačale zvezne davke. Tudi pri tem seveda po količini prednjači Srbija, predvsem pa je Srbija prišla z neplačevanjem. V tem primeru gre za 6,8 milijarde dinarjev, od katerih odpade na Srbijo štiri milijarde.

Včeraj pa smo na tiskovni konferenci ravnatelja slovenske Ljubljanske banke Antona Slapernika izvedeli še za novo vedno bolj odpirajoče se finančno borzo. Med Slovenijo in Hrvaško je prišlo do zelo ostrih gospodarskih sporov in polemik. Hrvati očitajo Slovence, da so reševali Elan na breme hrvaškega gospodarskega sistema, da je Grubelič s pomočjo slovenske politike (direktni so napadi na slovensko vlado) širil po Hrvaški. Še več je takšnih primerov in med njimi najbolj pomemben se nanaša na podružnico Ljubljanske banke v Zagrebu. Lani je prišlo do množičnega dvigovanja valut iz vseh bank, ko so specialci JLA zasedli prazen sedež slovenske Teritorialne obrambe. Ljubljanska banka je nekaj časa izplačevala, kasneje pa je izplačila ustavila. Toda dalj časa je izplačevala v Ljubljani, izplačila pa je zelo hitro ustavila v Zagrebu in Sarajevu.

Izplačila so ustavili, ko je matična slovenska banka nakazala v Zagreb valut

za 541 milijonov dinarjev in ko so bila vsa sredstva izčrpana. Torej je slovensko gospodarstvo finansiralo hrvaško in ne obratno.

V bistvu pa gre za sestanek realsocijalističnega sistema, po katerem je do 1. oktobra 1988 Narodna banka Jugoslavije pobrala vsem bankam v državi valutne dohodke. Obvezala pa se je, da bo vrnila denar, v kolikor bi prišlo do primanjkljajev. Teh težav ni bilo, ker so se valutni dohodki stalno večali in so bili lani rekordni, dokler ni prišlo do že znanega »kraka« so varčevalci samo v Ljubljani dvigovali dnevno tudi po pet milijonov dolarjev. Zvezna narodna banka ni vrnila sredstev in nič ne kaže, da jih bo vrnila.

Zaradi tega je bila v resnih težavah Ljubljanska banka, v še hujskih pa njena povsem finančno neodvisna podružnica v Zagrebu, ki gugače zelo dobro posluje in ki zbira predvsem devizne prihranke posameznikov in med njimi na stotine zasebnikov. O tem sta govorili obe vladi na Otočcu in o tem bodo prihodnji teden govorili strokovnjaki, vladi, obe narodni banki in delničarji.

Toda s tem prihaja na dan tudi sistem, ko je zvezna vlada pobrala valutne dohodke in jih porabila. Dokler so dohodki naraščali ni bilo nič kritičnega. Toda sedaj je menda že za 2,5 milijarde dinarjev razlik, ki pomenijo za toliko nov pritisk na zvezna sredstva in v končni konsekvenci na valutni sistem. Celotno »brezno« torej že znaša kar 28,3 milijarde dinarjev, česar ne bi prenesla niti gospodarsko trdnore urejena država.

O vseh teh vprašanjih, ki pa so povezana tudi z notranje slovenskimi strankarskimi odnosi se je pričel resen razgovor. Včeraj so prenovitelji sprejeli zelo odločna in jasna stališča, saj je srbski kriminalni vdor v NBJ pokazal zakaj Srbija potebuje Jugoslavijo in zakaj taka Jugoslavija ni sprejemljiva. Grozi stihijski razpad, kar pa je nevarno za ljudi v Sloveniji. Zato prenovitelji predlagajo šest ukrepov: vlada naj takoj predstavi program gospodarskega preživetja, zvezni prometni davek naj se ukine, ne pa prenese v republiški proračun. Slovenija naj Hrvaški in drugim republikam predlaga projekt gospodarskega sodelovanja in razdruževanja. Slovenska skupščina naj sprejme ukrepe za izvajanje plebiscitna. Pospeši naj se sprejemanje slovenske ustave in končno vse stranke naj se dogovore za usklajeno sodelovanje in realizacijo na plebiscitu sprejetih odločitev.

Poslanski klubi Demosa pa se bodo sestali v soboto in nedeljo in bodo torej dva dni ponovno za zaprtimi vrati razpravljali o slovenski politiki. Tokrat bodo na dnevnem redu predvsem notranja vprašanja odnosov. Predsednik Pucnič pravi, da je treba bolj disciplinirati poslance glede sodelovanja, glasovanja, usklajenega nastopanja.

B. S.

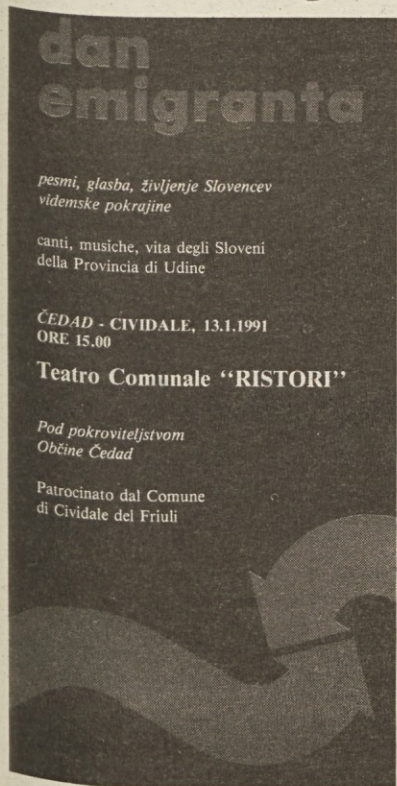
Castiglioni
obutve

Korzo U. Saba 2 - Tel. 764007
TRST

Korzo del Popolo 9 - Tel. 72590
TRŽIČ

RAZPRODAJA VSEH ARTIKLOV

29. Dan emigranta v nedeljo v Čedadu

ČEDAD — Letošnji Dan emigranta bo v nedeljo. Prirejajo ga slovenske organizacije videmske pokrajine. Prireditev se bo začela ob 15. uri v gledališču Ristori

v Čedadu. Prireditelji so pripravili pester program, v okviru katerega bodo nastopili Beneško gledališče, harmonikarski ansambel Synthesis 4, folklorna skupina Val Resia ter Rino Chinese in "Rezija". Na sporedu so tudi pozdravi gostov.

Ni treba posebej poudarjati, da je Dan emigranta priložnost za krepitev medsebojnih stikov med izseljenci, ki se ob novoletnih praznikih mudijo pri sorodnikih na rodni zemlji. Obujajo se spomini, tkajo se nove vezi in ustvarjajo nova prijateljstva. Dan emigranta, ki bo letos že 29., je iz začetnega pomena zadobil širšo vlogo. Postal je najvažnejši kulturni dogodek v Benečiji in pravi praznik za tamkajšnje ljudi slovenske narodnosti. Na njem se dela obračun opravljenega dela, ne samo kar se tiče izseljeniške dejavnosti, ampak stanja celotne manjšine, ki živi na tem prostoru. Je tudi priložnost, da se sensibilizirajo politični predstavniki glede odprtih problemov Slovencev, ki živijo v videmski pokrajini in problemov tistih, ki so bili iz objektivnih razlogov prisiljeni zapustiti rodno zemljo.

Temeljito proučite spremembe zakona o glasbenih šolah

Glasbena Sežana oživlja

SEŽANA — V sežanski glasbeni šoli so zelo resno vzeli priprave na spremembo zakona o njihovi dejavnosti, s katerim bodo močno zaostriili pogoje za samostojno delovanje teh ustanov. Centralna glasbena šola naj bi po novem samostojno delovala le v primeru, če bo v njej pridobivalo znanje najmanj 200 gojencev, od katerih jih bo najmanj polovica obiskovala pouk orkestralnih glasbil ter igrala v komornih skupinah, ansamblih ali orkestrih.

Direktor glasbene šole Sežana Leander Pegan se je takoj odzval na opozorila o predvidenih zakonskih spremembah in s sodelavci pripravil program desetletnega razvoja glasbene dejavnosti v občini. Na zadnjem lanskem zasedanju občinske skupščine je to zamisel predstavil tudi poslanec, ki so njegove predloge v celoti podprli. Ravnatelj Pegan si namreč glasbene šole ne predstavlja le v smislu enostavnega glasbenega izobraževanja po spisku glasbil, ki jih bolj ali manj iskreni prijatelji glasbe uporabljajo v lastno zadovoljstvo ali pa samo v okviru naključnih finančnih možnosti. Pomembnejše od tega se mu zdi prosvetljalni namen glasbene dejavnosti, ki mora z nenehnim povečevanjem števila in vpliva aktivnih glasbe-

nikov in glasbenega občinstva postati nepogrešljiva sestavina gospodarsko trdnega in duhovno bogatega življenja vsakega kraja ali občine. Zato naj bi v občini v najkrajšem možnem času povečali delež učencev, ki so se odločili za učenje orkestralnih glasbil. Poleg centralne šole, v kateri naj bi do leta 1995 vpis novincev vsako leto povečali za 8 ali 10 gojencev, naj bi v občini čimprej ustanovili tudi dve podružnici, in sicer za območje od Dutovelj do Komna ter za Divačo in Kozino. Leander Pegan je namreč prepričan, da dosedanji dislocirani glasbeni oddelki ne zagotavljajo trajnega, množičnega in kakovostnega glasbenega življenja v teh krajih.

S povečevanjem števila gojencev in usposabljanjem za čimveč različnih orkestralnih glasbil bodo po mnenju glasbenih pedagogov najkasneje v petih letih razmere v Sežani zrele za začetek delovanja mestne pihalne, v podružnici Dutovlje-Komen pa manjše vaške godbe. Pri uresničevanju teh načrtov naj bi v začetku tesno sodelovali tudi s Slovenskim glasbenim društvom Trebče v Italiji. Sežanski mladi glasbeniki bodo v tamkajšnji godbi nadomestili manjkajoči pomladek, hkrati pa se bodo Sežančani pri

sodelovanju z uveljavljenimi glasbeniki usposabljali za samostojno orkestralno in komorno delovanje. V Sežani želijo, da bi najkasneje v desetih letih v občinskem središču začel delovati tudi kakovosten komorni orkester.

Na bogatejšo glasbeno življenje je treba po mnenju Leandra Pegana navajati ustvarjalce in občinstvo. Zato so se v občini dogovorili, da bodo za glasbeno dejavnost preuredili stari sežanski grad, v katerem bo manjša koncertna dvorana z učilnicami. Hkrati bo treba za predstavljanje domače glasbene ustvarjalnosti in za gostovanja začeti čimprej izkoriščati tudi novi kulturni dom Srečno Kosovel, v katerem pa žal načrtovalci (vsaj doslej) niso prevideli kvazija.

Eden od prvih konkretnih korakov za uresničitev tega načrta je že bila ustanovitev iniciativnega odbora za sežansko godbo. Že septembra se bo predstavila nova atraktivna glasbena skupina - Lipiški fanfaristi. Sestavljala jo bo petnajst trobilcev na konjih, ki jih bo pomagala z glasbili opremiti lipiška kobilarna. Svoji ognjeni bo skupina doživela na evropskem prvenstvu v jahanju, ki bo v Lipici.

JANEZ ODAR

Zadnji tragični dogodki močno odjeknili na Koprskem

Heroin buri duhove...

KOPER — Vest, da sta konec minulega tedna v Trstu umrla štirindvajsetletni P. G. in šestindvajsetletna C. L. iz Trsta je krepko odjeknila tudi na Obali oziroma v Istri. Razširile so se namreč govorice, da sta zlasti oblastem v Italiji znana narkomana, zaužila mamilo, ki je prišlo iz Jugoslavije oziroma, da je P. G. nekje v Istri opravil svoj »trip«, nakar ga je prijatelj omamljenega pripeljal v Italijo, kjer mu niso več mogli pomagati. V italijanskem tisku se je pojavila še informacija, da je heroin terjal žrtve tudi na Koprskem. Na koprski UNZ smo včeraj izvedeli, da v zadnjem času česa takega niso zabeležili, da pa so v zadnjih petih letih na Obali registrirali tri primere smrti (dva Italijana in en domačin) zaradi prevelike doze zaužitih mamil. Kar zadeva izvor mamil je težko kaj reči. Koprski kriminalisti menijo, da zadeva še ni razčiščena, pričakujejo, da bodo v kratkem ponovno vzpostavili stik s Tražičani, nakar bodo poskušali pojasniti sume, domneve, ki se pojavljajo.

Ceprav v zadnjem času na Obali kaj »večjega« v zvezi z mamili niso odkrili, je žal treba zapisati, da ta problematika postaja iz dneva v dan bolj pereča. To območje je nedvomno pomembna tranzitna točka na poti od Vzhoda proti Zahodu. Nič čudnega torej, če so lani v Sežani na meji odkrili transporterje 19 kilogramov heroina, skupaj s kolegi iz Pulja pa na Škofijah in v Pulju 55 kilogramov heroina. To je bila največja količina mamil, ki so jih v Jugoslaviji odkrili v eni akciji. Tudi 200 »znamkic« LSD-ja ni bil majhen plen, še posebej zato ne, ker je preprodajalce mamil izjemno težko ujeti.

Med preprodajalci so namreč tudi izjemno izurjeni posamezniki, ki so - verjeli ali ne - v zaporu študirali in dokončali visoke šole (zgodovino, zemljepis, primerjalno književnost), a se »biznisu« in morda zasvojenosti niso odpovedali. Še danes »delajo«. Tri osebe iz Izole, stare okrog 20 let, so lani imele precej opravka z miličniki, za nekaj dni so šli celo v preiskovalni zapor, vendar zaradi suma oziroma preprodaje LDS-ja še danes niso bili obsojeni. Dekle, članica trojice, je kmalu potem, ko so jo izpustili iz preiskovalnega zapora spet »delala«, pa spet prišla

začasno za rešetke, a ji kasneje niso izrekli kazni. Nekaznovani so ostali tudi osnovnošolci z Obale - kar 26 jih je bilo - ki so testirali »travo«. In še bi lahko naštevali primere uživanja in preprodaje mamil na Obali. Ta »bolezen« se je krepko razširila, najbolj zaskrbljujoče pri vsem pa je, da se starostna struktura uživancev niža iz leta v leto. V »dobrih, starih časih« so mamila uživali mladeniči iz mladenke med 20 in 30 leti starosti, dandanes ni redkost, da zadevo poskušajo petnajstletniki, sedemnajstletniki. Vse skupaj je še toliko bolj pereča, ker je vedno več takih, ki se odločajo za heroin, vbrizgavanje mamil z injekcijskimi iglami (nevarnost aidsa in druge tegobe ob tem niso izključene). Kriminalisti, ki se soočajo s tem problemom vedo povedati, da imajo na Obali mladi nekaj javnih zbirališč, kjer se »veselijo« s »travico«, je pa še precej takih, ki se skrivajo tudi po stanovanjih, kjer delajo s heroinom. Vsi uživalci mamil so večinoma tihi, ne povedo kdo jih je oskrbel z drogo, vse tajijo in

molčijo. Delo na tem področju je izjemno težko.

Kriminalisti dobro poznajo preprodajalce, vedo, da se zelo premeteni in zato so akcije, ki jih načrtujejo zelo zahtevne, težke. V minulem letu so na koprskem kljub vsej konspirativnosti preprodajalcev in kupcev, uspeli 19 prijavitelj s kazenskimi odvadbami tožilstvu, 19 pa sodniku za prekrške. Pri nas je posest mamil prekršek. In zanimivo: marsikateri narkoman iz sosednje Italije »rad« pride k nam, kjer z uživanjem mamil stori samo prekršek. Seveda, če ga pri tem odkrijejo. Kazen je minimalna. V Italiji je vse drugače in dva Koprčana - dobro znana tudi tukajšnji policiji - sta se decembra lani po hitrem postopku znašla v tržaškem zaporu za 6 mesecev, ker so pri vsakem dobili po 3 grame heroina za prodajo. Za 18,5 gramov heroina, ki so ga dobili pri nekem našem »trgovcu« je slednji v Italiji »odsedel« dve leti in pol, za 20 gramov heroina, s katerim so ga ujeli pri nas, pa ni odsedel še nič...

DUŠAN GRČA

Tudi izolski ladjedelnici grozi stečajni postopek

IZOLA — Tudi izolska ladjedelnica »2. oktober« se je znašla pred stečajem. Koprška enota službe družbenega knjigovodstva je tukajšnjemu temeljnemu sodišču predlagala, da preuči položaj tega 335-članskega kolektiva in naj se odloči o stečajnem postopku. Razlog je tudi v tem primeru več kot 60-dnevna blokada žiro računa, zaradi česar, mimogrede, zaposleni v tem podjetju še zmeraj niso prejeli novembrskih osebnih dohodkov.

Do leta 1985 je izolska ladjedelnica polovico svojega zaslužka ustvarila s popravilom ladij, polovico pa z industrijsko dejavnostjo (tesno je na primer sodelovala z Litostrojem in Indulesom)... Ko pa so se začele težave v kovinsko-predelovalni industriji, je ladjedelnica izgubljala posel v industrijski dejavnosti in se preživljala le še s popravilom ladij. Pri tem pa so bili njeni poglaviti partnerji ladjarji Sovjetske zveze. Odkar se je začela resnejša kriza v sovjetskem gospodarstvu in od-

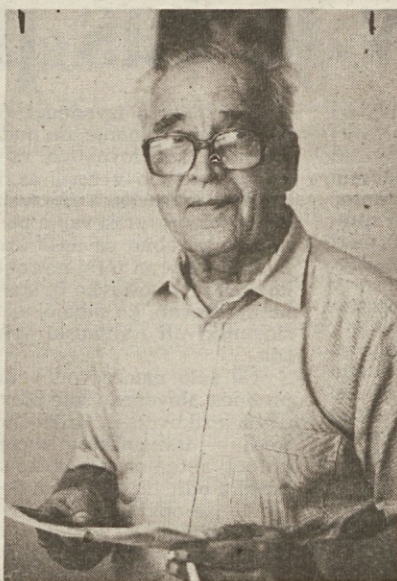
kar klirinški trg ne deluje več, je začelo ostajati v tej ladjedelnici vse manj zaslužka. Večina (kar 70 odstotkov) poslov je bila sklenjenih v dolarskih cenah, to pa je zaradi padca vrednosti dolarja in visokih dinarskih stroškov še dodatno vplivalo na krizo.

Ob devetmesečju je imela izolska ladjedelnica 15 milijonov dinarjev izgube. Dodatno breme je v tem, da je skoraj tretjina delavcev zaposlenih v upravi (natančno - 94 delavcev), lani pa je bilo v povprečju vsak dan na bolniški po 40 delavcev.

Ob vsem pa je zanimiva ugotovitev službe družbenega knjigovodstva, da kljub nelikvidnosti ladjedelnica ni v tako slabem položaju ni podkapitalizirana in niti ne pretirano zadolžena. Seveda je v tem trenutku najtežje najti primerne programe. Ena od rešitev, ki jo ponujajo nekateri, je, da bi poskrbeli za tehnične storitve, ki jih pogosto potrebujejo v navtičnem turizmu.

B. Š.

Umrl je Drago Žerjal

TRST — V noči od sobote na nedeljo je v izolski bolnišnici po krajši bolezni preminil tržaški rojak Drago Žerjal. Življenje se mu je izteklo v ugledni starosti 87 let, ki so mu prinesla mnogo zadoščanj a tudi nič koliko bridkosti, saj je pokojnik pripadal generaciji, ki je svoje najboljše dni potrošila v boju zoper fašističnega zatiralca za goli narodni obstoj. Z Dragom Žerjalom je namreč odšel eden vidnejših likov narodnoobrambnega gibanja na Primorskem med obema svetovnjima vojnama in pa še poslednji med ustanovitelji tajne protifašistične organizacije »Borba«.

Drago Žerjal se je rodil v Borštu v družini Karla in Marije Petaroc, kot drugi od šestih otrok. Mladost je preživel pri Sv. Ivanu, kjer je družina stanovala vse do izselitve v Jugoslavijo konec 20. let. Po opravljeni osnovni šoli in dveletni nemški pripravniški je Drago začel obiskovati Slovensko trgovsko šolo v Ul. Corsia Stadion, po ukinitvi le-te za časa italijanske vojaške zasedbe Julijske krajine pa je šolanje dokončal v Celju. Prvo službo je nastopil v Trstu pri odv. Karlu Ferlugi, nakar je delal kot računovodja v raznih tržaških podjetjih.

Začetki Dragovega društvenega delovanja segajo v njegova dijaška leta, ko se je začel udeleževati v tržaškem dijaškem krožku. V celjski trgovski šoli je skupaj z ostalimi primorskimi dijaki ustanovil srednješolsko društvo »Sloga«, ki je februarja 1920 priredilo protestno zborovanje proti italijanskim zahtevam glede razmejitve med Italijo in Jugoslavijo. V Trstu je leta 1921 soustanovil mladinski krožek »Omladina«, ki je ob šentjakobskem mladinskem društvu »Prosveta« postavil temelje organiziranega združevanja slovenske mladine na Tržaškem. Mladinsko gibanje, ki je nastalo kot neke vrste alternativa tradicionalnim oblikam prosvetnega delovanja, je utrjevalo v mladini narodnega duha z izletnistvom in družabnostjo, prirejal je kulturne in debatne srečanja, veliko pozornost pa je posvečalo tudi športu. Drago Žerjal je sodeloval v Zvezi mladinskih društev, od leta 1925 dalje je bil duša rojanskega mladinskega društva »Zarja«, bil je hkrati kazenaški vaditelj in tajnik športnega društva »Adria« ter organizator pri Slovenskem športnem združenju, ki je združevalo športna društva in prirejalo prvenstva. Ko je fašizem leta 1927 uknil slovenske organizacije je bil Drago med tistimi, ki se s tem niso hoteli sprijazniti.

Jeseni istega leta je z Vekoslavom Špangerjem, Franjom Marušičem in svojim največjim prijateljem Zvonimiro Milošem ustanovil tajno organizacijo »Borba«, ki je z nasilnimi protifašističnimi akcijami opozarjala mednarodno javnost na zatiranje slovenskega in hrvaškega naroda v Julijski krajini. Bil je v vodstvu organizacije in prispeval je k njeni razširitvi po Tržaškem in v Istri vse do plebiscitarnih volitev leta 1929, ko je po ponesrečeni akciji v Bermu policija prišla na sled istrskim članom »Borbe«. Kot edini povezovalni člen med istrsko srenjo in glavnim odborom organizacije se je Drago takrat iz varnostnih razlogov umaknil v Kranj, kamor je v kratkem prišla za njim tudi družina. Njegovo podtalno delo se je takrat prekinilo. Začelo se je spet v zgodnjih 30. letih, ko je nekaj časa deloval v okviru TIGR-a, ki je po udarcih Gortanova in bazoviškega procesa spet vzpostavil ilegalno mrežo tako na italijanskih kot na jugoslovanskih tleh. V tem času pa je bil Drago aktiven predvsem v organizacijah primorskih emigrantov. Kot voditelj kranjskega emigrantskega društva »Zarja« je dal pobudo in izpeljal postavitev spomenika bazoviškim žrtvam in v Gortanu v Prešernovem gaju novembra 1930. To je bil tudi prvi protifašistični spomenik nasploh. V drugi polovici 30. let je sodeloval tudi v vodstvu delavskega prosvetnega društva »Tabor« iz Ljubljane, največjega in najuglednejšega emigrantskega društva, vmes pa se je udeleževal na sindikalnem področju in sodeloval pri organizaciji splošne slovenske tekstilne stavke leta 1936.

Po napadu na Jugoslavijo se je kot prostovoljec vključil v Soško legijo, po njeni razpustitvi pa je začel delovati v okviru OF. Februarja 1944 so ga zaprli v begunjske zapore in nato v neko taborišče blizu Dortmundu, od koder mu je uspelo kmalu pobegeti naravnost v partizane. Sprva je bil kulturnik v Vojkovi brigadi, na začetku 1945 pa je bil dodeljen Zapadnemu primorskemu okrožju za inštruktorja in vodjo predavateljske skupine. Marca meseca je v Kambreskem padel v zasedo in bil hudo ranjen, nakar se je maja po 16 letih prisilne odsotnosti zopet vrnil v Trst. Po umiku jugoslovanskih čet so ga poslali v Celje, kjer je sodeloval pri izgradnji ljudske oblasti, nato je nastopil službo pri Socialnem zavarovanju v Kranju. Leta 1947 se je preselil v Koper in delal najprej na Pokrajinskem zavodu za socialno zavarovanje za cono B in nato pri Službi družbenega knjigovodstva. Z dr. Robertom Hlavatyjem je sodeloval pri Rdečem križu, še naprej pa je bil aktiven tudi na društvenem področju in sicer v koprskem Društvu ekonomistov, pri Zvezi vojnih vojaških invalidov in po upokojitvi zlasti v Društvu računalniških in finančnih delavcev. Za vse predvojno, medvojno in povojno delovanje je bil deležen številnih odlikovanj. Po vojni je vseskozi sodeloval na proslavah bazoviških žrtvev, v želji, da bi ta del naše zgodovine ostal trdno v zavesti primorskih ljudi. V ta namen se je s svojimi pričevanji tudi oglašal v časopisju in sodeloval na predavanjih na Koprskem in na Tržaškem. Nazadnje pa je svoja doživetja in svoje izkušnje strnil v knjigo spominov, ki je izšla lansko poletje. To delo in utrjenost od dolge življenjske poti sta mu zadnje leto upočasnila korak. Vendar je v duhu ostajal Drago mlad in poln energije, pripravjen kot vedno na debato in na polemiko. Tako bo ostal tudi v našem spominu.

A. K.

Novi politični zapleti v devinsko-nabrežinski občini Župan Locchi odpovedal sejo in zvalil krivdo za krizo na SSK

Za danes napovedane seje v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu ne bo. O možnosti, da bi seja odpadla, je bilo slišati že v torek, češ da bi odložitve dala možnost strankam, da ugodijo ostre spore glede konvencije o turističnem razvoju Sesljskega zaliva.

Župan Locchi je včeraj res dal izjavo, da bo preklical današnjo sejo, istočasno pa je dokaj ostro napadel Slovensko skupnost. Locchi je odpoved seje se namreč glasi takole:

«Neverjetno stališče SSK, ki je najprej izvajala obstrukcionizem, sedaj pa žuga, da bo glasovala proti odloku, ki bi zaključil iter v zvezi s Sesljskim zalivom, grozi, da bi odlok zavrnili in s tem preprečili celotno pobudo. Glede na občutljivost položaja in na važnost celotne zadeve se mi zdi primerno, da preložim na prihodnji teden odločilno občinsko sejo, ki je bila že sklicana za četrtek. Namen odložitve je, da se da ves potrebni čas poskusom, ki želijo prepričati SSK, da bi odstopila od svojih neodgovornih stališč. Potem bo vsak prevzel odgovornost za svoja dejanja.»

Povsem očitno je, da izjavi Locchi je izjava ultimativna, saj meče krivdo za sedanjo občinsko krizo prav na Slovensko skupnost in najavlja za prihodnji teden sejo, ki bo odločilna: za posledice bo nosila odgovornost vsaka stran. Istočasno pa je tudi očitno, da potekajo med strankami, zlasti pa med SSK in KD, pogajanja.

Načelnik svetovalske skupine SSK v devinsko-nabrežinskem občinskem

svetu Martin Breclj zatrjuje, da sta osnova SSK za pogajanja stališči, ki ju je že izrekel v občinski sejni dvorani. Vprašanje Sesljskega zaliva povezuje SSK z odstopom župana in odbora (kot je znano, je SSK zahtevala odstop župana po njegovih izjavah o dvojezičnih izkaznicah), istočasno pa povezuje sesljsko vprašanje z "uravnovešenim razvojem celotnega občinskega ozemlja in širšega območja". Skratka, vprašanje Sesljskega zaliva je treba po mnenju SSK uokviriti v širši razvoj Krasa.

Glede teh vprašanj sta podala izjavi tudi komisar devinsko-nabrežinske sekcije KD Pier Giorgio Luccarini in pokrajinski tajnik stranke Sergio Tripani. Slednji je dejal, da bo župan Locchi odstopil šele potem, ko bodo odobrili odlok o turističnem razvoju Sesljskega zaliva. Glede razvoja ozemlja pa je priznal upravičenost zahteve, da se spremenijo norme o varstvu okolja, odklonil pa je tezo, da bi bila ta zahteva pogoj za odobritev sklepa o Sesljskem zalivu. Luccarini pa je naglasil prizadevanja KD, da bi obnovila tristrankarsko koalicijo. Očitno je, da so to okviri pogajanj med strankami in da je devinsko-nabrežinska kriza v marsičem odvisna prav od teh "vozlov". Naj zapišemo, da se je včeraj zvečer v Šempolaju sestel razširjeni glavni odbor devinsko-nabrežinske sekcije SSK.

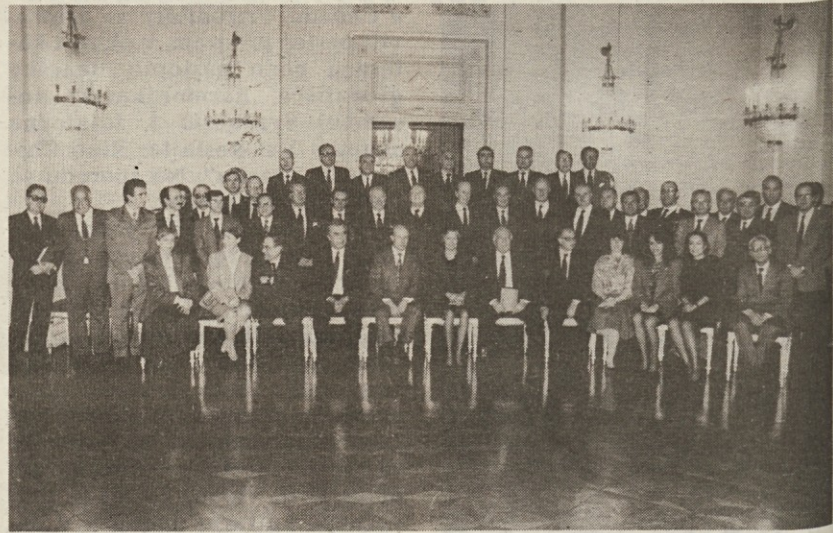
O razpletu dogodkov v Devinu in Nabrežini seveda ne bosta odločali samo dve stranki, prav tako pa bi bilo zgrešeno pozabiti na širši pokrajinski

okvir. Po odstopu tržaškega župana Richettija in predsednika Pokrajine Crozzolija se bo očitno pričelo širše politično preverjanje, ki očitno ne bo sledilo nekim avtomatizmom, ki naj bi jih jamčil vnaprejšnji dogovor o štafeti. Tako ni naključje, da smo razbrali v Richettijevem načinu odstopa polemično noto. Položaj na Pokrajini pa je otežkočen že zaradi dejstva, ker se je petstrankarska koalicija spremenila v štiristrankarsko, saj je predstavnik PSDI izstopil in sedel na klop opozicije. Sam Crozzoli je dejal, da bodo morali sedanjo koalicijo pri obnovi odbora razširiti: kdo bo novi član večine? Prav gotovo je torej, da bo razplet pokrajinskih dogodkov pogojeval tudi devinsko-nabrežinski položaj.

Sindikati pisali predsedstvu IACP

Tržaški sindikati stanovanjskih upravičencev SUNIA-CGIL, SICET-CISL in UNIAT-UIL so včeraj naslovili na predsedstvo Avtonomnega inštituta za ljudska stanovanja (IACP) pismo, v katerem zahtevajo nujen sestanek z njim, da bi obravnavali vrsto perečih vprašanj. Konkretno gre za določitev stanarin za dveletje 1990-91, za rešitev tako imenovane afele Roccol-Melara ter za izvrševanje nekaterih že veljavnih določil, med temi načrta za decentralizacijo. Ta vprašanja so sindikalni predstavniki že večkrat sprožili v upravnem svetu IACP, a brez uspeha.

S srečanja konzularnega zbora s prefektom Dialog in sodelovanje namesto vojne in nasilja

V skladu z zdaj že tridesetletno tradicijo so včeraj konzuli iz vseh držav, ki imajo konzularna zastopstva v Trstu, izmenjali novoletna voščila s tržaškim prefektom Eustachiom De Felicejem. Na srečanju je najprej spregovoril dekan konzularnega zbora v Trstu, to je avstrijski generalni konzul Gunter Birbaum, ki je ob voščilu za plodno leto 1991 z zadovoljstvom ugotovil, da obstajajo odlični odnosi med predstavnikom italijanske vlade v Trstu in diplomatskimi predstavniki iz drugih držav.

Prefekt De Felice se je z Birbaumovimi izjavami strinjal in nato izrazil upanje, da bi v novem letu prevladala modrost pri tistih, ki nosijo odgovornost za usodo držav in narodov, tako da bi se namesto vojne in nasilja povsod uveljavljala dialog in sodelovanje.

Srečanja na prefekturi, ki se je zaključilo z zdravico, so se poleg avstrijskega konzula udeležili še konzuli Bangladeša, Botsvane, Cipra, Danske, Finske, Francije, Gabona, Gvatemale, Hondurasa, Indonezije, Jugoslavije, Južne Afrike, Kameruna, Kenije, Malte, Norveške, Nizozemske, Portugalske, San Marina, Tunizije, Velike Britanije in Združenih držav Amerike.

Na sliki (foto Magajna) včerajšnje srečanje na prefekturi.

Rok za predpise v prve razrede šol vseh vrst in stopenj zapade 19. januarja Čas vpisov je čas pomembnih odločitev

Dolge zimske počitnice so se iztekle, učenci in dijaki so spet ugriznili v (upamo ne preveč) kislo jabolko in potegnili knjige na dan, šolski vlak je s polno paro odpeljal poletju, predvsem pa novemu znanju naproti. Januar je torej mesec novega zagona, za starše pa čas, ko morajo sprejemati odločitve, ki bodo v večji ali manjši meri krojile usodo njihovih naslednikov. Devetnajste ga januarja namreč zapade rok za predpise v prve letnike vrtec in prve razrede šol vseh stopenj.

Odločitev ni lahka, še posebno ko gre za prestop iz nižje v višjo srednjo šolo in torej za eno od osnovnih razvojnih perspektiv mladostnika. Glavno vprašanje je, v kakšen poklic naj se vsaj okvirno usmeri, ali naj bo bolj tehnično-znanstvenega ali humanističnega značaja. Z reformo višje šole bo to križišče še bolj pomaknjeno v višjo starostno dobo, kajti resnici na ljubo je težko pričakovati, da bi pri štirinajstih letih imel dijak izdelano stališče o svojih bodočih pričakovanjih. Tako njemu kot staršem pa priskočijo na pomoč profesorji in strokovnjaki, ki na osnovi dijakovega uspeha, zanimanja, osebnostnih značilnosti in nagnenj lahko nudijo okviren nasvet. K sreči je z novo ureditvijo nekaterih slovenskih višjih šol, v mislih imamo predvsem pedagoški licej, odložena odločitev glede univerzitetnega študija, ki je v preteklosti že pri vpisu v prvi razred bistveno pogojevala izbiro višje srednje šole.

Najpomembnejša življenjska prelomnica pri 14. letih pa je vsekakor odločitev, da otrok prekine šolanje in da se usmeri v razne poklicne tečaje, nato pa v svet dela. Zadnje čase je na tem področju zabeležiti nove zanimive pobude predvsem v obrtniškem sektorju. Tudi glede te usmeritve pripravljajo na posameznih šolah srečanja s

strokovnjaki in izvedenci, čeprav se na splošno uveljavlja spoznanje, da nudi višja izobrazba več možnosti za človekovo vsestransko realizacijo. To še posebno v času, za katerega so značilni krčenje industrijske proizvodnje, hiter tehnološki napredek, povpraševanje po specializiranem znanju, še posebno za naše kraje pa odpiranje vhodnih tržišč in torej potreba po znanju več jezikov. Zadnjo postavko bi starši morali res primerljivo upoštevati, ko nihajo, ali naj otroka vpišejo v slovenski ali italijanski vrtec oziroma osnovno šolo.

Če smo namreč od vedno poudarjali, da je prednost slovenske šole prav v njeni odprtosti do dveh jezikovno in družbeno-kulturnih različnih sredin — italijanske in slovenske — je to še toliko bolj aktualno danes, ko sta slovenski jezik in kultura odlična odskočna deska za hitrejše in temeljitejše obvladovanje novih jezikovnih (pa ne samo jezikovnih) kodov slovanskega izvora. Po novih učnih načrtih za slovenske osnovne šole, uvajati jih bodo začeli predvidoma prihodnje šolsko leto, pa je s tretjim razredom predvideno tudi postopno učenje tujega jezika. Skratka, slovenska šola lahko nudi nekaj več sredstev, s katerimi bo mlad človek nato lažje operiral pri tka nju svoje življenjske kariere. To sicer dokazujejo že številni primeri otrok iz etnično mešanih zakonov, v katerih so se starši opredelili za šolo s slovenskim predznakom.

Na sliki: šentjakovski osnovnošolci so pred dvema letoma vzeli v roke papir in barve in izdelali več pisanih slik, s katerim so na izvirni način vabili k vpisu v slovensko šolo, istočasno pa popestrili strani Primorskega dnevnika. Kaj, če bi zamisel letos ponovili tudi njihovi vrstniki na drugih šolah?

Ustanovili naj bi jih v okviru občinskega vrtca v Dijaškem domu Občina Trst preverja predlog o slovenskih otroških jaslih

V razpravi, ki se je pred nekaj meseci razvila tudi na našem časopisu v zvezi s slovensko šolo, je več staršev poudarilo nujnost, da bi paleta slovenskih šolskih storitev dopolnili z otroškimi jasli. Zanje se slovenski šolski organi (Sindikata slovenske šole, ravnatelji, združenja staršev) sicer že več let zavzemajo, žal doslej brez večjega uspeha. Še pred leti je bil aktualen predlog, da bi v ta namen preuredili vilo Tomazič, toda tržaška občina ga je zavrnila, češ da bi preureditev prostorov bila predraga. Pozneje se je pojavil nov predlog za ustanovitev jasli v neki škedenjski šoli, vendar tudi ta je splaval po vodi. Kaj pa sedaj? Je zamisel o slovenskih jaslih povsem zamrla?

Kaže, da ne. Podžupan in odbornik za šolstvo Augusto Seghene nam je včeraj zagotovil, da tržaška občinska uprava preučuje dve možnosti. Prva predvideva ureditev več »mikrojasi« (torej jasli z omejenim številom dojenčkov) v okviru že obstoječih otroških vrtcev, druga pa je povezana s predlogom občinske svetovalke Anamarije Kalc, da bi odprli slovenske jasli v okviru kompleksa Dijaškega doma oziroma tamkajšnjega že delujočega občinskega vrtca. Kot nam je Kalčeva povedala, je osnovno vodilo

tega predloga ugotovitev, da je kompleks Dijaškega doma S. Kosovel idealen prostor za to otroško strukturo, saj se v njegovem okviru odvijajo že številne vzgojno-izobraževalne dejavnosti, obstoj vrtca pa bi omogočil kontinuiteto v stikih z učiteljicami in okoljem. Prav tako ni postranskega pomena, da je dom odmaknjen od cestnega prometa in postavljen v zelenje, kjer se otroci lahko varno igrajo. Če pristajemo še dejstvo, da je v središču mesta in da starši ne bi imeli hujših problemov s parkiranjem (kar ob njihovih delovnih urnikih sploh ni postranskega pomena), so ti prostori res najboljše rešitev.

»Predlog je tudi v skladu z deželno zakonodajo, ki urejuje ustanavljanje jasli v sklopu otroških vrtcev in je zato pričakovati, da v tem smislu ne bo naletel na večje zapreke. Podobno kot že velja za marsikatero socialno ali zdravstveno dejavnost pa bi otroške jasli lahko v konvenciji s tržaško občino upravljala slovenska ustanova ali združenje, ugotavlja Kalčeva. Kaj pa časovni termini? Seghene zagotavlja, da občinski in deželni uradi že preverjajo razne predloge s finančnega in institucionalnega vidika, datum pa so — kot dobro vemo — zapisani na pesku.

Pojasnila ravnateljstva za zdravstvo o novih zakonskih predpisih glede oprostitve plačevanja ticketa

Dne 29. decembra prejšnjega leta je stopil v veljavo zakon št. 407, ki ureja nova določila za oprostitve plačevanja ticketov za zdravstvene storitve in zdravila. Deželno ravnateljstvo za zdravstvo je s tem v zvezi objavilo včeraj tiskovno sporočilo, v katerem pojasnjuje določila novega zakona.

Od 1. januarja vse revne osebe, ki so zaradi svojega družbenega statu-

sa dobivale posebno pokojnino, nimajo pravice do oprostitve plačevanja ticketov. Vsi pa, ki prejemaajo socialne pokojnine, pokojnine zaradi starosti ali delovne dobe, ter vsi, ki uživajo pokojnino od katerega od družinskih članov, imajo pravico do oprostitve. Vse te osebe pa bodo morale ponovno na Občino, da si obnovijo potrdilo o oprostitvi plačevanja ticketov. Pravico do oprostitve imajo vse osebe, katerih bruto pokojnina ne preseže 16 milijonov lir letno, oziroma 22 milijonov lir, če morajo preživljati tudi soproga (za vsakega sina, ki ga preživljajo, pa se meja dvigne za en milijon lir).

Da bi manj premožnim državljanom ne povzročili dodatnih težav, je Deželno ravnateljstvo za zdravstvo sklicalo sestanek med predstavniki lastnikov lekarn ter predstavniki organizacij zdravnikov. Da bi pomagali občanom, so družinski zdravniki sklenili, da bodo vsem, ki bodo predstavili stara potrdila, samo enkrat overili recepte za brezplačno dobavo zdravil. Deželno ravnateljstvo za zdravstvo pa se je obvezalo, da bo s tem v zvezi odposlalo vsem Krajevnim zdravstvenim enotam potrebna pojasnila.

Posebni avtobusi v soboto v Rim na manifestacijo za mir

Tržaške organizacije Združenje za mir, ACLI, ARCI, Zveza za okolje, DP, Zelena alternativna lista ter Nero ma non solo so organizirale avtobusni prevoz iz našega mesta za vse, ki bi se radi udeležili vsedravnih manifestacij za mir, ki bo v soboto v Rimu. Vse informacije nudijo na sedežu Zveze za okolje (tel. 364746), Zelene alternativne liste (300003) ter ACLI (370408).

Kdo nosi krivdo za sedanjo zmedo v mestnem centru?

Tržaški občinski svetovalac KPI Giorgio De Rosa je včeraj v tiskovnem sporočilu komentiral stališča, ki jih je v zadnjih časih zavzela demokrščanska svetovalska skupina v tržaškem občinskem svetu glede ureditve prometa v mestnem središču in sploh glede nekaterih pomembnih vprašanih prostorskega načrtovanja v tržaški občini. De Rosa meni, da se demokrščanski občinski svetovalci po eni strani še vedno niso znebili public, kot je npr. tista, da zaprtje mestnega središča za avtomobilski promet povzroča škodo trgovini, toda po drugi strani jim priznava, da so končno načeli nekatera resnično pomembna vprašanja, ki zadevajo urbanistično ureditev mesta, kot je npr. vprašanje premikanja ljudi po njem.

De Rosa ugotavlja, da Trst že dolga leta ne razpolaga s primernimi načrti za svoj razvoj. Občinski odbori so v zadnjih letih napravili bore malo. Med drugim so opustili tudi nekatere dobre zamisli, ki jih je svoj čas razvil nekdanji odbornik za urbanistiko De Luca. Za njim so se v občinskem odboru vrstili listar Rossi, republikanec Pacor, demokratjan Vattovani in socialist Cecchini, ki niso nikoli skušali načeti resničnih temeljnih vprašanj, začeti z vprašanjem primerne organizacije občinskih uradov, ki se ukvarjajo z urbanistično problematiko.

Po mnenju komunističnega občinskega svetovalca tržaška občina danes ne razpolaga z dostojnim regulacijskim načrtom, kakor tudi ne s primernimi načrti za zgodovinsko mestno jedro, za produktivna območja, za trgovino, za promet itd., čeprav bi se dalo marsikaj napraviti v sorazmerno kratkem času. Tako bi npr. po De Rossovem mnenju ne bilo težko izdelati primerne načrta za parkirišča, se pravi takšnega, ki naj ne bi dodatno pritegoval avtomobilov v center in tako še poslabšal prometa. To seveda pomeni, da bi bilo treba izbrati res primerne lokacije za parkirišča, a tudi, da bi bilo treba boljše premisliti, kako naj bi ta parkirišča delovala.

De Rosa zaključuje svoja izvajanja s trditvijo, da KPI že dolga leta postavlja ta in podobna vprašanja, ki so bistvenega pomena za splošen razvoj občine, in da prav zato zdaj z zanimanjem spremlja najnovejša stališča KD glede te problematike.

■ **Združenje Italija-ZSSR** sporoča, da je še nekaj prostih mest za tečaj kitajščine (3 ure tedensko), ki se bo začel danes in ki se bo zaključil konec maja. Kdor bi rad sledil tečaju, naj se zgleda na tajništvo združenja na Uj. Genova 23 (tel. 370065 ali 363880), vsak dan od 17. do 20. ure, v sobotah pa od 10. do 12. ure.

V soboto ob 10. uri pa bo na sedežu združenja Italija-ZSSR brezplačna lekcija z naslovom »Temeljni vidiki ruskega glagola«. Lekcija je namenjena vsem tečajnikom, članom in univerzitetnim študentom, ki so že obnovili člansko izkaznico.

Včeraj na Deželi sklenili za vse zadovoljiv dogovor Končno našli izhod, ki naj bi privedel do ugodne rešitve krize podjetja IRET

V zadevi IRET se končno pričena nekaj jasnosti. Včeraj popoldne je na sedežu deželnega odborništvaja za industrijo v Trstu prišlo do sporazuma, ki naj bi predstavljalo izhodišče za zagotovitev zaposlitvene bodočnosti 109 delavcem, katerim bo 27. t. m. zapadla dopolnilna blagajna in jim torej grozi, da bi se čez dva tedna znašli ne samo brez delovnega mesta, ampak tudi brez katerega koli prejemka in skrbstvenega kritja.

Sporazum so dosegli deželni odbor za industrijo Saro, predstavniki vodstva podjetja, sindikatov FIOM-CGIL, FIM-CISL in UILM-UIL in delavskega sveta IRET-a. V bistvu predvideva tri točke. Prvič, vodstvo podjetja bo suspendiralo odpuštilna pisma, ki jih je že pred časom poslala 109 delavcem. Drugič, vodstvo podjetja in predstavniki sindikatov bodo s posredovanjem Dežele in skupno s predstavniki vseh najpomembnejših produktivnih kategorij v tržaški pokrajini izdelali »demobilizacijski načrt«, na osnovi katerega naj bi v teku enega leta zagotovili 109 delavcem alternativno zaposlitev ali upokojitve. Tretjič, na osnovi omenjenega »demobilizacijskega načrta« bo vodstvo podjetja zaprosilo Medministrski odbor za industrijsko načrtovanje (CIPI), da bi prizadetim delavcem podaljšalo dopolnilno blagajno za nadaljnjih 12 mesecev.

Srečanja se je v imenu vodstva IRET-a udeležil njegov pooblaščenec upravljatelj Romano Fontanari, ki je dejal, da je nakazana rešitev realistična. Sam je namreč dobil predvčerajšnjim

v Rimu zagotovila, da bi ob verodostojnem »demobilizacijskem načrtu« Medministrski odbor za industrijsko načrtovanje podaljšal dopolnilno blagajno.

Sestanek na deželnem odborništvu je bil sorazmerno kratek in se je končal z zadovoljstvom vseh udeležencev. Odbornik Saro nam je takoj po njem povedal, da so se dogovorili za rešitev, ki je sprejemljiva za vse in predvsem izvedljiva. Glede samega »demobilizacijskega načrta« pa nam je povedal, da bi ga morali vsaj okvirno izdelati že prihodnji teden, ko se bodo na njegovo pobudo sestali predstavniki vodstva podjetja, sindikatov, deželne agencije za delo, tržaškega združenja industrijcev ter predstavnikov obrtniških in trgovinskih podjetij na Tržaškem. Sestali se bodo predvidoma v torek, 15. t. m.

Sporazum so pozitivno ocenili tudi sindikalni predstavniki, ki so se takoj po sestanku na deželnem odborništvu za industrijo vrnili v sedeno tovarno IRET v industrijski cono poročat delavski skupščini. Za delavce predstavlja seveda veliko pridobitev dejstvo, da jim ne bo treba podpisovati izjave, s katero bi vnaprej pristopili podjetje plačevanja socialnih prispevkov v primeru, ko bi suspendiralo odpuštilna pisma, Medministrski odbor za industrijsko načrtovanje pa ne bi podaljšal dopolnilne blagajne. Na dani je, da bi takšna rešitev, ki so jo sicer uspešno izpeljali v podobnem primeru Aquile, predstavljala za delavce in njihove predstavnike neprimerno večje tveganje.

Poleg tega velja poudariti, da so predstavniki sindikatov na včerajšnjem srečanju postavili tudi vprašanje produktivne bodočnosti IRET-a, v katerem še vedno redno dela 51 delavec. Pooblaščenec upravljatelj Montanari je sindikatom zagotovil, da jim bo konec tega meseca ali najpozneje na začetku prihodnjega predstavljal podoben industrijski načrt, iz katerega bo razvidno, kdo je lastnik podjetja, kakor tudi, kaj in kako bo podjetje v bodoče proizvajalo.

Vsled teh zagotovil in vsled že prepričevalnega sporazuma so sindikalni predstavniki preklicali stavko, ki je bila v teku, delavska skupščina pa je sklenila, da preneha zasedbo tovarne.

Crozzoli o vprašanju turističnih smerokazov

Predsednik Pokrajine Dario Crozzoli je za danes zjutraj sklical sestanek o dokončni ureditvi turističnih smerokazov, ki so že dolgo časa povod za številne kritike, ki letijo na račun pokrajinske vlade. Mnogi so namreč izrazili zahtevo, da smerokaze posodobijo, predvsem, ko gre za tablice, ki naj bi jih postavili na cestah občinskega, pokrajinskega ali državnega pomena. Sestanka se bodo zato udeležile vse stranke, od Kraške gorske skupnosti do ACT, ki bodo sodelovale s Pokrajino pri izvedbi načrta.

Na tržaškem Festivalu narečne pesmi Uveljavitev ansambla L. Furlana iz Zgonika

Narečna pesem je kot pristen izraz ljudi in krajev globoko zakoreninjena v tržaški družbeni stvarnosti. Ovrednotenje narečne pesmi sega skoraj sto let nazaj in prva festivalna izvedba tržaških narečnih viž se je odvijala daljnega leta 1893. Ob izteku lanskega leta pa je bila v gledališču Politeama Rossetti v Trstu na sporedu dvajseta izvedba Festivala narečne pesmi in zanimanje za to folklorno prireditve je bilo tolikšno, da so vstopnice pošle že v predprodaji.

V najbolj upoštevani kategoriji tradicionalne popevke si je z ogromno prednostjo zagotovila končno zmago pesem »Una tirolese a Trieste«. Besedilo in vižo je napisal slovenski avtor

Mario Palmerini, zapela jo je Martha Ratschiller, ki je južnotirolskega porekla, za glasbeno izvedbo pa so moštrosko poskrbeli godci narodnozabavnega ansambla Lojzeta Furlana iz Zgonika. Zato, da bi zvedeli kaj več o tem, kako je prišlo do te zanimive kombinacije in posrečene glasbene izkušnje, smo se obrnili kar do simpatičnega Gigita, vodje ansambla.

»Do tega našega sodelovanja je prišlo čisto slučajno. Ponudbo Palmerinija je naš ansambel sprejel, ker je bila to nova izkušnja, ker imamo v »mrtvi sezoni« nekaj več časa in tudi zato, ker so čisti izkupiček prireditve poklonili v dobrodelne namene združenju »Gli amici del cuore«. Prijavljenih je bilo kar 40 popevk, po izbirnem tekmovanju pa so jih sprejeli le 16. Pesem smo posneli na kaseto in glasbo sem nekoliko preredil. Na festivalu je popevka res vžgala in žela nepričakovan uspeh. Tako strokovna žirija kot publika sta na glasovanju dodelili naši popevki največ glasov in sicer kar 331 točk, drugouvrščena pesem pa je daleč zaostala s skupno 221 točkami.

Gigita smo vprašali, če je bil to le enkrat nastop, ali pa če imajo v programu še kako drugo podobno sodelovanje.

»Kot zmagovalci smo se avtomatično uvrstili na drugi vsedravnji superfestival narečne popevke za Zlatega leva, ki bo v kratkem v Benetkah. Pesem je melodična in je posrečen preplet tirolske in slovenske narodnozabavne glasbe z narečnim besedilom, zato je instinktivno naletela na navdušeno odobravanje publike«.

B. S.
Na sliki (foto Manuel) avtor in izvajalci zmogavite popevke na Festivalu tržaške narečne pesmi. Na sredi avtor besedila in glasbe Mario Palmerini, ob njem pevka Martha Ratschiller in člani zgoniškega ansambla Lojzeta Furlana.

pismo uredništvu

Nisem bil med člani organizacije Gladio

Spoštovani urednik, v zvezi s seznamom organizacije »Gladio«, ki ste ga objavili, in kjer je zapisano tudi moje ime, bi želel pojasniti naslednje:

Presenetilo me je, ko sem bral svoje ime v seznamu organizacije Gladio, v kolikor je to posledica generičnih stikov, ki sem jih imel več kot dvajset let od tega, ko sem bil še univerzitetni študent in o katerih nisem pozneje ničesar več vedel. Ne da bi se spuščal v cilje omenjene organizacije, o katerih berem v časopisih, menim, da je prisotnost mojega imena v omenjenem seznamu neupravičena.

Dr. Giuliano Sauli

10. 1. 1983 10. 1. 1991
Ob 8. obletnici smrti drage mame in sestre

Marije Tence vd. Maganja

se je spominjata sin Mario in sestra Tonči
Trst, 10. januarja 1991

Sekcija KPI J. Verginella iz Križa se klanja spominu prerano umrlega tov. Gina in izreka družini iskreno sožalje.

Tajnik PSI Perelli o perečem vprašanju Ni razlogov, da bi ukinili bencinske bone

Možnost, da bi zaradi odobritve zakona o obmejnih področjih ukiniti bone za bencin po znižani ceni, skrbi Tržačane in tudi politike, ki morajo računati na privoljenje ljudi. Dejstvo je, da pomeni neobdavčen bencin precejšnjo pridobitev za posameznike, saj cena goriva močno vpliva na družinske proračune.

O tem vprašanju je spregovoril tudi pokrajinski tajnik PSI Alessandro Perelli, ki je naglasil, »da ni nikjer zapisano, da odobritev zakona za obmejna področja preprečuje vladi, da bi obnovila kontingent bencina po znižani ceni«. Perelli je pri tem naglasil, da bo zakon o obmejnih področjih veljal za vso deželo Furlanijo-Julijsko krajino in tudi za Veneto, kar pomeni, da se z njim ne bo okoristil samo Trst. Perelli je nadalje poudaril, da so Trstu odobrili bencinske bone iz istih razlogov, kot so jih Gorici in nekaterim obmejnim krajem v videmski pokrajini. Razlog pa je, da je Trst (in seveda ostali kraji) mesto ob meji, ki mu priznavajo določene »posebnosti«, ki ostajajo kljub izglasovanju zakona nespremenjene. Prav zaradi tega bi morale tržaške politične sile ter tržaški parlamentarci in senatorji vplivati na vlado, da bi obnovila bencinske bone.

Perelli je glede tega dejal, da je tržaška sekcija PSI že stopila v stik s podpredsednikom vlade Claudiom Martellijem in da bo senator Agnelli kontaktiral ostale tržaške parlamentarce, da bi se domenili za skupen nastop. Tajnik tržaške federacije PSI je med drugim dejal, da zahteva po bonih ne pomeni miloščine, saj bi z odpuščanjem bonov veliko ljudi ostalo brez dela.

Tajnik Perelli pa je v svoji izjavi omenil tudi uporabo posebnega sklada, v katerega se steka denar od bencina po neobdavčeni ceni, in dejal, da je pokrajinsko vodstvo PSI že predlagalo, kako naj naj bi ga najbolje izkoristili za gospodarsko rast mesta. Razpoložljiva sredstva iz sklada naj bi v celoti ali vsaj večinoma namenili tržaškemu pristanišču, ki je med najpomembnejšimi dejavniki Trsta. Tudi s tem bi omogočili njegov ponovni razcvet.

Jutri tržaška predstavitev nove istrske stranke

Istrska demokratična skupščina (Dieta Democratica Istriana) prireja jutri ob 11.30 v konferenčni dvorani Granzotto tiskovno konferenco, na kateri bodo predstavili cilje stranke.

Spregovorila bosta predsednik skupščine Dino Debeljuh, predsednica sekcije iz Buj Loredana Bogliun in odgovorni za novo tržaško sekcijo Paolo Radivo. V središču pozornosti bo seveda položaj italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem po plebiscitu v Sloveniji in sprejetju nove ustave na Hrvaškem. Predstavili bodo tudi prve štiri številke revije Istranova.

Brazilska plesalka v gledališču Miela

Gledališče Miela prireja jutri ob 21. uri večer, posvečen plesni umetnosti na visoki evropski kakovosti. Prvič v Italiji bo namreč plesalka Dagmar Dornelles prikazala svojo zadnjo stvaritev »Reflections of an irregular verb«, s katero bo v prihodnjih dneh odprla Festival novega plesa v Kölnu.

Dagmar Dornelles je brazilskega porekla, vendar je že veliko let aktivna v Evropi, tako na plesnem kot na koreografskem področju. Se posebno tesne stike je navezala z nemško plesno umetnostjo, ki jo zna mojstrsko bogatiti z izvornim pojmovanjem odrskega giba, s poezijo in ironijo.

Na trajektu Palladio številni Albanci z rednim vizumom

Danes popoldne bo prispel v naše pristanišče trajekt Palladio. Ladja prihaja iz albanskega pristanišča Drač. Z ladjo potuje, kot običajno, vrsta albanskih državljanov, ki jim je italijanska ambasada v Tirani izdala turistični vstopni vizum. Zaradi navala beguncev so italijanske oblasti omejile izdajanje turističnih vizumov. Vizum dobijo samo tisti albanski državljani, ki lahko točno navedejo, pri katerih prijateljih ali sorodnikih bodo bivali v Italiji.

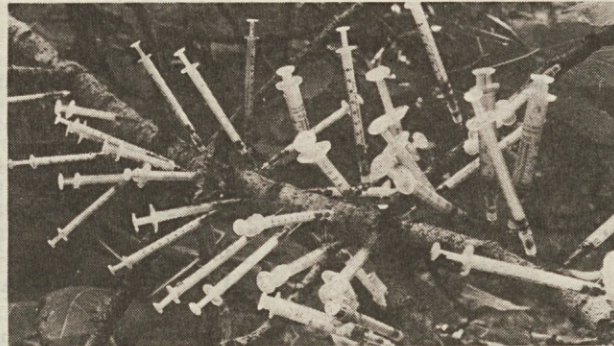
V Trstu je zadnje mesece dobilo zahtevno 250 albanskih državljanov. Italijanske oblasti so 102 Albancema priznale status političnega preganjanca. Deželno upravno sodišče pa obravnava priziv približno 150 beguncev, katerim so pristojne oblasti zavrnile prošnjo, da bi jih priznali za politične begunce.

Včeraj popoldne, malo po 17. uri je na Proseku prišlo do prometne nesreče, v kateri je bil vpleten 18-letni Davide naj bi se s svojim motorjem zaletel v parkiran avtomobil in pri tem nerodno padel na cesto. Prepeljali so ga na ortopedski oddelek Glavne bolnice, kjer so mu zdravniki ugotovili domnevni zlom kolka. Zaradi tega se bo moral v bolnišnici zdraviti 40 dni.

V okviru preiskave o nadpovprečno čistem mamilu, ki je terjalo že štiri žrtve Aretirali Tržačanko ob »rezanju« heroina

V barju tržaškega sveta mamilašev je včeraj priplavalo na površje še eno ime. Tokrat ne gre za osebo, ki je umrla zaradi prekomerne doze heroina, ampak za 22-letno Tržačanko, ki so jo karabinjerji aretirali zaradi posesti mamil.

Gabriella Suban - tako je ime aretiranki - stanuje v Ulici Timignano 1, in prav na njenem domu so jo včeraj ob 14. uri zalotili karabinjerji enote za boj proti mamilom. Do njenega imena so prišli po preiskavah, ki so jih sprožili primeri številnih smrti med tržaškimi zasvojenici s heroinom. Karabinjerji so že nekaj dni opazovali premike dekleta, ki sicer še ni imelo opravka s pravico, v krogu tržaških narkomanov pa je bila Subanova precej znana; saj se je menda že pred leti zdravila zaradi uživanja mamil. Karabinjerji so dokaj oprezno poročali o njeni aretaciji in so zanimali možnost, da bi bila redna uživalka mamil. Kljub temu pa je Gabriella Suban izjavila ob aretaciji, da je občasno segala po drogi. Ko je skupina karabinjerjev vdrla v stanovanje Gabrielle Suban, je dekle sedelo za mizo, na kateri so našli gram in 100 miligramov nadpovprečno čistega heroina ter 22 gramov laktoze, to je mlečnega sladkorja, s katerim običajno »režejo« čisto mamilom in pripravljajo posamezne doze. Glede na količino heroina in nehalucinogene snovi, s katerima je dekle razpolagalo, domnevajo, da bi lahko pripravilo tudi do 30 doz. Zanimivo je, da se je Subanova s svojim poslom očitno ukvarjala precej »strokovno«, saj niso med hišno preiskavo našli nikakršnega pripomočka za precizno merjenje. Karabinjerji so ugotovili, da je dekle »rezalo« heroin temnorjave barve, kar pomeni, da je bilo mamilom dokaj čisto. Heroin bodo vsekakor analizirali že v prihodnjih dneh, tako da bodo skušali najti odgovor na vprašanje, če je tudi to mamilom spadalo v »pošiljko«, ki je v našem mestu terjala letos že štiri žrtve. Številno žrtev pa je najbrž pokazatelj nečesa, ki je šele v razvoju. Osebe, ki se poklic-

no ukvarjajo z narkomani, nakazujejo številne odgovore na vprašanje o nadpovprečno čistem heroinu. Don Vatta je namignil na možnost reorganizacije tržišča, to je poskusa, da bi središče razpečevanja iz Veneta premostili v Trst. Razloga pa bi lahko iskali tudi v boju med organiziranimi skupinami, ki se ukvarjajo z razpečevanjem. Kdaj tudi razpečevalcem prav pride, da izbruhne afero, katerim je treba najti krivca. S tem, to je z načrtno prodajo »čiste« ali »zastrupljene« droge, pa je seveda mogoče hudo prizadeti poslovanje konkurence in utrditi svoj vpliv na trgu. Pri tem velja še omeniti članek, ki ga je objavil reški dnevnik La voce del popolo. Avtor članka nakazuje možnost, da so v Furlanijo-Julijsko krajno prithotapili nekaj heroina iz Makedonije. Pri tem pa navajajo tudi podatke, da ne gre izključno za mamilom, ki potuje po »balkanski« poti, pač pa za pošiljke, ki prihajajo z Nizozemskega.

DO 16. FEBRUARJA

R A Z P R O D A J A

OBLAČILA moška, ženska in otroška, dežni plašči »double-face«, moške, ženske in otroške pletenine in srajce, nočno perilo ter tekstilni izdelki za stanovanje (razen v športnem oddelku)

**20 - 30 - 50 - 80%
POPUSTA**

za nakup v gotovini

JAKNE IN PLAŠČI

USNJENI IN PODLOŽENI S KRZKOM

od **20 do 50%**

POPUSTA

za nakup v gotovini

OBUTVE za moške in ženske

POSEBNE PONUDBE S POPUSTI

20 - 30 - 50%

za nakup v gotovini

KRZNA lisica; bober, svizec, volk, murmansky, perzijanec, nerc, oposum, murmel, jagnje, s krznom podloženi dežni plašči

20% POPUSTA

za nakup v gotovini

ZADNJI PRIMERKI SERIJ

30 - 50%

POPUSTA

za nakup v gotovini

Godina

TRST - UL. CARDUCCI 10 - UL. ORIANI 3

Obv. občini 20.12.90

Obvestilo KZ in INAC

Kmečka zveza in njen patronat INAC opozarjata vse kmečke pokojninske zavarovance, da morajo do 24. februarja izpolniti tako imenovano »izjavo podjetja« o zemljiščih v posesti, oziroma o številu glav goveda v reji. Od pravočasne in pravilne »izjave« bo v smislu novega zakona odvisna višina zavarovalnih prispevkov in in s tem tudi višina bodoče pokojnine.

Ker je izpolnjevanje obrazcev SCAU zelo zahtevno in odgovorno delo, so vsi uradi Kmečke zveze, tako v Trstu kot na Opčinah in v Nabrežini, kakor tudi patronat INAC, že zdaj na razpolago za izpolnjevanje obrazcev.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo

V ponedeljek, 14. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil JOAQUIN ACHUCARRO.

kino

ARISTON - Dvorana rezervirana. Jutri 15.00, 22.00 *Il tè nel deserto*, r. B. Bertolucci, i. D. Winger.

EXCELSIOR - 16.00, 22.00 *La sirenetta*, prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 22.00 *Rocky V.*, i. Sylvester Stallone.

NAZIONALE I - 16.20, 22.15 *Vacanze di Natale '90*, i. C. De Sica, E. Greggio.

NAZIONALE II - 16.00, 17.30 *Tartarughe Ninja alla riscossa*, 19.00 *Fantozzi alla riscossa*, i. Paolo Villaggio.

NAZIONALE III - 16.15, 22.15 *La sfida erotica*, porn. □□

NAZIONALE IV - 16.00, 22.15 *Stasera a casa di Alice*, r.-i. Carlo Verdone, i. Ornella Muti.

GRATTACIELO - 16.00, 22.15 *Atto di forza*, i. A. Schwarzenegger.

MIGNON - 16.00, 22.15 *La storia infinita 2*.

EDEN - 15.30, 22.00 *I vizi transessuali di Moana*, porn. □□

CAPITOL - 17.45, 22.10 *Ghost - Fantasma*, i. P. Swayze.

LUMIERE - 17.00, 22.00 *Il prete bello*.

ALCIONE - 16.15, 22.10 *Un angelo alla mia tavola*, r. J. Campion.

RADIO - Zaprt.

Prepovedano mladini pod 14. letom □
- 18. letom □□

Prosimo vse oglaševalce v PRIMORSKEM DNEVNIKU, da čimprej poravnajo - preko pooblaščenih denarnih zavodov - naše račune iz leta 1990.

PUBLIEST Srl

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 10. januarja 1991
VILJEM

Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.41
- Dolžina dneva 8.57 - Luna vzide ob 3.07 in zatone ob 13.10.

Jutri, PETEK, 11. januarja 1991

PAVLIN
PLIMOVANJE DANES: ob 4.53 najvišja 30 cm, ob 13.09 najnižja -35 cm, ob 20.42 najvišja 7 cm, ob 23.30 najnižja 5 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 8,5 stopinje, zračni tlak 1023,9 mb, rahlo narašča, brezvetrje, vlaga 93-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 9,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Martina Trani, Tania Spiga, Valentina Lukan.

UMRLI SO: 75-letna Dinora Grillo, 88-letna Antonia Canciani, 68-letni Elio Zarl, 80-letni Bruno Pelar, 44-letna Bruna Bot, 92-letni Mario Serbo, 86-letna Caterina Pilotto, 89-letna Maria Covacich, 81-letni Gaetano Romanò, 67-letna Stefania Pregelj, 98-letna Giuseppina Gabrielli, 82-letni Renato Garbassi, 85-letni Francesco Iermann, 87-letni Giuseppe Giurgevich, 57-letna Maria Mian.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 7., do sobote, 12. januarja 1991

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Combi 19, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija)
ŽAVLJE (tel. 232253), FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - 19.30 do 20.30
Ul. Combi 19, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Ul. Mazzini 43.
ŽAVLJE, FERNETIČI - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Mazzini 43.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

David Pownall

MOJSTRSKA LEKCIJA

Režija Mario Uršič

Danes, 10. januarja, ob 16. uri
ABONMA RED H.
Jutri, 11. januarja, ob 16. uri
ABONMA RED I.

gledališča

VERDI
Operna sezona 1990/91
Nocoj ob 20. uri (red E) ponovitev baletne predstave GRAN GALA. Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča.

Od 25. t. m. dalje bo na sporedu opera NABUCCO. Dirigent Piergiorgio Morandi, režiser Pasquale D'Ascola.

GLEDALIŠČE ROSSETTI
Pri blagajni gledališča so na razpolago posebne gledališke karte za 8 predstav po ugodni ceni.

V torek, 15. t. m., ob 20.30 bo na sporedu CARO BONBON iz dopisništva Itala Sveva v izvedbi Stalnega gledališča F.-JK. Režija Marco Sciaccaluga, v glavni vlogi nastopa Massimo De Francovich.

LA CONTRADA
Gledališče Cristallo
Nocoj ob 20.30 ponovitev dela Luigija Lunarija TRE SULL'ALTALENA, ki ga predstavlja Teatro Filodrammatici iz Milana. Režija Silvano Piccardi.

Gledališče Ul. Ananias
Od jutri, 11. t. m., ob 20.30 bo na sporedu Gabriellijevo delo A. A. A. CERCASI v uprizoritvi skupine I GREMBANI. Režija Bruna Brosolo. Ponovitvi v soboto ob 20.30 in v nedeljo ob 16.30.

mali oglasi

OSMICA je odprta - Zajčja farma - v Repniču.

SMUČARSKÉ čevlje, bele barve, znamke koflach, št. 40, rabljene samo 5-krat, ugodno prodam. Tel. 395003 ob urah obedov.

MIZARSKI pomočnik star 17-20 let za namestitev pohištva dobi zaposlitev. Ponudbe poslati na Publiet, Ul. Montecchi 6 - Trst, po šifro »Mizar«.

FRANCOSKO vladnico iz predvojnih ali povojnih let kupim. Telefon (040) 820630 do 9. ure zjutraj ali ob uri kosila.

IZKUŠENEGA prodajalca-ko išče trgovina ustekleničenih pijač (bottiglieria) v središču mesta. Tel. (040) 750286 od 15. do 18. ure.

VINSKA klet išče delavca z opravljenim vojaškim rokom. Tel. (040) 750286 od 15. do 18. ure.

V AVSTRIJI, v mestu Haus pri Schladmingu, oddam v najem stanovanje po zelo ugodni ceni. Informacije tel. (040) 213951 ob uri kosila.

PRODAM dobro vpeljeno trgovino s sadjem in zelenjavo. Tel. 228390.

UGODNO prodam avtomobil alfa romeo 164 T. spark, star dve leti. Zainteresirani naj telefonirajo na 212163 po 18. uri.

PRODAM nikoli rabljene smučarske čevlje znamke nordica št. 31, smuči rossignol dolge 120 cm, otroške smučarske hlače št. 34 in rokavice. Tel. 226687 ob večernih urah.

PRODAM fiorino v dobrem stanju, prevoženih 10.000 km, možnost izstave fakture, tel. 201127.

PRODAM električno kitaro jackson za 1.500.000 lir in ojačevalec za kitaro marshall jubilee 50 W za 850.000 lir. Tel. 271862 ob uri kosila.

PRODAM avto fiat 131, letnik '79. Cena po dogovoru. Tel. 208451.

PRODAM opel kadett 1300 S, prevoženih 65.000 km, letnik '81, v zelo dobrem stanju po ugodni ceni. Tel. 213889 ob uri kosila ali po 20.30.

PRODAM avtomobil panda 30 CL, november '85. Tel. 226388 ob večernih urah.

PRODAM po dogovoru fiat 500 v dobrem stanju. Tel. 225817.

IŠČEM katerokoli zaposlitev, tudi kot gospodinjska pomočnica. Tel. od 20. do 21. ure na št. (003867) 69221.

IŠČEM inštruktorja za matematiko in geometrijo za višje razrede. Tel. 577546 po 14. uri.

PISARNA išče knjigovodjo z večletno prakso. Pismene ponudbe poslati na Publiet, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro »Pisarna«.

Berite

»Novi Matajur«

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1150,10	1130.—
Nemška marka	751,85	745.—
Francoski frank	221,46	218.—
Holandski florint	666,97	660.—
Belgijski frank	36,483	35,50
Funt šterling	2196,40	2160.—
Irski šterling	2009,50	1980.—
Danska krona	195,10	192.—
Grška dragma	7,154	6,50
Kanadski dolar	990,30	930.—

Mario in Graziella vabita na

OTVORITEV RESTAVRACIJE

TENCE v Prečniku št. 14

ki bo v soboto, 12. t. m., ob 18. uri.

Restavracija bo začela delovati v petek, 25. t. m.

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled kiparska razstava SLAVKA TIHCA.

V Palači Economo na Trgu Libertà 7 je na ogled razstava o restavriranjih in najdbah v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Razstava bo trajala do 31. t. m., na ogled pa je ob delavnikih od 9. do 13. ure.

V Beneški hiši v Miljah (Calle Oberdan 14) bo do 20. t. m. odprta razstava z naslovom DESCRIPTIO HISTRAE - Trst in Istra v starodavni kartografiji. Urnik: 10.00-12.30, 17.00-20.00, ob praznikih 10.30-13.00.

V galeriji Rettori Tribbio 2 je odprta razstava slikarja LIVIA ROSIGNANA. Razstava je na ogled še jutri.

V Studiu Bassanese - Trg Giotti 8/I - je od danes na ogled razstava preprog PIERA DORAZIA. Razstava je odprta ob delavnikih od 17. do 20. ure.

razne prireditve

Zveza cerkvenih pevskih zborov vabi na BOŽIČNI KONCERT, ki bo v nedeljo, 13. t. m., ob 16. uri v stolnici sv. Justa v Trstu. Nastopil bo odlični 50-članski MePZ Vrtojba z mnogimi novimi in neznanimi skladbami. Vmes bodo priložnostni govor in recitacije slovenskih božičnih pesmi.

KD Kraški dom vabi na ogled veseligrigoročil SE BOM S SVOJO ŽENO v izvedbi amaterskega odra J. Štoka s Proseka-Kontovela. Predstava bo v nedeljo, 13. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu na Colu.

Radijski oder - Marijin dom pri Sv. Ivanu, pod pokroviteljstvom SSO, 1. SREČANJE NA VRVICAH, Svetlana Makarovič, KORENČKOV PALČEK - LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - v nedeljo, 13. t. m., ob 15. in 17. uri - Gledališče v Ul. Brandesia 27.

razna obvestila

Sekcija VZPI-ANPI Boršt-Zabrežec priredi danes, 10. t. m., ob 20. uri v srenjski hiši v Borštu spominsko proslavo ob 46. obletnici tragičnih dogodkov januarja 1945 s priložnostnim kulturnim programom. Vabljeni.

Sekcija KPI J. Verginella prireja v nedeljo, 13. t. m., ob 10.30 v Ljudskem domu v Križu izredni kongres. Volitve o političnih resolucijah bosta ob 12. uri.

Kriške sekcije VZPI - ANPI skupno s tržaškim pokrajinskim odborom vabijo vse antifasiste, da se poklonijo spominsko borca za svobodo narodov Josipa Verginelle v nedeljo, 13. t. m., ob 10. uri pred rojstno hišo v Križu (na državni cesti).

Sekcija VZPI - ANPI E. Antončić iz Križa prireja v nedeljo, 13. t. m., ob 10. uri spominsko svečanost ob 50 - letnici ustrelitve partizanskega komandanta Josipa Verginele. Prireditve bo pred rojstno hišo padlega borca.

prispevki

V spomin na Nado Briščak daruje Renato Doljak z družino 20.000 lir za Vaško skupnost Praprotno.

V spomin na Otilijo Černjava daruje Peter Suhadolc 50.000 lir za SPDT.

V spomin na Emo Komar in Romana Daneua darujeta Olga in Bogdan Družina 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

Ob obletnici smrti naše drage mame in none, prijatelja Stanka Prašlja in Romana Daneua darujeta Vojka in Ivan Ukmar 40.000 lir za ŠD Primorje.

V spomin na Franca Križmančiča daruje Srečko Križmančič z družino 50.000 lir za TPPZ P. Tomažič.

Namesto cvetja na grob pok. Edija Grgiča daruje Sabina (Vovkova) 20.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Bazovici.

V spomin na pok. Edija Grgiča daruje Zelka (Joževa) 30.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Bazovici.

Namesto cvetja na grob Milka Miliča daruje svakinja Marta 50.000 lir za kapelico sv. Leopolda pri Domju.

Namesto cvetja na grob Sarahinega očeta Gina Cramastetterja poklanjajo gojenke baletnega odseka ŠD Mladina iz Križa 45.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Križu.

9. 1. 1991

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	8,468	8,20
Švicarski frank	893,26	885.—
Avstrijski šiling	106,975	105,50
Norveška krona	192,35	187.—
Švedska krona	201,60	197.—
Portugalski eskudo	8,383	7,50
Španska peseta	11,899	11.—
Avstralski dolar	883.—	830.—
Jugoslov. dinar	—	70.—
ECU	1549,90	—

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001 Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

IZ SVETA MOTORJEV

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA
Ureja: IVAN FISCHER

Št. 34
Januar 1991

TRST - Trg Foraggi 8
Tel. 391203

Lepotec iz Peugeotove zgodovine

Štirideset let nas loči od zgornjega Peugeotovega kabrioleta. Teklo je leto 1951, ko so ga predstavili na avtomobilskem salonu v Parizu: šest let po koncu druge svetovne vojne, Evropa začne s prvimi plahimi poskusi združevanja, pravkar so ustanovili Evropsko skupnost za jeklo in

premog; v Veliki Britaniji so spet izvolili za premiera starega leva Winstona Churchilla; v Koreji je Marilyn Monroe idol ameriških vojakov. 1100-kubični kabriolet 203 pa je skrili sen vseh mladih Francozov, saj je močno spominjal na majhen

ameriški avtomobil. Peugeot 203 kabriolet pa je imel nekatere izredno sodobne rešitve. Tako je na primer imel pri zadnjih obesah vijake namesto listnatih, karoserija pa je bila že samonosna in ne več privita na trdno šasijo.

Popolnoma prenovljena »trojka« Pri nas za sedaj samo 318i

Serijska 3 je sedaj zelo podobna sestram iz višjih razredov »5« in »7«

Sprejeli so obdržali, a dodatno izpilili obesi z vzmetnima nogama, enojnima prečnima vodiloma in stabilizatorjem, zadaj pa so namestili posamični obesi z vijaknima vz-

metema, z vzdolžnima vodiloma (ki sta s karoserijo gibljivo spojena) ter s sredinsko (na okvir ob diferencialu) vpetimi prečnimi vodili.

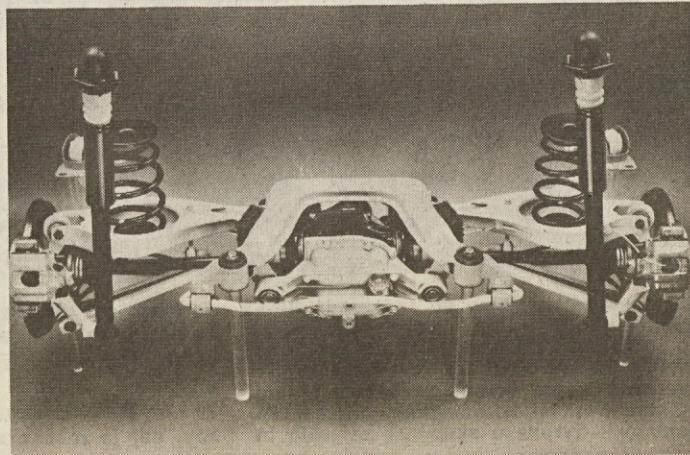
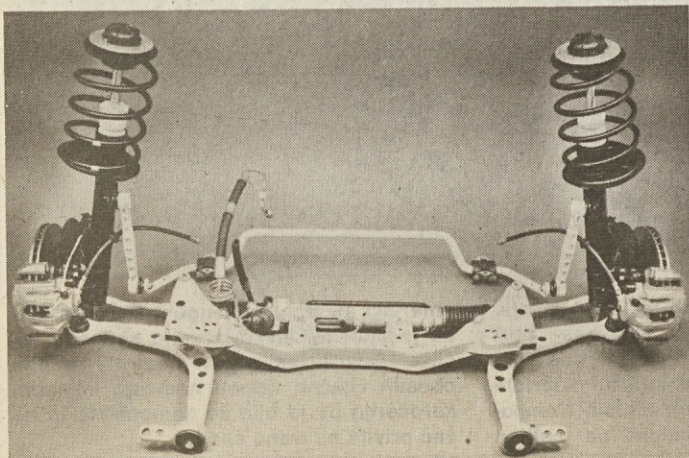
Beemvejeva trojka je na svetu že okroglih petnajst let in v vsem tem času so naredili tri in pol milijona teh vozil. Vmes so jo le enkrat (pred osmimi leti) pomladili. Zdaj se je ta model znova rodil. Novi BMW »3« je za 11 centimetrov daljši, za 5 centimetrov širši in za 1 centimeter višji od prejšnjega. Z večjo širino so se ognili dozajšnji prečni utesnjenosti potnikov, manj opazna v notranjščini pa je nova dol-

žina vozila, navkljub tudi za 13 centimetrov večji medosni razdalji. Nove vzdolžne mere so uporabili za aerodinamičnejši nos avtomobila, pa tudi za skladno kratko štrli- no karoserije čez prednji kolesi. Dva para elipsoidnih žarometov, ki gorijo vselej vsi hkrati, sta vsak posebej zasteklena. Ledvičasta maska pred hladilnikom je zdaj - po vzoru večjih beemvejev - nizka in izrazito široka. Možnosti, da bi pokrov nad

motorjem zavihteli podno, niso izkoristili. Tako je po blažjih trčenjih mogoče zamenjati le nizko pločevino na nosu, ne da bi zapravljali denar še za velik (in seveda drag) pokrov. Pokrov se odpira nazaj, proti kabini vozila, dvignjen pa običi pod dvema kotoma: za običajne vzdrževalne posege in za resnejša servisna ukrepanja. Izraziteje nagnjena so po novem tudi bočna okna, ki so jih pravzato in zoper sončno vroči-

no vsa po vrsti - vključno s položnima prednjo in zadnjo šipo - zatamnili. Se pa novi BMW »3«, gledano od strani in od zadaj, spogleduje z največjim hišnim kupejem: predvsem zaradi blagega prehoda strešnega dela vozila v kratek in visok zadek, v katerem je zdaj za 435 (prej 425) litrov prtljažne prostornine. Limuzinske lastnosti ostajajo: s štirimi vrati (pozneje bodo na voljo tudi samo dvojca) in s povečano prostornostjo na zadnji klopi. Karoserija je na vseh koncih natančno spojena, platišča so sploščena v prid manjšemu zračnemu uporju, zunanji ogledali sta le na enem peclju, vrata segajo pod streho, strešne žlebove so nadomestili s temeljitimi tesnili vratnih izrezov, pragova pa sta obrobjena z na sredini stanjšanimi plastičnima oblogama. Količnik zračnega upora znaša od 0,29 (pri najšibkeje motorizirani različici, ki ni na voljo v Italiji) do 0,32 (pri ta hip najzmogljivejši »trojki«). Karoseriji jamčijo za 45 odstotkov večjo čvrstost, njeni vzdolžni elementi pa so - tako kot pri večjih avtomobilih te znamke - odporni za različno močne udarce. Pri hitrosti 4 km na uro povsem brez posledic, pri hitrosti do 15 kilometrov na uro pa s komaj opaznimi in za popravilo poceni poškodbami. Prednja sedeža sta povsem nova: tanjša, izraziteje oprijemljiva in prikladneje nastavljiva (v vse potrebne smeri, za doplačilo tudi s pomočjo elektrike). Novi BMW je ta hip tudi edini avtomobil, ki ga je moč dobiti brez pepelnika ter le z vtičnico namesto vžigalnika. Vendar to ni pravilo: na željo kupca s kadilskimi potrebami vgradijo oboje, seveda na račun sicer velike odlagalne vdrtime.

na 3. strani ➔

⇒ z 2. strani

Za zdaj so predstavili štiri različice: 316i in 318i s štiri-valjnima motorjema (1800-kubična različica je v Italiji na voljo od januarja, v teku letošnjega leta bosta na voljo tudi ostala močnejša modela): ki sta tema oznakama pripadala že prej, le da so ju zdaj na novo obdelali, jima namenili lažje in nižje bate, zmogljivejšo elektroniko in optimizacijo v celoti, kar je prispevalo k lažjemu teku in manjši porabi goriva; ter 320i in 325i, ki ju zdaj poganjata šestvaljnika s štiri-ventilsko tehniko, sposobna iz serije "5". Zaradi novih mer in temeljite opreme so novinci za 50 do 100 kg težji od njihovih prednikov. Zato so njihove največje hitrosti v vseh štirih primerih sicer večje kot prej, pospeševanje šibkejših različic pa ni več enako pričljivo.

So pa te štiri različice šele začetek: postopoma, precej od njih že v teku leta 1990, bodo sledili še 318iS, coupe, touring, turbo-dizel in nazadnje dirkaško ambiciozni M3, prilagojen tudi novim zahtevam FISA.

Med podvozji zdaj znanih različic ni razlik: spredaj so obdržali, a dodatno izpilili obesi z vzmetnima nogama, enojnima prečnima vodiloma in stabilizatorjem, zadaj pa so namestili premo, presajeno iz dvosedežnega roadsterja Z1. To pomeni posamični obesi z vijačnima vzmetema, z vzdolžnima vodiloma (ki sta s karoserijo gibljivo spojena)

ter s sredinsko (na okvir ob diferencialu) vpetimi prečnimi vodili. Nova prema ima dovolj kinematskih lastnosti, da se zmore samodejno zoperstavljati težko nadzirljivemu spodnašanju zadka na zahtevnih voziščih, ki je bilo doslej ena od najslabših lastnosti beemvejev te velikosti. Hkrati so novo vozilo tudi zelo skrbno uravnatežili: obtežba prednje in zadnje preme ostaja pri doslednem razmerju 50:50 tudi v primeru

325i, ki ima akumulator v zadku.

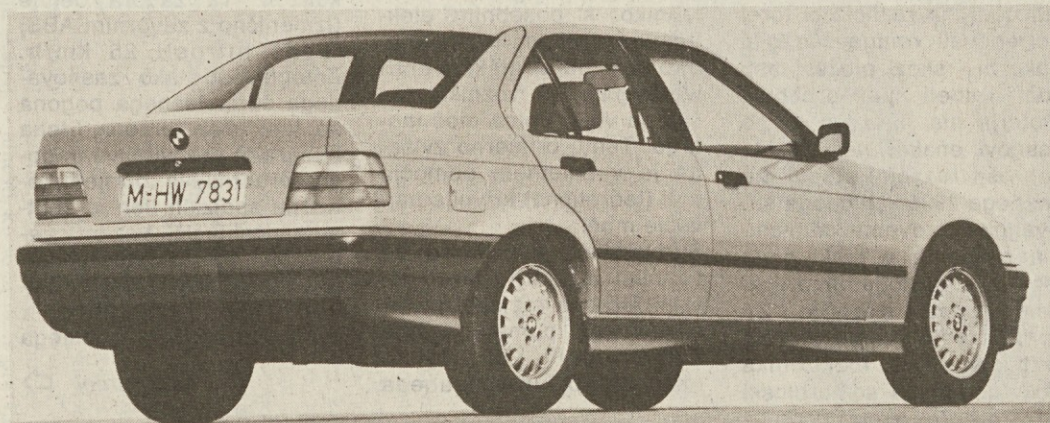
Najšibkejšemu BMW 316i so namenili variabilno prestavno razmerje na zobati letvi za volan, volane ostalih treh različic pa so oplemenitili s servojačevalnimi mehanizmi. K serijski opremlitvi 325i sodi tudi zavorni ABS z novim trikanalnim nadziranjem.

Kupcem ostaja na voljo še dolg spisek bolj ali manj drage doplačilne opreme: serijsko vgrajeni petstopenjski menjalnik (po novem z direk-

tnimi petimi prestavami) je moč zamenjati s štiristopenjsko (ob štiri-valjnih) ali petstopenjsko (ob obeh šestvaljnikih) avtomatiko. Obe sta opremljeni z elektronskim prilagajanjem voznikovim zahtevam po športnejši ali po varčnejši vožnji, petstopenjska pa ima še »zimski« program za ročno pretikanje na zelo spolzkih tleh.

Tretja generacija BMW "3" ima ob vsem tem izrazito nesporno lastnost: da je ta hip nedvomno najboljši (mirno je mogoče reči tudi najtemeljitejši) izdelek tega avtomobilskega razreda. Pa — saj je tudi najbolj svež!

Ob zaključku je treba povedati tudi besedo o cenah: BMW 318i, ki je trenutno edini pri nas na voljo, velja, ključ v roke in serijsko opremljen, okroglih 30 milijonov lir, z nekoliko dodatne opreme (ABS, klimatska naprava) pa z lahkoto prekoračimo tudi 35 milijonov. Modela 320i in 325i imata serijsko vgrajen ABS, zanj pa bomo morali odšteti 37,4 oziroma 55,3 milijona, z dodatno opremo pa je to vsoto treba ustrezno zaokrožiti navzgor.

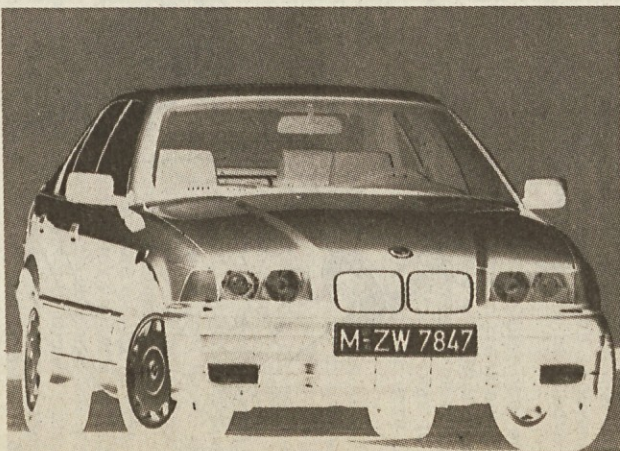

Dogodek, ki seže v 90. leta Novi BMW Serie 3.

OGLEDATE SI GA LAHKO
PRI
ZASTOPNIKU BMW

ATICAR AUTOEST

Ul. Trieste 145
34170 GORICA
Tel.: (0481) 520688 - 521025

Visco-drive, dodatna viskozna sklopka na desni prednji polosi, zoper drsenju koles pri dedri turbo 2000

Sposojeni test

Dedrina ponudba bogatejša Dva povsem nova modela

Turinska Lancia je ena redkih avtomobilskih hiš, ki v prvih devetih mesecih leta 1990 ni zabeležila padca v prodaji. Svojo ponudbo je konec prejšnjega leta obogatila še z dvema različicama dedre. O tem je izčrpno pisal slovenski Avto magazin, katerega oceno, izpod peresa Martina Česnja, skoraj v celoti povzemamo.

Mikavneje za kupce in celo za časnikarje ter gospodarneje za izdelovalce je, če paleta novega modela ne nastane hkrati, ampak na obroke. Lancia je prvi obrok dedre razdelila aprila lani: v obliki štirih osnovnih različic. Zdaj je deder že šest: čisto sveži sta dedra 2000 turbo in dedra integrale.

Samo na oči se pri tem ni mogoče zanesti. Spojler v zadku je sice njun najočitnejši znak (ki jima zelo dobro pristoji), ni pa vselej zanesljiv: pri dedri 200 turbo je treba zanj doplačati, dedro integrale pa si je moč kupiti tudi brez njega. Dve podobi so namenili tudi notranjosti: z mešanico alcantare in kakovostnega blaga, ali z usnjem, ki je na šivih mikavno zgubano.

Za urno prepoznavanje novih dedrinih različic bi torej potrebovali rentgenske oči. Tako bi - skozi pločevinasti koži - videli njuni drobovji. Motorja sta navzven in po zasnovi enaka. Nastala sta kot višji razvojni stopnji že znanega 1995-kubičnega štirivaljnika z dvema odmičnima gredema v lahki glavi ter z dvema dodatnima gredema zoper tresljaje. Za vbrizgavanje goriva in vžig skrbi Webrova elektronika IAW, dodali pa so turbinski polnilnik (garrett 60/48) z največjim polnilnim tlakom 0,95 bara, s hladilnikom polnilnega zraka in s tako imenovanim »boost-drivom«, ki je nadaljevanka že od prej znanega Lanciinega »over-boosta«. Obakrat gre za izrabljanje največjih polnilnih in hkrati motornih zmogljivosti, razlika je v tem, da se over-boost sproži le občasno in v skrajnih območjih, boostdrive pa je nadzirano obladovanje polnilnega tlaka v celotnem območju motornih vrtljajev. Na kratko rečeno: s celo vrsto tipal (ki se odzivajo tudi na motorne vrtljaje in položaje pedala

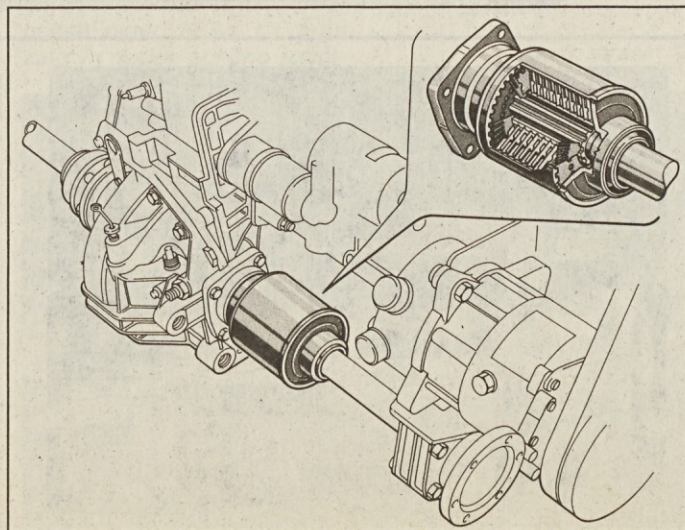
za plin), z mikroprocesorsko tehniko, s posebnim električnim ventilom in pnevmatiko za polnilniški ventil waste-gate, je vozniku ves čas na voljo polna moč motorja. Temu primerno zvišana je v celotnem območju tudi (teoretična) krivulja največje moči.

Štiriventilski tehniki so se Lanciini inženirji tokrat odrekli. Uradna razlaga govori o tem, da pomeni sožitje samo osmih ventilov in elektronsko uravnavanje

turbinskega polnilnika kompleksnejšo rešitev, ki je hkrati tudi tehniško bolj odmerljiva in, seveda, varčnejša, ampak pretirano prepričljive te razlage niso bile. Dokaj kratko je tudi pojasnilo, od kod zmogljivostne razlike med motorjema obeh različic, čeprav sta konstrukcijsko povsem enaka. Vsa stvar, pravijo, je skrita v škatli z elektronom ter - hkrati s tem - posebni nastavitvi turbinskega polnilnika pri dedri integrale. Zato ima ta različica za 15 KM in za 5 Nm boljše zmogljivosti od 2000 turbo. Vrtljaji so obakrat isti, končne zmogljivosti vozil pa zelo podobne. Saj je integrale z močnejšim motorjem zaradi temeljitejšega pogona pač težja.

Jasno: integrale pomeni pri Lancii (stalni) štirikolesni pogon. Ima ga tudi dedra integrale: s tridelno kardansko gredjo; s prostim prednjim diferencialom; s planetarnim sredinskim diferencialom, ki deli motorni navor med obe kolesni premi v razmerju 56% (spredaj) in 44% (zadaj), za preostale možnosti pa so mu dodali še viskozno sklopko (tip Ferguson); in z zadnjim diferencialom, ki je opremljen z mehansko zaporo, nadzorovano z elektropnevmatiko in s stikalom na sredinski konzoli. Ta zapora deluje (izmenično z zavornim ABS) le do hitrosti 25 km/h. Zmogljivosti tako zasnovanega štirikolesnega pogona so tudi brez torsena (delta integrale) predvidljive in dovolj prepričljive: oprijem koles na spolzkih tleh je znatno zanesljivejši, vozilo v cellem pa - tudi na suhi podlagi - dosti nevtiralnejše. Seveda je prtljažnik v integrale zavoljo zadnjega

na 5. strani ➡

→ s 4. strani

diferenciala bolj skop. V dedri 2000 turbo meri s 480 litrov prostornine natanko 75 litrov več, kajti to dedro poganjata samo prednji kolesi. Povsem brez domislic pa tudi ta pogon ni. Dodali so mu »visco-drive«, kar pomeni, da so med diferencial in eno od obeh polosi (v tem primeru desno) namestili Fergusonovo viskozno sklopko. Lastnosti silikonskega olja v njej (ki se z višjo temperaturo gosti in grabi lamele, potopljene v njem) so se zdele tehnikom v Chivassu primernejše od klasične diferencialne zapore ali od že znanih elektronskih dosežkov zoper zdrsanje pogonskih koles. Hkrati je viscodrive uporaben tudi v paru z zavornim sistemom ABS 2E (Bosch), njegovih zaznavnih dobrih lastnosti pa je tudi sicer precej: »pretakanje« motornega navora med obema prednjima kolesoma je tako sprotno, da odločno lajša speljevanje na spolzkem, večja zanesljivost vožnje (tudi na suhih) ovinkih, zmanjšuje sunke na volan in omogoča bliskovitejšo vozniške manevre v kritičnih okoliščinah.

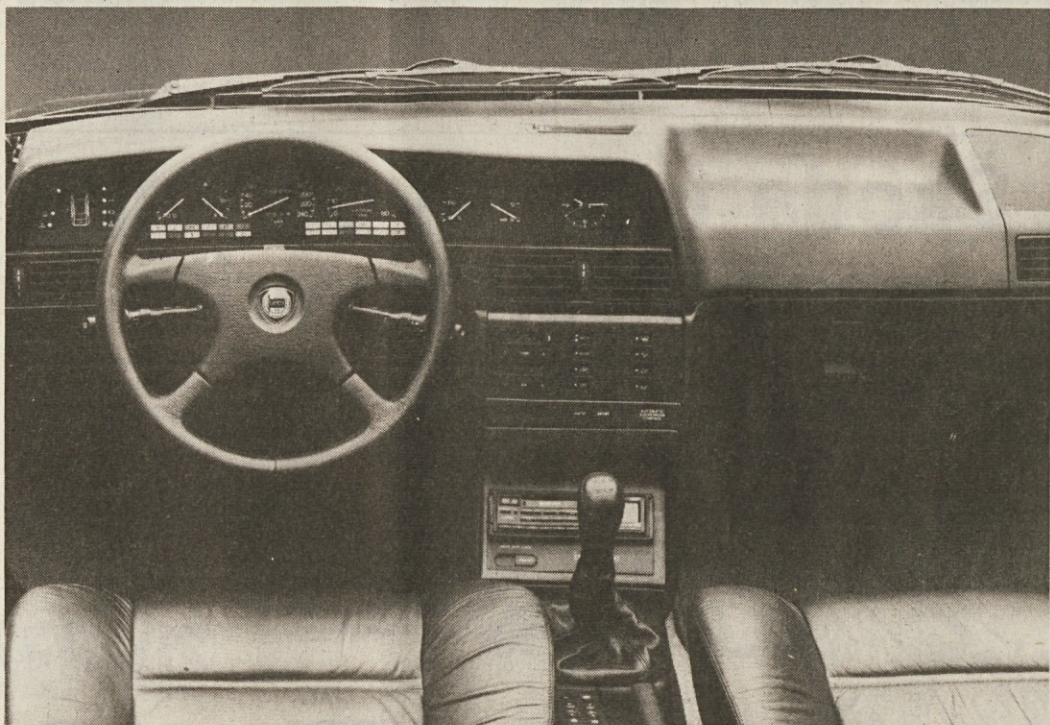
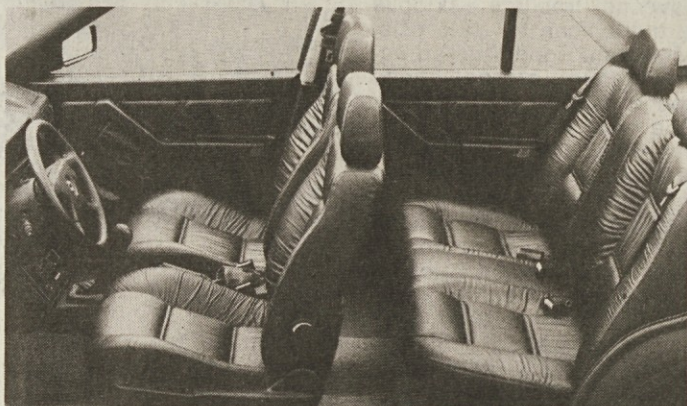
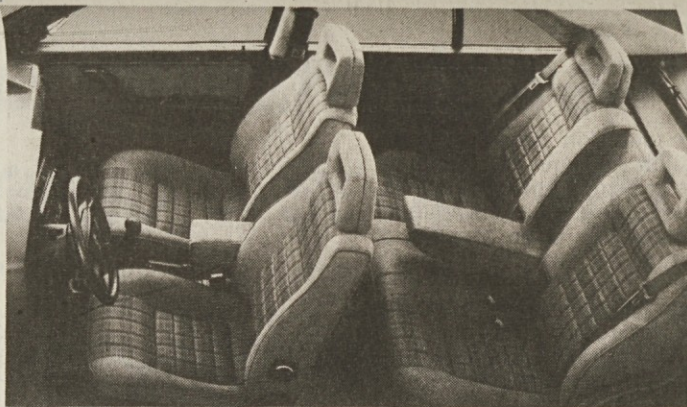
Zboljšana prenosa moči pa so pri obeh novih dedrah oplemenitili še s temeljitejšimi zavorami. Te so štirikrat kolutne, z večjimi prednjimi koluti (presajenimi iz theme 8.32 ali delte integrale 16 v), z večjimi prednjimi čeljustmi ter z ABS, ki ima pri 2000 turbo štiri tipala ob treh kanalih, pri integrale pa šest tipal ob prav tako trikanalski zasnovi. Oba zavorna sistema sta dvostopenjsko servoojačana, kar omogoča prilagodljivost obtežbi vozila, in opremljena z novo napravo, ki po prvem zaviranju in s posebnim ventilom prilagodi gib zavornega pedala učinkovitej-

šemu zaviranju, tudi ročna zavora je v celoti prilagojena dodatku ABS v zavornem mehanizmu.

Dedra integrale je ob tem bogatejša za že omenjeni ABS s šestimi tipali. Dve od njih se odzivata na kotne hitrosti vsakega izmed koles, pa tudi na vzdolžne in prečne pospeške vozila. Poseben kontaktni mehanizem ob pedalu sklopke in povezanost ABS z motorno elektroniko pa skrbita za usklajeno delovanje tudi po tej plati.

Eno z drugim: zavorna logika v integrale se odziva na različno oprijemljiva vozišča pod kolesi in to tako, da se zavorna moč preliva med vsa štiri kolesa v skladu z njihovim prijemanjem podlage in zoper tveganje, da bi se vozilo medtem zasukalo iz prave smeri. Pač pa se sistem samodejno odreče takšnim posegom med zaviranju v ovinkih, kjer bi

na 6. strani →

A.W.S. GORICA

PRESTIAUTO

■ Do trideset milijonov lir, ki jih boš lahko vračal z ugodnimi mesečnimi obroki v časovnem roku do štirih let

■ V prvem letu boš brezplačno razpolagal z vrsto posebnih zavarovanj, ki smo si jih zamislili v sodelovanju s SAI

■ (0481) 387333
NEPOSREDNA ZVEZA PRESTIAUTO
Posebna telefonska številka, na kateri boš dobil katerokoli pojasnilo

Banca
Agricola
Kmečka
banka
Gorica

↳ s 5. strani

se zavorna pot zaradi tega po nepotrebnem podaljševala.

In tehniških fines pri obeh novih dedrinih različicah je še veliko: velikima navoro- ma prilagojena menjalnika so za 2000 turbo preselili iz theme i.e. 16v, za integrale pa iz theme 8.32; njuna pre- stavna razmerja so krajša in prilagojena drugim las- nostim vozil; drogovje pre- stavne ročice so obakrat za- menjali s pletenico, zoper odvečne tresljaje; sklopka je hidravlična ter zato tišja, ušesnemu ugodju pa so na- menili tudi hidroelastično vpetje motorja pri integrale. Obe novi dedri sta (iz delte integrale) dobili blažilnike z lamelno tehniko, ki prispeva k boljšemu stiku koles z vo- ziščem, obema so ojačali stabilizatorje, obema so po- večali tudi prednja koloteka (za 13 mm), medtem ko je zadnji kolotek pri 2000 turbo za 6 mm širši, pri integrale pa za 4 mm ožji kot pri dru- gih dedrah. Pri obeh je moč doplačati tudi za že od prej znani Lanciin elektronski nadzor blaženja in vzmete- nja vozila, ki je na voljo z dvema stopnjama: za udob-

nejšo ali za športno-čvrstejšo vožnjo.

Kolesa so petnajstcolska, z izrazito nizko »obutvijo«, vo- lan z nizkotlačnim servooja- čevalnikom je ostri vožnji primerno neposreden. K se- rijski opremi sodi vsakič

najmanj štirideset bolj ali manj običajnih reči, k do- plačilom pa vsaj še dvajset imenitosti — od digitalnih merilnikov do klimatske na- prave, zložljivih zunanjih ogledal, ogrevanih sedežev in žlahtnih zunanjih barv.

Lancii dedri 2000 turbo in integrale odlikujeta pred- vsem njuna prenosa moči. Toda na njun račun se je prevesila tudi moč celotne dedrine palete: prenesli so jo po lestvici navzgor. V še višji srednji razred.

Škoda forman ohranja značilnosti favorita

Za Bertonejeve oblikovalce je bila naloga otroško lahka: favoritu, ki je tudi njihovo delo, so zarezali oba boka ter ga podaljšali za natančnih štirideset centimetrov. Pri tem so zadek, z vrati vred, samo »odmaknili«, ne da bi jih spreminjali. V kombi podaljšana škoda se ime- nuje »forman« (v grdi slo- venščini bimu rekli »fur- man«) in je na voljo tudi kot

praktik (kar pomeni zastrta zadnja okna) in kot pick-up, ki je poltovornjak z mehko streho ali brez nje.

Formanov glavni dobiček je seveda prostornina prtljaž- nika. Ta je s 400 litri za 160 litrov večja kot pri favoritu, jo je pa moč - na račun po- stopno zložljive zadnje klopi - povečati do 1340 litrov. Žal je dovoljena obtežitev prav

nekombijevsko pičila: 440 ki- logramov.

Če nadaljujemo z obžalova- nji, je - žal - zaradi tako preprostega podaljšanja tudi rezervno kolo (ki je ostalo natanko tam kot pri favoritu) komajda še dosegljivo. In žal tudi celotna ob- delava formana ni prav nič boljša kot pri favoritu.

Še najtemeljitejša je različica LS, ki hoče navduševati

z notranjimi obrobami iz zglajenega in lakiranega lesa, à la rolls-royce, z bolj- šima, a še vedno premehki- ma in preplitko tapecirani- ma prednjima sedežema ter s štirimi vzglavniki in s štiri- mi avtomatskimi varnostni- mi pasovi. Ti v zgornjih oprijemališčih niso nastav- ljivi, kar je moč opaziti takoj po tistem, ko ste za seboj zaloputnili vrata, ki se na- mreč zelo nerada zaprejo. Sicer pa vozniku ni nič hu- dega: dobi dovolj temeljito in dovolj zasenčeno arma- turno ploščo, lahko pre- stavno ročico, malce preveč na široko nameščena peda- la in obupen volanski obroč. Motor je vselej 1,3-litrski in - najsi bo z uplinjačem (Pi- erburg), ali z vbrizgovalno napravo (Bendix) - prilago- jen tudi namestitvi kataliza- torja in uporabi neosvinče- nega bencina nasploh. Ker je petstopenjski menjalnik preveč na dolgo izračunan, je potrebno motor (58 KM pri 5000 vrtljajih v minuti) gnati v višja območja, to pa sproži tresljaje in trušč. Če vas je moč potolažiti: škoda forman 135 LS zmore naj- višjo hitrost 140 kilometrov na uro, pospeši z mesta do 100 kilometrov na uro v 17 sekundah in porabi (nor- mno) 5,8, 7,9, 9,0 litra benci- na na 100 kilometrov. Pa tudi draga ni.

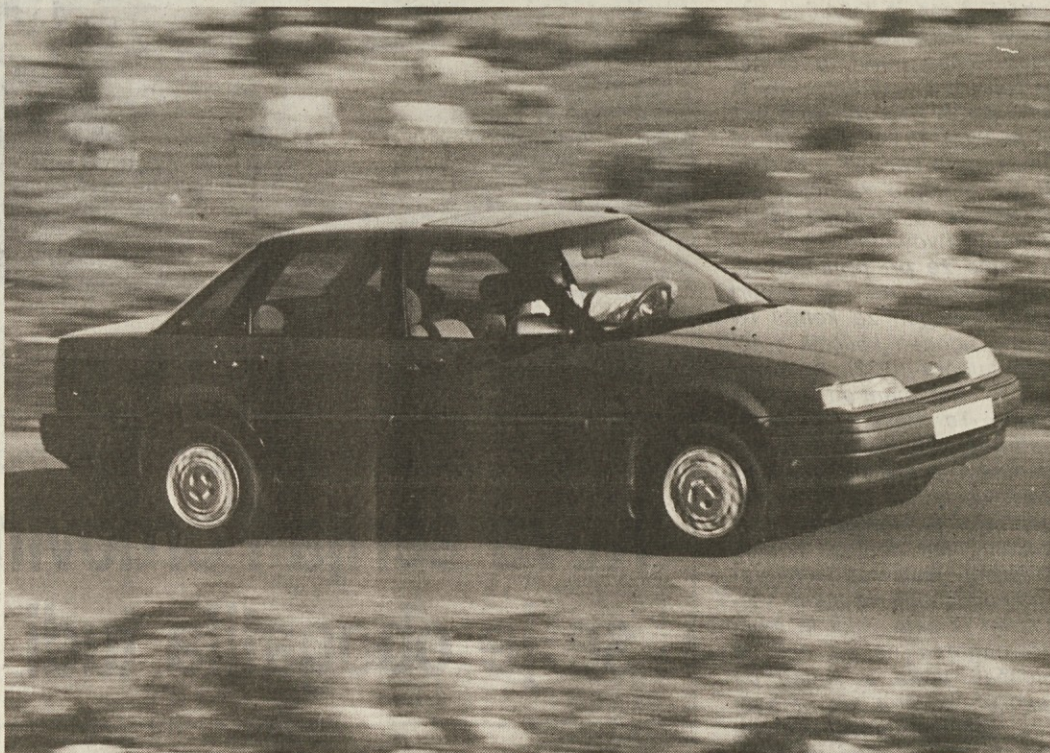
Kaže, da ni več nobenega dvoma: kombi-limuzina s petimi vrati in klasična limuzina s štirimi, čeprav izhajata iz istega osnovnega projekta, ne predstavljata druga druga konkurenco. Tako vsaj izhaja iz ankete, ki jo je britanski Rover izvedel po vsej Evropi. Avtomobilisti pripisujejo kombi-limuzini športnejši in praktičnejši značaj, medtem ko je limuzina zanje bolj prestižnega pomena. Tako so se Britanci odločili, da se spustijo v operacijo, ki je živo nasprotje z ono, ki so jo izvedli s serijo 800, ko so najprej predstavili limuzino, zatem pa različico fastback, v bistvu kombi-limuzino: dosedanja serija 200 so predstavljale kombi-limuzine s petimi vrati, nova serija 400 pa obsega klasične limuzine s stopničastim zadkom in štirimi vrati.

Obe seriji jasno izhajata iz istega osnovnega projekta, ki je projekt japonske Honda za njene concerto. V angleški verziji so skupne značilnosti serije 400 in serije 200 temeljitost izdelave ter popolnost opreme, čeprav sta avta navidez dokaj različna med seboj.

Serija 400 se začneja tam, kjer se serija 200 neha. Na voljo je namreč samo s 1,6-kubičnimi motorji, začetna verzija GSi pa ima enako stopnjo dodelanosti in opreme kot jo ima najpopolnejša različica serije 200. Naslednja stopnja je že rover 416 GTi, pri katerem že prisotnost strehe z električnim pomikom in platišč iz lahke litine opravičuje dobršen del razlike v ceni. Oba modela imata motor z odmičnimi gredmi v glavi, elektron-

Ko roverjem zraste rep se prelevijo v serijo 400

Dva modela z različnima 16-ventilskima motorjema in klasično obliko

sko vbrizgavanje goriva in elektronski vžig. Rover 416 GSi ima enak motor z eno odmično gredjo v glavi (116 KM), medtem ko ima različica 416 GTi nov motor z dvema odmičnima gredema v glavi, ki zmore 130 Km. Obe različici imata petstopenjski menjalnik, servozavore in servovolani, nastavljeni volan,

štiri električne šipe, osrednjo ključavnico, vložke iz orehove grčavine, žametne prevleke, šest zvočnikov, ogrevana zunanja vzvratna ogledala itd. Vse to je serijsko, za doplačilo pri različici 416 GTi dobite lahko samo usnjene sedeže in klimatsko napravo. Temeljita obdelava je značilna za roverje in je nekje razpoznavni znak britanske tovarne.

Karoserija je temeljito obdelana zoper rjo: Rover jamči vozila serije 400 proti rji za dobo 6 let, lakiranje pa za dobo 3 let.

Rover 416 GSi ima 1,6-kubični Hondin 16-ventilski motor z elektronskim vbrizgavanjem in elektronskim vžigom, ki zmore 116 KM ter požene avto do najvišje hitrosti 193 kilometrov na uro, ob pospešku 0-100 v 9,8 sekunde. Poraba je še kar zanimiva in znaša po normah ECE 8,2 litra (6,5 litra pri 90 km/h, 8,6 pri 120 kilometrov na uro in 9,6 v mestnem prometu).

Rover 416 GTi ima prav tako 1,6-kubični 16-ventilski motor, ki pa zmore 130 kilometrov na uro. Estetske značilnosti roverja 416 GTi so predvsem platiščla iz lahke litine, z usnjem pre-

vlečen volan ter električni pomik strehe. Na obeh modelih dobite ABS zoper blokiranje koles za doplačilo: pri šibkejšemu modelu boste dobili Boschev ABS, pri močnejšem pa Hondin. temeljitejša izvedba doseže najvišjo hitrost 200 kilometrov na uro, pospeši od 0 do 100 kilometrov na uro v 9,2 sekunde, medtem ko se poraba bencina bistveno ne razlikuje od porabe šibkejšega modela.

Serijo 400 označujejo obširne zasteklene površine, kar je sicer značilno za vse Roverje. Odbijači so iz plastične mase z jeklenimi vložki: spredaj so pritrjeni na karoserijo s pomočjo elastičnih elementov, tako da lahko prenašajo lažje udarce brez vidnih posledic. Zanimivi so tudi žarometi, ki zagotavljajo izredno vidno polje. Imajo dvojno parabolo in kar štiri žarilne nitke. Naj omenimo še, da na različici GSi lahko dobite štiristopenjsko avtomatiko, medtem ko ima športna različica GTi samo mehanski menjalnik, pri katerem je pretikanje zelo lahkotno in neposredno, kar omogoča kar najboljše izkoriščanje šestnajstventilskega motorja.

OPEL SERVIS

Serri Tullio & C. S.n.c.

V središču Trsta dobiš za tvoj avtomobil strokovnjake, ki opravljajo delo hitro in kakovostno. Mehanična delavnica je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 12.30 in od 14.30 do 18.30.

Ob sobotah zjutraj popravljamo malenkostne okvare in najnujnejše primere.

BATERIJE OPEL — RADIO — OPREMA OPEL

IZLOŽBA: Ul. Brunner 14 — Tel.: 727069

SERVIS: Ul. Ginnastica 56 — Tel.: 726241, 724211

Že dalj časa se kupci ne odločajo za kombije samo zaradi njihove praktičnosti, velikega prtljažnika in vsestranske uporabnosti, temveč tudi zaradi polifunkcionalnosti te oblike, ki je primerena, še zlasti v zadnjih različicah, tudi za hitri turizem in za prosti čas. V tem smislu so si prizadevali tudi Fordovi inženirji, ko so načrtovali novi escort station wagon, ki izhaja sicer iz tehnične zasnove limuzine, je pa povsem ločen načrt, o čemer pričajo tudi zunanje mere: novi kombi je dolg 4268 mm in je torej 181 mm daljši od limuzine in kar 225 mm daljši od prejšnje različice escortovega kombija, ki so ga imenovali voyager.

Ko smo že pri primerjavah, naj povemo, da ima escort station wagon za kombi izredno ugoden količnik zračnega upora (0,32), se pravi kar 10 odst. manj od prejšnje serije. To gre seveda pripisati posrečeni liniji, ki je elegantna in praktična. Vrata so zelo visoka in se na široko odpirajo, da bi omogočili potnikom lažji dostop: ni več žlebičkov nad vrati, večji aerodinamičnosti na ljubo. Vetrobraz je zelo velik in močno nagnjen nazaj, nos je ploščat, vrata v zadku pa tako oblikovana, da omogočajo dobro vidljivost in netežavno nakladanje prtljage. Skratka, na področju kombijev se escort station wagon odlikuje s prav prijetno zunanostjo.

Eden od ciljev Fordovih načrtovalcev je bil zagotoviti petimi potnikom kar največ prostora, in pri tem ohraniti zunanje mere v okviru zmernosti, kar jim je po našem mnenju tudi uspelo, saj je escort station wagon med najbolj prostornimi kombiji svojega razreda. Medosna razdalja je v primerjavi s prejšnjim modelom daljša za 125 mm in zagotavlja potnikom na zadnjem sedežu mnogo več prostora za

Na voljo je z dvema bencinskima motorjema in dizlom

Nova serija Fordovih escortov se je obogatila tudi za kombi

noge, tudi zato, ker so naslonjala prednjih sedežev tako oblikovana, da imajo zajetnejšo vdolbino za kolena potnikov. Sicer pa so sedeži, še zlasti prednji, zelo skrbno oblikovani in kljub svoji nemški trdoti zelo udobni. Voznik si lahko nastavi sedež zelo natančno, celo v višino, tako da tudi dolgini najdejo najprimernejšo lego za volanom, ki je s svoje strani tudi nastavljiv.

Ford ponuja kar šest različic station wagona z dvema različnima paketoma opreme: CLX in ghia, ki kot vedno, označuje temeljitejšo izvedbo Fordovih modelov. Že

različica CLX ima serijsko vgrajeno celo vrsto opreme od ogrevane zadnje šipe z brisalcem, barvanih stekel, dveh zunanjih vzvratnih ogledal, ki jih moč nastaviti od znotraj, prednja vzglavlja, pet varnostnih pasov, zložljive zadnje sedeže v razmerju 60:40 ter prtljažnik na strehi. Poleg tega predvideva paket ghia še osrednjo ključavnico, električni pomik šip, itd. Za doplačilo dobite vse, kar si lahko želite, želeli pa si boste najbrž predvsem servovolan (ki ga nima niti izvedba ghia, dobite pa ga lahko kot optional za 1,6-kubične modele in za dizel) in ABS. Če

trpite toploto si lahko nabavite tudi klimatsko napravo, ne samo udobju, temveč tudi varni vožnji v prid.

Escort station wagon je na voljo z dvema bencinskima motorjema in dizlom. Kot je že v Fordovi tradiciji lahko dobite avto s 1300 ali 1600 kubičnim motorjem po isti ceni, za isti denar pa lahko dobite tudi orion (se pravi limuzino s štirimi vrati). Se pravi: escort SW CLX 1.3 in CLX 1.6 dobite za 16.345.000 milijonov, kolikor pač stane tudi orion CLX 1.3 in 1.6; za ghio bo treba odšteti nekaj več: escort SW 1.3 ghia in 1.6 ghia veljata 17.310.000 milijonov, ravno toliko kot orion 1.3 in 1.6 ghia. Nekaj več stane dizel: v izvedbi 1.8D CLX stane 17.360.000 lir, 1.8D ghia pa velja 18.325.000 lir.

ENZ001/1

Pooblaščen avtomehanična delavnica

»ENZO«

OPČINE

Bazoviška ul. 60

Tel. 214618

Pri Državni založbi je izšel Kristalni čas Lojzeta Kovačiča Roman, ki govori o avtorjevi osebni izkušnji in doživetjih

Kristalni čas je naslov najnovejšega romana pisatelja Lojzeta Kovačiča, ki je izšel pri Državni založbi Slovenije tik pred koncem leta 1990. Dokaj obširno prozno delo (nad tristo strani), nekako nadgrajuje, predvsem pa pogloblja, izčiščuje, zarisuje nove, ostreje prostore tistem literarnemu imaginariju, ki ga je avtor ustvaril že v svojih prejšnjih prozih delih, med katerimi je gotovo najbolj poznana velika trilogija Prišlekov. Lojze Kovačič je namreč med živimi slovenskimi pisatelji nekakšna posebnost, saj je za njegova dela značilno, da z izredno mero iskrenosti in občutljivosti popisujejo in »predelujejo« resnične dogodke, in sicer tako, kakor so se zares zgodili, z osebnimi avtorjevega realnega življenja, odpirajoč pri tem silno krhke prostore notranjega, duhovnega doživljanja, neustavljivega iskanja sebe v vseh mogljivih situacijah in prostorih doživljanja, ki skupaj z zunanjim tokom dogodkov tvori enovito celoto oziroma ji sploh podeljuje smisel. Kovačič je na ta način ustvaril poseben svet, v katerega se vedno znova vrača; za bralca je to nedvomno literarni svet, ki pa ima to lastnost, da se bralcu približuje brez ostre ločnice, ki bi osebe in dogodke ločevala na realne in fiktivne. Prostor tu vmes je odprt, gibljivo se po njem in za stvari (oz. osebe) iz Kovačičevega literarnega sveta bi lahko enostavno rekli, da so. So in se ponavljajo, kot se avtor vrača v svoje že skoraj mitološke kraje bivajanja — v svoja otroška leta, preživeta v švicarskem Baslu, v mladostniško

in prekucniško Ljubljano, k mami, očetu in obema sestrami. K svojim ženskam. Včasih se zdi, kot da avtor ves izginja v tem njegovem popisnem in popisljivem svetu, kot da črpa eksistenco iz njega.

Zadnji roman — Kristalni čas — ki ga omejuje letnici 23. julij 1988 in 14. junij 1990, je kljub navidez zelo sočasni umestitvi nadaljevanje avtorjeve eksistenčne, bivanjske kronike, zlasti pa, kot smo že dejali, njeno poglobljanje, skoraj bi lahko rekli zaostrovanje, saj je avtor v tokratnem delu, seveda pod plaščem metafore življenja samega, mestoma tako rezek, kristalno oster in pretresljiv, kot ga doslej, kljub njegovi vedno močno izraženi občutljivosti, še nismo srečali.

Prvi del knjige, ki je v tem pogledu manjše kakovosti kakor njen drugi del, večkrat obložen z morda predolgimi pasusi, gradi ob sprotnih vračanjih v preteklost na izrisovanju duše, vsaj mestoma tudi božje prisotnosti, kjer so misli postavljene brez pravega reda in pogosto v medsebojnem nasprotju, bolj v obliki nekakšnega nepomirljivega iskanja, kjer se avtor težko osredotoči le nase in podlega vplivu od zunaj, bodisi okolja kakor prijateljev in znancev. Temu sledi poglavje o Literarni delavnici, v katerem sledimo slikovitemu skiciranju mladih ljudi in avtorjevu srečevanju z njimi, med katerimi izstopajo doživljajo mladih oseb s pravzaprav že močno izraženimi značaji.

Od tod dalje pa nas avtor potegne v vrtinec svojega povojnega življenja

v mestu, ki je strnjeno okrog nekaj starih, po vlažnem dišečih ulic postalo njegova usoda. Polagoma se ves prostor skrči okrog ljubezni, njenega doživljanja in razdajanja, ljubezni, uhajajoče v več smeri, med junakom (avtorjem), ženo, ki nikakor ne more biti nič več kakor to, in dvema ljubicama, eno bolj čutno, igrivo, drugo bolj duhovno, globljo in na koncu žalostno bolno. Zgodba, ki se ob svojem razpletanju hkrati tudi zaostruje, postaja težka in tragična, nam pravzaprav ne ponuja nikakršnih modelov ali vzorcev, ne gre ji za to, da bi nam nekaj pričarala ali dopovedala: njena snov je življenje samo, z avtorjevo osebnostjo, ki jo rešuje z lastnim iskanjem, iskanjem lastnega obličja v drugih, izkristaliziranjem v tistem, kar bi lahko poimenovali zrelost, do katere je vodila dolga, dolga pot in s katero avtor tudi zaključuje svojo pripoved — »Zrelost je vse«. Toda za Kovačiča, ki je med drugim mojster ubesedovanja te svoje pokrajine bivanja, lahko zapišemo: sem to, vse to, kar sem bil. Mogoče nič več, kakor to.

Nedvomno: ob kopici fiktivno ustvarjenih videzov, približkov, ugajajo nam njenih modnih podob, rokihtskih igriv in »hitnem« učinkovanju, ostaja Lojze Kovačič eden redkih avtorjev, ki nam govori, golo in iskreno, iz svojega osebnega sveta, doživeteja; iz — kako tradicionalno! — svoje izkušnje. Iz svojega več kot pretresljivega bohemskega življenja.

IGOR ŠKAMPERLE

V priredbi Radijskega odra in Marijinega doma Nedeljska lutkovna Srečanja na vrvicah

V nedeljo bo v Marijinem domu pri Sv. Ivanu na sporedu prva od lutkovnih predstav, ki jih prireja Radijski oder skupaj z Marijinim domom pri Sv. Ivanu in pod pokroviteljstvom Sveta slovenskih organizacij. V okviru te pobude, ki so jo poimenovali Srečanja na vrvicah, se bo v nekaj mesecih vrstilo v dvorani Marijinega doma pet lutkovnih predstav, ki bodo namenjene predvsem otrokom, pa tudi njihovim staršem in vsem odraslim, ki jih mika govorica lutk.

Radijski oder, ki se tokrat skupaj z Marijinim domom predstavlja v ne-lahki vlogi organizatorja, se je odločil za serijo lutkovnih predstav, ker ocenjuje, da ima ta gledališka vrsta za otroka najbolj razumljiv in tudi stimulativen jezik, ker lutka prispeva k sproščanju otroške fantazije. Do otrok se je treba obračati v njihovem jeziku, so razmišljali pri Radijskem odru, ko so se odločili, da organizirajo predstave. Poleg tega pa so menili tudi, po pogovoru »Kar se Janezek nauči, to Janez zna«, da bo gledališče imelo svoje občinstvo tudi v daljši perspektivi, če se bodo današnji malčki približali gledališču in se že kot otroci privadili nanj.

Radijski oder in Marijin dom sta se tako povezala z vrsto lutkovnih gledališč v Sloveniji, ki bodo vsako drugo nedeljo v mesecu gostovala pri Sv. Ivanu s svojimi predstavami.

Prvo bo na vrsti Lutkovno gledališče iz Ljubljane, ki se bo že to nedeljo predstavilo z igrico Korenčkov palček Svetlane Makarovič. Prva predstava je na sporedu ob 15. uri, druga pa ob 17.

Po ljubljanskih lutkarjih bo 10. februarja gostovalo gledališče Papulu z Zlato Ribico Maje in Braneta Solce, 10. marca lutkovna skupina Zoom s predstavo Kozle, ki je bila povzeta po J. Bitencu, 14. aprila bo skupina Lutke čez cesto predstavila Ljubomira Feldka Fidl Faddl, 12. maja pa bo serijo zaključil lutkar Cveto Sever z Rdečo kapico.

Predstave bodo v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Ul. Brandesia 27.

Psihološka analiza združene Nemčije: frustracije revnega ščitijo bogatega

nosti v lastni državi. Razvila se je neke vrste »evforija zmage«, ki je slo-nela in še sloni na domnevi, da je njihov gospodarski sistem popoln, tako perfekten, da bi ga radi posnemali vsi vzhodni Evropejci.

V bivši Vzhodni Nemčiji pa je prišlo do drugega pojava. Mirovniki, intelektualci, nekateri krogi protestantske Cerkve, ki so se upirali komunističnemu režimu in ki so vodili demokratično revolucijo, so bili potisnjeni ob stran. Po zrušenju berlinskega zidu je prišla na površje večina, ki ni sodelovala v pripravah sprememb, konformistična večina, ki se je prej oslanjala in je podpirala prejšnjo oblast. Iz tega je nastala potreba, da se odmisli preteklost, odvisnost od novega idealiziranega zahodnega sistema je zamenjala prejšnjo odvisnost od komunističnega režima.

Ta pojav je seveda vplival tudi na Zahodne Nemce. Kako naj bi kritično

gledali nase, se vprašuje Richter, če pa so jih vsi nekritično hvalili? In v tem ga odnos spominja na zakonski par, o katerem je bilo rečeno že uvodoma.

Po oceni nemškega psihologa sedanja nemoč in obup nekdanje NDR omogočata bivši ZRN, da vztraja v svojem stališču samozadovoljstva, ponosa in odstranjanja preteklosti. Negotovost Vzhoda, vpraševanje o lastni prihodnosti je prispevalo k emarginaciji vseh kritičnih glasov. In to se bo najbrž nadaljevalo, dokler bo bivša NDR odvisna od ZRN in bo čutila potrebo, da zavrača vse, prav vse, kar je bilo narejenega prej. Morda pa bo v prihodnje tudi nekdanje vzhodnonemško prebivalstvo razumelo, da vendarle ni bilo pod prejšnjim režimom prav vse za v koš: socialna varnost, šola, varstvo otrok... Vse to pač, kar je prej hvalila demokratska opozicija Honeckerjevemu režimu in ki so jo konformisti potisnili ob stran.

Vendar je to po Richterjevem mnenju šele perspektiva prihodnosti. Dokler bo prevladovalo nekritično poveljevanje zahodnega sistema, bodo tudi Zahodni Nemci vztrajali v svoji arogantnosti, češ izgubili smo vojno, sedaj pa zmagujemo z gospodarstvom in z marko.

Navzven se seveda Nemčija skuša prikazovati povsem drugačna. Želi biti vzorni učencem bodoče združene Evrope, v dejstvih pa je mogoče zaznati željo, da bi postali dirigent evropskega orkestra. To je po Richterjevi oceni zaznavno tudi v stališčih kanclerja Kohla, ko trdi, da želi oblikovati Združeno državo Evrope.

Pojav konformizma v bivši NDR pa je po Richterju zelo podoben temu, kar se je takoj po drugi svetovni vojni pripetilo v Zahodni Nemčiji. Po padcu diktature je že leta 1945 velika večina pasivnega in konformističnega prebivalstva takoj osvojila novo oblast, da

bi premostila notranjo praznino in preprečila osebni zlom. V nekaj mesecih se je nemško prebivalstvo amerikaniziralo. Nekaj podobnega se je sedaj pripetilo v nekdanji NDR: popolna in spontana prilagoditev idealiziranemu Zahodu. V bistvu gre kot za neko otroško družbo, ki gleda na zahodne starše kot na oblast, ki bo lahko odpravila nered in spet vzpostavila red.

V vrsti negativnih znakov pa je po Richterjevi oceni tudi nekaj pozitivnih aspektov. Eden od teh je v odnosu mladih. Z empirično raziskavo med nemško in sovjetsko mladino je Richter ugotovil, da so mladi zahodnjaki veliko bolj kritični do zahodnega sistema, menijo, da je potrebno soočanje s preteklostjo, da je potrebno resno soočanje z nacizmom. In najbolj kritični do zahodnega sistema so tisti, ki so najbolj odprti do različnih, do ljudi drugih narodov in narodnosti. Medtem pa med mladimi sovjetskimi državljani psiholog ni opazil iste kritičnosti do zahodne stvarnosti. Nasprotno: v njihovi predstavi je na Zahodu vse v redu, življenjski standard je visok, ni brezposelnosti, družbena varnost je zagotovljena.

In slepa nekritičnost do stvarnosti zahodnih družb ni samo »bolezen« mladih sovjetskih državljanov.

Duhovna oporoka psihoanalitika Bruna Bettelhaima

»Freudov Dunaj« se glasi naslov dela, ki ga je znani psihoanalitik Bruno Bettelheim pripravil za objavo tik pred svojo smrtjo (La Vienna di Freud, Milano, Feltrinelli, 1990, str. 300, L. 30.000). Knjiga izveni kot duhovna oporoka izobraženca, ki želi posredovati širši javnosti spoznanja, ki si jih je pridobil z dolgoletnim psihoanalitskim delom, a tudi z intelektualnim odzivanjem na spremembe, ki jih je doživel najprej v Evropi, pozneje pa v ZDA.

S preudarno izbiro tematsko različnih razprav, ki so svojčas izšle v strokovnih revijah, je Bettelheim hotel na svojstven način prikazati svoje življenje in delo. Bil je namreč prepričan, da je pisanje običajne avtobiografije stvar laži in sprenevedanja. Na kar je opozoril tudi sam Freud. Avtorji avtobiografije postavijo v ospredje le nekatere dogodke, zamočijo ali pozabijo druge, ki pa so lahko odločilnega pomena za razumevanje določene osebnosti. Bettelheim je namreč želel, da bi si sam bralec ustvaril mnenje o vplivih, izbirah, dogajanjih, ki so ga pogojevali v času njegove formacije in kasneje, v zrelejši dobi.

Dunaj in Freud

Prvi del knjige je posvečen vezi med dunajsko kulturo in Freudovim naukom. Bettelheim je živel in odrasčal na Dunaju. Tu se je po naključju srečal s psihoanalizo, z vedo, ki je dunajski akademski krogi niso priznavali, čeprav je prežemala celotno dunajsko kulturno življenje. Na prehodu iz 19. v 20. stoletje je Dunaj doživljal svoj razcvet in istočasno svoj zaton. Posledica tega protislovnega stanja so bila razočaranja, frustracije, umik iz družbene življenja v zasebno. Prav simultanost viška in propada habsburškega cesarstva, je po Bettelheimovem mnenju pripravila ugodna tla vidi, ki se je usmerila v proučitev ambivalen-

ce, histerije in nevroze. Kljub veliki kulturni odprtosti, ki je označevala dunajsko okolje, je le-to ostalo do židovskega izobraženca nenaklonjeno. Kar je spodbudilo tako Freuda kot Bettelheima, da sta se preusmerila v spoznavanje vnanjega življenja.

Dunajski akademski krogi niso sprejeli Freuda v svojo sredo, niti potem ko je zaslovel s svojim naukom. Njegovo bivališče je ostalo - v simbolnem in realnem pomenu - na pol poti med revnim židovskim okrajem in rezidenčno oz. univerzitetnim naseljem. Izbrala hiše je pričala, trdi avtor, o Freudovem izvoru, a tudi o tem, da ni bil nikoli sprejet med dunajske akademike. Bettelheim nadalje naglaša, da ravnanje povsem napačno tisti pisci Freudovih biografij, ki ga povzdigujejo ali zaničujejo. Potrebno je spregovoriti o Freudovih zaslugah, a tudi o njegovih neuspehih, brez vsakršnega idealiziranja. Fromm, ki je po Bettelheimovem mnenju, najprodnoreje prikazal Freudovo življenje, ga ni obravnaval kot heroja, temveč le kot enega izmed največjih mož tega stoletja.

V drugem delu se nam Bettelheim predstavi kot vzgojitelj in izjemen poznavalec otroškega sveta, ki ostaja premnogim odraslim ne-spoznaten in tuj. Pisec meni, da je za otroka poslušanje pravljic, obisk muzeja, gledanje televizije in spoznavanje mesta bistvene važnosti. Bettelheim omenja tudi primere avtističnih otrok, s katerimi se je srečal v svojem terapevtskem delu, kot tudi druge pedagoge in terapevte, ki so se posvetili otroški psihični problematiki.

Miselnost geta

Zadnji del knjige je medtem izsledek časovne izpraševanja o židovskem obnašanju v času nacizma. Bettelheim ne obsoja niti ne oprošča

nikogar, gre mu le za razumevanje reakcije v določeni zgodovinski danosti, ki jo je najprej sam okusil kot taboriščnik, pozneje pa kot psihoanalitik. To je kot tisti, ki je zdravil travme, ki jih je taborišče povzročilo v ljudeh, ki so ga preživeli. Njegovo prepričanje je, da osebni krvnika mora slediti tudi pojasnitev obnašanja žrtve; ker niso židje brez greha, so tudi oni dolžni razmišljati o sebi. Bettelheim je mnenja, da se v sami židovski veri in kulturi prepletajo pozitivni in negativni vzgibi: solidarnost, humor, univerzalizem, fanatizem in nacionalizem. Poglavitno vprašanje pa ostaja po njegovem mnenju pasivnost nekaj milijonov židov, ki so pričakali svojega krvnika, ne da bi se uprli. Tudi zato mu proučitev in razumevanje židovskega prebivalstva pomeni ne le spoznanje enega izmed največjih grozodejstev človeštva, temveč poduk zahodnemu svetu, ki prepogostokrat zapira oči, da ne bi videl, kaj se dogaja okrog njega.

Za Bettelheima ni naključno, da so predvsem asimilirani židje zbežali pred holokaustom. Nemški židje se niso uprli Hitlerju zaradi podobne, ki so jo imeli o sebi. Videli so se kot nemočna manjšina, ki jo obkroža nepremagljiv sovražnik. Ni jih zanimalo, kdo deli z njimi usodo žrtve. Obdobje, ki so ga preživeli v getu, jih je pripravilo do tega, da so bili slepi pred resničnostjo, ki je bila povsem različna od prejšnjih izkušenj. Niso se zavedali, da jih ne bo obzidje geta branilo pred krvnikom. Nasprotno, oklevanje pred akcijo je dovolilo nacistom, da so nemoteno uresničili svoje načrte. Vsako čakanje, da bo polegla nacistična nevihta, je bilo tako zaman. Bettelheim ugotavlja, da židje, ki so postali žrtve nacizma, niso utegnili prepoznati novih okoliščin, za kar pripiše največjo krivdo mentaliteti geta, ki je bila v preteklosti v marsičem pozitivna, a se je v času druge svetovne vojne izkazala za usodno.

Židje se niso hoteli boriti za nikogar in zato se ni zanje nihče boril. Povsem napačno bi bilo misliti, da so židje odklanjali nasilje, saj so se dve desetletji prej izkazali kot hrabri nemški vojniki. Za ponoven vstop v boj, tokrat kot židje, pa bi potrebovali zunanji in višji ukaz, ki ga niso mogli prejeti od nikoder in nikogar. V židih je torej prevladal avtodestruktivni nagon in nemoč reakcije je privedla do avtoidentifikacije s svojim krvnikom.

V razmišljanju o židovskem vprašanju nas avtor opozarja na vprašanje identitete, ki se spreminja iz generacije v generacijo. Mnenja je, da se niso niti ameriški židje osvobodili getovske miselnosti, saj bi po eni strani radi živeli kot drugi, neizolirano, po drugi pa bi se radiznašli v svoji rezi, med sebi enakimi.

V zadnjem svojem delu nam torej Bruno Bettelheim podaja obracun psihoanalitskega dela, v katerem se je srečal z bolečino, trpljenjem, boleznimi, katerih klice je zasledoval že v zgodnjem otroštvu. Iskal je vzroke travm, da bi ugotovil, zakaj je bolnik, takšen kakršen je in da bi mu pomagal ozdraviti.

Istočasno je bil sposoben uspešno premostiti premise terapevtskega dela in brati stvarnost, ki ga je obkrožala skozi psihoanalitski interpretacijski model. In v tem je nedvomno sledil svojemu učitelju, Freudu. Posameznik, družina, okolje in družba, so konstante, ki so zaznamovale njegovo življenje, zato ni naključno, da se v zadnjem delu, s katerim se Bettelheim poslavlja od svojih bralcev, vrača k svojim koreninam, k dunajskemu okolju, Freudu in židovstvu. Obenem pa ne pozabi omeniti destruktivnega nagona, ki ždi v družbi in se lahko nenadoma prebudi. Z nazornostjo, kakršno dobimo le pri najprodnorejših mislecih, nas Bettelheim opozarja na družbena, kulturna protislovja, katerih sad smo tudi mi sami.

MARTA VERGINELLA

Deveti dan plavalnega SP prinesel Battistelliju srebro, Lambertiju pa nepričakovan bron

Novi kolajni za Italijo, zaplet v vaterpolu

PERTH — Na plavalnem svetovnem prvenstvu je Italija svoji dosedanji beri dodala še dve kolajni: srebrno in bronasto. Toda, če je na 50 m prosto končno tretje mesto za Giorgia Lambertiju največ, kar je as iz Brescine na tako kratki progi lahko pričakoval, ima srebrna kolajna Stefana Battistellija na 200 m hrbtno dokaj grenak priokus, saj je rimski plavalec na tej preizkušnji pričakoval trijumf in svojo dokončno afirmacijo, tako pa bo moral na revanšo z zmagovalcem Špancem Lopezem Zubero počakati vsaj do olimpijskih iger v Barceloni. Očitno je, da je Battistelli od sebe na tem SP zahteval vse preveč, saj je bil že v sredo, po osvojitvi bronastih odličij na 400 m mešano in v štafeti 4x200 m, dokaj vidno izčrpan.

Grenko srebro za Battistelliju

Battistelli je včerajšnje preizkušnje začel slabo. Po 50 m je bil celo zadnji, kasnejši zmagovalec Zubero šele četrta, v vodstvu pa sta bila Sovjeta Selkov in Šemetov. Selkov je vodil še pri 150 m pred Battistellijem in Zubero, ki pa je kmalu po obratu silovito finiširal in 25 m pred ciljem tudi odločno povedel, Italijan pa sploh ni mogel reagirati, medtem ko se je Selkov iztrošil.

Na 50 m prosto Američan Matt Biondi ni imel tekmecev. Po skoku je prvi zamahnil, prvih 50 m pa je preplaval v času 23'26, se pravi, da je bil hitrejši od takrat, ko je postavil svetovni rekord. Lamberti je obrnil kot peti, v zadnjih 50 m pa je z enakomernim plavljenjem prehitel Francoza Carona in Sovjeta Bašaktova. Biondi je medtem upočasnil svoj ritem, ogrozil ga je Werner, toda Američan je imel še dovolj moči, da je njegov napad odbil.

Sicer pa je bil včerajšnji 9. dan na SP končno le v znamenju plavalcev iz ZDA. Poleg Biondija sta si zlato odličje priborila namreč še Evansova na 400 m prosto in pa ženska štafeta 4x100 m. Peto zmago dneva je izbojevala Madžarka Egerszegi na 100 m hrbtno.

Močno pa se je zapletlo na vaterpolskem turnirju. Jugoslavija in Italija sta si v A skupini pripravili možnost, da bi si predčasno zagotovili uvrstitev med četverico boljših, tako pa se bosta drevi za nastop v sklepnih fazah »klali« med sabo. Spet bomo tako priča odločilnemu dvoboju med tema reprezentanca-ma, selektor »azzurrov« Rudič pa bo imel nevhvalno vlogo, da igra proti svojim nekdanjim varovancem. V primeru, da bi se današnja tekma med SZ in Španijo končala brez zmagovalca, bi sicer Jugoslaviji in Italiji (zaradi boljše razlike v golih) ustrežala tudi delitev točk, a takšen razplet ni zelo verjeten.

V zadnjih petih dvobojih med azzurji in plavimi so slednji štirikrat zmagali.

Proti Španiji so Italijani začeli odlično. Povedli so s 3:1, a nato jim ni šlo več od rok. Španci so jih dohiteli pri rezultatu 6:6, prvič pa so povedli v tretji četrtini. Trideset sekund pred koncem bi lahko Fiorillo še izenačil, a je iz ugodnega položaja z Lobom zadel prečko.

Jugoslovani so imeli proti SZ res črn dan v napadu. Enajstkrat so napadali z možem več, a samo petkrat dosegli zadetek. Zvezni trener Stamenič je bil po dvoboju vidno zaskrbljen.

V polfinalni B skupini je položaj jasnejši. V sklepnih del naj bi se uvrstili reprezentanci Madžarske in ZDA.

DANAŠNJI SPORED

Plavanje: prost dan.
Sinchronizirano plavanje: kvalifikacije ekipno.

Skoki: deska 3 m ženske.
Vaterpolo (polfinale): SZ - Španija, Italija - Jugoslavija, Avstralija - Nemčija, ZDA - Madžarska in tekme za uvrstitve od 9. do 16. mesta.

VČERAJSNJI REZULTATI

Plavanje

400 m prosto ženske: 1. Evans (ZDA) 4'08"63; 2. Lewis (Avstral.) 4'09"40; 3. Chiba (Jam.) 4'11"44; 4. Dalby (Nor.) 4'12"32; 5. Melchiorri (It.) 4'13"27; 6. Ortwig (ZRN) 4'15"23; 7. Müller (ZRN) 4'15"25; 8. Cam (Bel.) 4'16"67. **Finale B:** 1. McDonald (Avstral.) 4'12"34; 5. Ferrarini (It.) 4'18"68.

100 m prosto moški: 1. Biondi (ZDA) 49"18; 2. Werner (Šve.) 49"63; 3. Lamberti (It.) 49"82; 4. Bačkatov (SZ) 50"04; 5. Holmertz (Šve.) 50"22; 6. Caron (Fr.) 50"26; 7. Sitt (ZRN) 50"58; 8. Jordan (ZDA) 51"10. **Finale B:** 1. Prigoda (SZ) 50"32; 2. Cleria (It.) 50"47.

100 m hrbtno ženske: 1. Egerszegi (Madž.) 1'01"78; 2. Szabo (Madž.) 1'01"98; 3. Wagstaff (ZDA) 1'2"17; 4. Schlicht (ZRN) 1'02"81; 5. Wilson (ZDA) 1'02"92; 6. Livingstone (Avstral.) 1'3"19; 7. Poll (ČSFR) 1'3"23; 8. Hase (ZRN) 1'03"24. **Finale B:** 1. Page (VB) 1'03"97; 2. Vigarani (It.) 1'4"27.

200 m hrbtno moški: 1. Zubero (Šp.) 1'59"52; 2. Battistelli (It.) 1'59"98; 3. Selkov (SZ) 2'00"33; 4. Richter (ZRN) 2'00"95; 5. Deutsch (Madž.) 2'01"25; 6. Draxinger (Kan.) 2'01"49; 7. Šemetov (SZ) 2'01"98; 8. Rouse (ZDA) 2'02"25. **Finale B:** 1. Sharp (ZDA) 2'01"42; 3. Banchin (It.) 2'02"94.

4x100 m prosto ženske: 1. ZDA (Haislett, Cooper, Hedgepeth, Thompson) 3'43"26; 2. ZRN (Osygus, Kielgass, Seick, Stellmach) 3'44"37; 3. Nizozemska (Muis, De Bruijn, Muis, Brienesse) 3'45"05; 4. Avstralija 3'48"24; 5. Danska 3'48"33; 6. Kanada 3'49"22; 7. Švedska 3'50"97; 8. Vel. Britanija 3'52"24.

Skoki

Deska 3 m moški: 1. Ferguson (ZDA) 650,25 točke; 2. Liangde (Kit.) 643,95; 3. Killat (ZRN) 619,77; 4. Delang (Kit.) 614,73; 5. Bradshaw (ZDA) 610,14; 6. Lomanovski (SZ) 598,83; 7. Jongejans (Niz.) 569,52; 8. Platas (Meh.) 565,83.

Vaterpolo

Polfinalna skupina A: Izida 2. kola: SZ - Jugoslavija 9:8 (2:3, 3:2, 2:1, 2:2); Španija - Italija 8:7 (1:3, 2:1, 4:2, 1:1); Lestvica: Jugoslavija (16:12); Italija (14:13); Sov. zveza (14:15) in Španija (11:15) 2.

Polfinalna skupina B: Izida 2. kola: Madžarska - Avstralija 12:11 (5:2, 3:3, 1:3, 3:3); Nemčija - ZDA 9:7 (3:1, 2:3, 3:2, 1:1); Lestvica: Madžarska 4, Nemčija, ZDA 2, Avstralija 0.

KOLAJNE

ZDA	6	6	3	15
Kitajska	3	1	2	6
Madžarska	3	1	0	4
Nemčija	2	3	2	7
Avstralija	1	3	0	4
Italija	1	1	4	6
Sov. zveza	1	1	2	4
Nizozemska	1	1	1	3
Kanada	1	0	1	2
Španija	1	0	0	1
Suriname	1	0	0	1
Japonska	0	1	2	3
Francija	0	1	0	1
VB	0	1	0	1
Švedska	0	1	0	1
Danska	0	0	2	2
ČSFR	0	0	1	1
Poljska	0	0	1	1

V italijanskem nogometnem pokalu Inter se je namučil

INTER - TORINO 2:1 (0:1)
STRELCI: Martin Vasquez v 3', Matthaus v 83', Bergomi v 89'.
INTER: Zenga, Bergomi, Brehme, Stringara (v 54' Berti), Paganin, Battistini, Bianchi, Pizzi (v 59' Baresi), Klinsmann, Matthaus, Serena.
TORINO: Tancredi, Annoni, D. Baggio, Fusi (v 77' Muzzi), S. Benedetti, Cravero, Carillo, Sordo, Muller (v 63' Lentini), Martin Vasquez, Škoro.
SODNIK: Longhi iz Rima.

MILAN — V včerajšnji prvi tekmi osmine finala italijanskega nogometnega pokala med Interjem in Torinom se je Inter pošteno namučil, a trud se mu je le poplačal. Torino je namreč povedel že v 3. minuti, zatem pa je Inter vseskozi napadal, dvakrat je zadel vratnico (s Klinsmannom in Sere-no), izenačil pa je pa šele v zadnjih 10 minutah tekme in malo pred končnim žvižgom tudi povedel.

Diskvalificirana Maradona in Costantini (Triestina)

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v zvezi z nedeljskimi srečanji A lige za dve koli diskvalificirala Mancinija in Pagliuco (Sampdoria), Benedettija (Torino) in Crippo (Napoli). Po eno kolo bodo počivali Maradona (Napoli), Bonetti (Sampdoria), Dell'Oglio (Fiorentina), Festa (Cagliari) in Renica (Napoli).

V B ligi so bili za eno kolo diskvalificirani De Trizio (Messina), Franchini (Avellino), Cossaro (Taranto), Costantini (Triestina), Gelsi (Pescara), Maspero (Cremonese), Montanari (Lucchese), Picasso (Foggia) in Sorbello (Avellino).

Italijanska nogometna reprezentanca brez sponzorja

RIM — Včeraj je bila javna dražba za sponzorizacijo italijanske nogometne reprezentance. Zabeležili so eno samo ponudbo, dosežanega sponzorja IP, tako da kuvete s ponudbo sploh niso odprli in so dražbo razveljavili. Sedaj bodo lahko začeli zasebna pogajanja z IP in morebitnimi drugimi podjetji. Najnižja ponudba za dveletno obdobje je znašala dve milijardi in pol lir ter nadaljnjih 50% omenjene vsote, ki naj bi jo investitrali v promocijske dejavnosti.

Disciplinski ukrepi v amaterskih ligah

TRST — Disciplinska komisija deželne nogometne zveze je v 2. amaterski nogometni ligi za eno kolo diskvalificirala Roberta Kalca in Angela Manzoniya (oba Zarja), Alessandra Barillo (Vesna) ter Petra Strukelja (Primorje).

Danes v 4. kolu košarkarskega pokala prvakov Scavolini in Pop 84 v gosteh

V današnjem 4. kolu košarkarskega pokala prvakov bosta Scavolini in Pop 84 pred težko nalogo. Peterka iz Pesara bo gostovala v Leverkusnu. Tamkajšnji Bayer je doslej najprijetnejše presenečenje finalne skupine. Po uvodnem domačem porazu z Barcelono so Nemci zmagali v Limogesu, doma pa odpravili solunski Aris. Imajo torej toliko točk kot Scavolini. V moštvo so med drugimi povratnik iz NBA lige Christian Welp, obavni reprezentant Harnisch (22 let) in pa Američana Wheeler (31 let, play maker - Indiana, Milwaukee) in Kannard Johnson (nekdanj Reggio Emilia).

Splitčani bodo igrali v Solunu proti Arisu oziroma proti ta čas najboljšemu evropskemu branilskemu paru Galis-Jannakis. Grki imajo letos novega Američana, 213 cm visokega atipičnega centra Sellaera, ki pogosto igra na zunanjih položajih. Trener Popa 84 Pavličević je takole komentiral to tekmo: »To je ena od šestih match-zog, ki jih do konca finalnega dela imam, da izničimo posledice domačega poraza z Barcelono.«

SINOČNJI IZID: Limoges - Kingston 88:71 (40:37). DANAŠNJI SPORED: Makabi - Barcelona; Aris - Pop 84; Bayer - Scavolini.

KORAČEV POKAL

V 4. kolu kvalifikacijskih skupin Koračevega pokala (prvi dve ekipi iz vsake

skupine se uvrstita v četrtfinale) so sinoči takole igrali:

SKUPINA A: Castors (Bel.) - Real Madrid (Šp.) 84:94; Clear Cantù (It.) - Panathinaikos (Gr.) 88:75. LESTVICA: Clear 8, Real Madrid 6, Panathinaikos 2, Castors 0.

SKUPINA B: Charlottenburg (Nem.) - Hapoel Tel Aviv (Izr.) 116:87; Phonola (It.) - Cibona (Jug.) 83:75; LESTVICA: Phonola 6, Hapoel in Charlottenburg 4, Cibona 2.

SKUPINA C: Mulhouse (Fr.) - Iraklis (Gr.) 90:83; Ranger (It.) - Juventus (Šp.) 78:92; LESTVICA: Juventus 8, Mulhouse 4, Iraklis in Ranger 2.

SKUPINA D: Zadar (Jug.) - Panionios (Gr.) 127:99; Estudiantes (Šp.) - Sunair (Bel.) 86:74. LESTVICA: Zadar in Estudiantes 6, Panionios 4, Sunair 0.

V odbojarskih pokalih same zmage Italijanov

CANNES, CZESTOCHOWA — V četrtfinalnih tekmah odbojarskega pokala prvakov sta Philips in Maxicono izbojevala pomembni zmagi v gosteh. Philips je s 3:2 (12:15, 14:16, 15:10, 15:11, 15:10) premagal poljskega prvaka Azo, Maxicono pa je s 3:1 (10:15, 15:11, 15:12, 16:14) slavil v Cannesu.

Izida zveznega pokala (četrtfinale, 1. tekma): Sisley Treviso - Noliko (Bel.) 3:0 (15:3, 15:6, 15:10); Il Chorro Padova - Tenerife (Šp.) 3:0 (15:3, 15:4, 15:5).

Na turnirju v Adelaideju G. Ivanišević ugnal Beckerja

ADELAIDE — V prvem kolu teniškega turnirja za pokal »Rio Challenge« (travnata površina) je Jugoslovčan Goran Ivanišević, ta čas osmi igravec sveta, s 5:7, 7:5, 6:4 premagal trikratnega wimbledonskega zmagovalca, Nemca Borisa Beckerja. Mladi Jugoslovčan je dosegel kar 21 točk neposredno s servisom. Na tem turnirju nastopa šest močnih igralcev. V »plavi« skupini je poleg Ivaniševića in Beckerja še Avstrijec Cash, v »rdeči« skupini pa so Sampras, Renenberg in Edberg.

Pariz-Dakar: včeraj počitek

AGADÉZ — Udeleženci dirke Pariz-Dakar so bili včeraj prosti, a ne križem rok. Popravljali so in pregledovali svoja vozila, kajti od danes jih čaka tretja maratonska etapa, ki bo, kot prejšnje dve, razdeljena na dva dela. Italijani doslej niso imeli sreče. Od vodilnih Vatanena (avtomobili) in Peterhansela (moto) jih loči brezno. Optimist je le še motociklist De Petri, ki je na 8. mestu in meni, da enourna zamuda še ni odločilna. Orioli pa ima že štiri ure zaostanka in vztraja le še zato, da bi asistiral klubskima tovarišma Moralesu in Arcaronsu. Med avtomobilisti je Južni Tirolec Seppi s svojim nissanom deseti.

Jutri v Kranjski gori ženski veleslalom za svetovni pokal Wybergova ogroža Kronbergerjevo

LJUBLJANA — Katera od zveznic svetovnega alpskega smučanja bo imela največ uspeha in se bo s seštevkom jutrišnjega veleslaloma in sobotnega slaloma v Kranjski gori vpisala na seznam zmagovalk Zlate lisice, česar so bile doslej deležne le največje šampionke, med njimi dvakrat tudi Jugoslovanka Mateja Svet?

Avstrijka Petra Kronberger je zagotovo daleč najbolj vsestranska smučarka, kar najbrž dovolj zgovorno kaže tudi njeno prepričljivo vodstvo v skupnem seštevku svetovnega pokala. Pa vendar ni jih malo, ki so pripravljene postaviti na veliki up švedske reprezentance, Pernillo Wyberg. Majhna, vselej nasmejana 21-letna Švedinja ima vsaj eno prednost pred veliko avstrijsko šampionko. Z veličastnimi zmagami na začetku sezone si je Petra Kronberger nenadoma nakopala podvojeno pozornost avstrijskih medijev in javnosti, ki je začela od nje že kar terjati zmage. Kaj kmalu se je pokazalo, da na to ni bila pripravljena in živci so ji pričeli popuščati.

Na drugi strani pa je Wybergova povsem mirna. Za napake se ji ni treba na dolgo in široko opravičevati, za vsak dober rezultat je poplačana s pravo eksplozijo navdušenja v svojem

taboru. Doma pa še ni deležna kake posebne evforije, ker švedski poročevalci bolj pazijo na njenega rojaka Fogdoeya. Prvič je nase opozorila ob začetku prejšnjega svetovnega pokala na domačih tleh, ko je zasedla 5. mesto, nato pa je v Aareju bila tretja. Na začetku letošnje sezone je nato presenetila s tretjim mestom na veleslalomu v Val Zoldani, na slalomu v Morzinu je bila hitrejša od nje le Blanca Fernandez Ochoa. V Bad Kleinkirchenu pa je prvič stopila na najvišjo stopnično zmagovalnega odra. »Že letos bom nastopila tudi na naketerih superveleslalomih, v prihodnji sezoni pa se bom preizkusila tudi v smuku. K temu me je spodbudil velik napredek v veleslalomu, zaradi česar se tudi tako veselim tekme v Kranjski gori, kjer bo šele druga letošnja preizkušnja v tej disciplini,« je vesela razlagala v Bad Kleinkirchenu.

Pa še nekaj je, zaradi česar je treba mlado Švedinjo uvstiti med glavne favoritne letošnje Zlate lisice. Pred 4 leti je namreč Camilla Nilsson prav na mariborskem slalomu slavila prvo švedsko zmago v svetovnem pokalu.

V Kranjsko goro so včeraj med prvimi dopotovali reprezentance Švedske,

Norveške, Avstrije, Švice, Francije in Italije, ki so še ujele nekaj treninga na progi v Podkorenu, preden so jo zaprli za končne priprave za tekmo. Druge reprezentance pričakujejo danes, ko bo mogoče trenirati le še na progah za ogrevanje. Jugoslovanska reprezentanca se izogiba silni gneči in je trenirala na Rogli, danes pa se bo vrnila v Kranjsko goro. Organizatorji zatrjujejo, da kljub nekoliko višjim temperaturam s progno ne bo težav. (B. Š.)

Moški v Kitzbühlu nejevoljni zaradi izredno nevarne proge

KITZBUEHEL (Avstria) — Na včerajšnjem prvem poskusnem spustu za sobotni moški smuk za svetovni pokal je bil najhitrejši Švicar Heizer. Za njim so se uvrstili Stock (Av.), Arnesen (Nor.), Alphan (Fr.) in Girardelli (Luk.). Od Italijanov je bil najboljši Michael Mair (10.), Runggaldier je bil 12., Perathoner 18., Ghedina 25.

Proga je bila izredno težka in nevarna, tako da so se vsi pritoževali. Prišlo je tudi do padca, katerega žrtev je bil Američan Hudson, ki si je zlomil desnoro roko in se poškoval po prsni. Sedaj upajo na sneg, ki naj bi ublažil težave, vremenske napovedi niso nič kaj obetajoče.

Pri Kopru več sprememb Izola brez novih imen

KOPER — Prehodni rok za nogometne tretje jugoslovanske lige je sklenjen. Od obalnih ligašev Izola ni prijavila nobenega novega igralca, razšla pa se je z vratarjem Bešovičem. Tako bo imel novi trener Ivan Marjon na spisku praktično iste igralce, ki so si najino sklenili jenski del prvenstva.

Več sprememb je pri Kopru. Eden vodilnih igralcev Benedejčič je podpisal šestmesečno pogodbo z avstrijskim prvligašem Alpino Donawitz, ki jo trenira bivši trener Kopra Miklavčič, Smajčič, Zupan in Breznikar pa so okrepili novogoriška Vozila, ki jih čaka obupen boj za obstanek v slovenski ligi. Edina in izredno močna ukrepitev rumeno modrih je 24-letni Zoran Ubavič, bivši najboljši strelac ljubljanske Olimpije, v delo članske vrste pa bo trener Rora vključil kar osem igralcev, mlajših od 18. leta.

Koper tudi nadaljuje tradicijo sodelovanja s sosednjimi klubi in pri Braniku (Šmarje) bo z dvojno registracijo igral Sabadin, pri dekanskem Jadranu Lami pa Ribarič, Čotar in Maksič.

Oba trenerja, Rora in Marjon, sta odločila, da bosta pričela s pripravami v poendeljek, 14. tega meseca.

Dinamo ne bo v Koper

Zagrebski Dinamo, lanskoletni zmagovalce kopskega mednarodnega nogometnega turnirja, ne bo branil prvega mesta na letošnjem turnirju, čeprav je pravočasno prejel vabilo. Toda pri Dinamu so se odločili, da se bodo udeležili turnirja v Mostarju. Namesto Dinama bo igral beogradska prvligaška Rad, ob njem pa bodo še prvligaški Alpin Donawitz (prvič z Benedejčičem), Zagreb ter Koper. Turnir, 9. po vrsti, bo 2. in 3. februarja. (Kreft)

obvestila

SK DEVIN organizira v nedeljo, 13. t. m., smučarski izlet na Korško (Avstria). Za vpisovanje in informacije tel. Brunu Škrku (tel. 200236).

SK BRDINA in SK SEŽANA organizirata 13. t. m. smučarski izlet z vlakom iz Sežane na Kobljo. Informacije po tel. 212859 ali 212936.

ŠD BREG - SMUČARSKA SEKCIJA obvešča, da je odhod avtobusov v Sappado v nedeljo, 13. t. m., ob 6. uri iz Doline, ob 6.10 iz Boljuna in ob 6.15 iz Boršta. Priporočamo točnost.

V soboto ob 15.30 v Prosvetnem domu na Opčinah

Zadnje kolo 4. šahovskega memoriala Zlatka Jeliniča

V soboto s pričetkom ob 15.30 bodo v Prosvetnem domu na Opčinah odigrali zadnja kola 8. rednega zamejskega šahovskega prvenstva za četrti memorial Zlatka Jeliniča. Turnir se odvijava v aktivnem šahu, kjer ima vsak šahist pol ure za celo partijo, po kvalifikacijskem delu pa je sedaj prvenstvo razdeljeno na finale A, iz katerega bo izšel prvak, in tolažilni finale B.

Čeprav mora odigrati še eno partijo, je državni prvokategorij Egon Pertot že prvak za letošnje leto. V neposrednem dvoboju z mojstrom Božidarjem Filipovičem je namreč slavil zmago po zelo napeti partiji. Oba tekme sta namreč zašla v časovno stisko, Filipoviču pa je padla zastavica na uri, ko je imel zmagano pozicijo.

Pertot ima tako šest točk iz šestih partij, na drugem mestu sledi Filipovič, ki ima pet točk iz sedmih partij. Spomniti se moramo, da je slednji poleg partije s Pertotom izgubil še dvo-

boj z mladim Bednarikom na popolnoma enak način kot z novim prvokom: padla mu je zastavica v zmagani poziciji.

Na tretjem mestu jima sledi mojster Pino Lakovič iz Gorice, nato pa še Drago Bajc, Jan Bednarik, Boris Fabjan, Drago Antončič in Pino Rudež.

V drugi finalni skupini po štirih kolidih vodi državni tretjekategorij Danilo Ukmar, ki ima 3,5 točke iz štirih partij. Sledijo mu Filibert Benedetič, Cveto Prašelj itd.

Po zaključku prvenstva bo na sporedu slavnostno nagrajevanje. Novi prvak bo prejel pokal za zmagovalca in prehodni pokal Zlatka Jeliniča, drugo in tretjevršeni bodo prav tako prejeli pokale, vsi ostali pa spominke kolajne. Konec zamejskega prvenstva bo predvidoma ob 18.30.

Na sliki: trenutek s kvalifikacijskega dela memoriala Zlatka Jeliniča. (Foto D. Križmančič).

V košarkarskem prvenstvu deželnih mladincev

Kontovelu derbi po podaljških

KONTOVEL - CICIBONA 105:96 (49:39, 83:83)

KONTOVEL: Ban, Kralj 7 (3:4), Milič 9 (5:10), P. Sterni 30 (12:16), Rupel 4 (0:1), Gulič 12 (2:4), Daneu 3 (1:4), Rebula 28 (4:4), Kapun, Gregori 12.

CICIBONA: Presl, G. Bajc, Cecco, Berdon 8 (4:7), Pregarc 1 (1:2), Lippolis (0:2), B. Pertot 19 (5:4), Cupin 5 (1:2), I. Bajc 38 (6:15), M. Pertot 18 (8:4), Bogatec 7 (3:5).

TRI TOČKE: Gregori 3.

V dokaj zanimivem, živahnem in zelo izenačenem srečanju je Kontovel po podaljšku premagal Cicibono, potem ko je bil po prvem polčasu zanesljivo v vodstvu.

V nadaljevanju pa so gostje, predvsem z Ivanom Bajcem na čelu, nadoknadili zaostanek in tudi povedli. Prav v zadnji sekundi je Gregori z metom za tri točke stanje izenačil na 83:83 in priboril svoji ekipi podaljšek.

Kontovelci so bili v dodatnih petih minutah prisebnejši in so tudi zmagali. Za igro je treba pohvaliti oboje, vseeno boljši pa so bili pri domačinih Peter Sterni in Rebula, pri gostih pa Ivan Bajc in Maks Pertot.

(I. E.)

KONTOVEL - INTER 1904 71:86 (31:41)

KONTOVEL: Pečar 17 (0:2), Gruden, Turk 19 (3:5), Ravbar 15 (3:7), Bizjak, Hmeljak 4, Baitz 4 (2:2), Godnič 6 (2:6), Krevatin 6.

TRI TOČKE: Pečar 1. PON: Krevatin (37).

Isti dan so Kontovelci (seveda z drugo postavo) odigrali tudi srečanje z Interjem 1904, v katerem so zaslužno izgubili, saj so bili gostje stalno v vodstvu. Naši so odpovedali predvsem pri skupinski igri, saj so skušali s posamičnimi akcijami reševati razne situacije. Od gostov se je predvsem izkazal Martucci (25 točk). (I. E.)

LIBERTAS - SOKOL 91:71 (40:39)

SOKOL: Matej Gruden 8 (1:3), Andrej Škrk 19 (0:1), Andrej Gruden 10 (2:4), Ivan Stanisša 20 (2:2), Erik Dolhar 13 (3:7), Andrej Pertot 1 (1:2), Aleksij Kozma, Samo Pertot.

ON: Libertas 15, Sokol 24. PM: Libertas 16:24, Sokol 9:19. TRI TOČKE: Matej Gruden in Andrej Škrk 1.

Sokolovci so proti enakovrednemu nasprotniku visoko izgubili. V prvem polčasu so v začetku že zgubljali z 9:0, a so zaostanek nadoknadili in zaključili polčas le s točko manj od nasprotnikov.

V drugem polčasu so se sokolovci enakovredno borili z nasprotnikom, vse dokler ni moral Andrej Gruden z igrišča zaradi petih osebnih napak.

Za borbeno igro je treba pohvaliti Ivana Stanisšo, ki je bil poleg tega tudi najboljši strelec v Sokolovih vrstah. (Andrej Pertot)

BOR - CGI MILJE 63:107 (43:57)

BOR: Pavlica 12 (2:6), Debeljua 15 (3:3), Starec 6, Rudeš 4, Škabar 4 (0:2), Tomšič 12 (1:2), Tul 2 (0:2), Brus 8 (2:2), Schiulaz.

TRI TOČKE: Tomšič 1.

Proti miljski postavi CGI, ki je pred to tekmo imela točki manj od naših, vodi pa jo bivši Borov trener Luka Furlan, so borovci doživeli polom. Šancinovi varovanci so vzdržali le polčas, v drugem pa je bila premoč gostov res očitna. Naša ekipa doslej igra pod pričakovanji, tako da tudi rezultatov ni. Nekateri igralci pa takšno stanje jemljejo zelo ravnodušno. Res je, da je bilo že od vsega začetka dogovorjeno, da se bodo borovci udeležili tega prvenstva predvsem z namenom, da bi dali vsem možnost igranja, a zdaj je očitno zmanjkalo motivacij. Vsiljuje se trditev, da bi bilo bolje, če se ne bi v prvenstvo sploh vpisali, kajti take tekme res ne služijo nikomur. (A. Pavlica)

Skupni treningi s Petrom Brumnom

V organizaciji ŠZ Jadran bo v nedeljo, 13. t. m., v repenski telovadnici, s pričetkom ob 15. uri, tretji skupni trening za igralce letnikov 1978/79. Ta Jadranova pobuda sodi v okvir razvoja mladinske košarke pri nas. Trenerji in igralci posameznih društev so bili doslej z delom Petra Brumna, kajpak, še kako zadovoljni.

V tem mesecu bo še četrti skupni trening, in sicer v soboto, 26. t. m., ob 15. uri.

Dva Domova košarkarja v idealni postavi goriske promocijske lige

Dušan Košuta

Domova košarkarska peterka, ki bo jutri začela povratni del promocijskega prvenstva, je zaradi uspešnosti nekaterih njenih igralcev v središču pozornosti gorških ljubiteljev košarke. Po anketi, ki jo je izvedel krajevni dnevnik, naj bi kar dva Domova predstavnika sodila v idealno postavu goriske promocijske lige. To sta Giovanni Puiatti in Dušan Košuta. Ostali trije najboljši igralci pa so Picech (Alba), Macaro (Senators) in Picillo (Corridoni). Kot šesti, rezervni mož, je bil izbran Regolin (Grado).

Domova predstavnik sta si mesto v idealni postavi zagotovila zaradi svoje uspešnosti pri metih, kakor tudi zaradi zanesljive igre, ki sta jo doslej pokazala. Puiatti je začasno na 2. mestu razpredelnice strelcev s 151 točkami (30,2%) za predstavnikom Petrolifere Ballerinijem, ki je doslej dosegel 182 košev (26%). Kot je razvidno iz odstotkov, je Puiatti v bistvu na prvem mestu, saj je v ekipo stopil komaj v 4. kolu. Na isti lestvici je Dušan Košuta peti s 138 koši (19,8%).

Mladi Domov predstavnik pa je med najboljšimi strelci prostih metov. Na tej lestvici sicer vodi Piani (Senators), ki je dosegel 14 od 15 metov, ki jih je imel na razpolago. Košuta je doslej imel na razpolago 61 prostih metov, od katerih je realiziral kar 44 (72,1%).

Giovanni Puiatti je najboljši pri metih za 3 točke. Doslej jih je zabeležil kar 32, Dušan Košuta pa je na 4. mestu z 12 trojkami. (R. Pavšič)

V 1. moški odbojarski diviziji na Tržaškem bo letos igralo sedem društev

Nastopata tudi Sloga (med favoriti) in Bor

Istočasno kot 1. ženska divizija naj bi se na Tržaškem začelo tudi enakovredno moško prvenstvo, v katerem bo letos nastopalo samo sedem ekip. Pokrajinski odbor odbojarske zveze se ni objavil koledarja, verjetno zato, ker se še ni opredelil glede prošnje ŠZ Sloga, da bi vpisala v prvenstvo dve ekipi, ena od katerih bi igrala zunaj konkurence.

Kakorkoli že, bodo v tem prvenstvu zanesljivo sodelovale sledeče ekipe: Altura, Volley Club, Le Volpi, Bor, La Marmotta, Sloga in Sant'Andrea.

Med favoriti za napredovanje je tudi letos Sloga, ki se ji prestop v D ligo že dve leti izmika. Varovanci trenerja Drasiča so se v lanskem play offu uvrstili na končno 3. mesto, ker pa se je zmagovalec La Marmotta odpovedal napredovanju, je mesto te ekipe v D ligo prevzel Prevenire. La Marmotta bo verjetno tudi letos med nevarnejšimi tekmeči slogašev, med te naj bi sodil še Sant'Andrea, za katerega bodo menda igrali nekateri veterani z višjeliškega preteklostjo.

Sloga bo v tem prvenstvu nastopila z nekoliko obnovljeno vrsto, v kateri je deset igralcev. Na položaju podaja-

ča bosta Jercoga, ki je oblekel vojaško suknjo, nadomestila Štrajn (od letos na posodo od Bora) in pa mladinec Maver (od juniorjev v ekipi še Riolino). Po enoletni odsotnosti zaradi poškodbe, služnja vojaškega roka oziroma ker se je rok posojila iztekel se v ekipo vračajo Božič, Krpan in Betocchi.

V prvenstvu bo sodeloval tudi Bor. V prejšnjih sezonah je za našo mestno društvo v tej ligi igrala kombinirana postava mlajših in starejših, letos pa naj bi igrali izključno mladinci, ki jih trenira Igor Gombač. Nekaj več izkušnej od ostalih imata samo Furlanič in Ciliberto, ki sta lani igrala v D ligi. V bistvu bo ekipa v ligi nastopala z edinim namenom, da izboljša svoj nivo.

Med naraščajniki štiri ekipe

V prvenstvu naraščajnikov (letnika 1977 in 1978) bodo letos na Tržaškem sodelovale ekipe štirih društev in sicer Bora, Interja, Pallavola TS in Sloge. Glede na nekatere prejšnje izvedbe je udeležba (čepav še vedno maloštevilna) celo spodbudna, z zadovoljstvom pa lahko ugotovimo, da sta prisotni obe slo-

venski tržaški društvi. Predvideva se celo, da slogaši ne bodo imeli enakovredne konkurence, kajti mnogi od njih že razmeroma uspešno igrajo med deželni dekci. Borovo ekipo sestavljajo dvanajstletniki, ki se bodo prvič spopri-

jeli z »velikim« igriščem. Posebnih uspehov ni pričakovati, zanimivo pa je, da pri tem našem društvu niti v zlatih časih niso imeli tako mladih odbojkarjev.

Na sliki: za Bor bo v 1. moški diviziji nastopala ekipa mladincev.

iz planinskega sveta - iz planinskega sveta - iz planinskega sveta

Novoletni pohod na Medvedjak

Skupina desetih pogumnih planincev SPDT je kljub mrzlemu in deževnemu vremenu hotela na pravi planinski način praznovati začetek novega leta 1991. Udeležili so se tradicionalnega noveletnega pohoda na Medvedjak, ki ga SPDT prireja že tretje leto in ga vsakokrat vodi odbornik Franc Armani. Zbrali so se pri restavraciji Furlan na Repentabru, se v dežju, mrazu in vetru naglo napotili na vrh Medvedjaka, tam s steklenico šampanjca nazdravili novemu letu in se potem naglo vrnili. Med potjo so poiskali zasilno zavetišče v bližnjem kamnolomu, kjer se je nadaljevalo veselo slavlje ob nastopu novega leta. Ločili so se s toplo željo in nemo, da se bodo še večkrat srečali na društvenih izletih v teku leta, o katerih posebna komisija odbora SPDT prav te dni pripravlja podroben program.

vzpona na Javornik uživali prečudovit razgled na vse bližnje in daljne vrhove. Na Javorniku so se tudi srečali s planinci društva "Kamenjak" iz Pulja, s katerimi veže tržaške planince že dolgoletno prijateljstvo.

Na Javorniku ni bilo nobene svečanosti, prireditelji so le žigosali izkaznice pristopnikov in podeljevali značke za večkratne pohode. Nekaj značk so dobili tudi tržaški planinci, Mario Milič pa je za desetkratni pohod na Javornik dobil plaketo in pergament s priznanjem. (L. A.)

Odprava na Everest tudi v koledarju

Alpinistična odprava Alpe Adria Sagarmatha Expedition 1990 se je uspešno zaključila pred komaj dvema mesecema, odmevi nanjo pa so še vedno zelo živi in raznolični. Tako je eden glavnih sponzorjev odprave, zavarovalnica Noricum, pripravila izredno ličen koledar za leto 1991, ki se direktno nanaša na to mednarodno odpravo. Na naslovnici je slika molilnih zastavic iz baznega tabora izpod Everesta, v notranjosti pa je skupno sedemnajst slik iz te in iz uspešne jugoslovanske odprave leta 1986 v Karakorum. Slike je posnel Dušan Jelinič, grafični projekt je pripravil Graficenter, tiskala ga je Grafiche Venezia, celotni načrt so uredili pri P&T Company v Benetkah. To je vsekakor

Naslovnica koledarja odprave na Everest

zelo simpatičen, originalen in trajen način ovekovečenja uspešne ekspedicije, ki jo je organiziralo SPDT s sodelovanjem KOTG pri PZS.

... in v reviji Alpinismo triestino

Mesečnik tržaškega italijanskega planinskega društva XXX Ottobre v svoji zadnji številki objavlja članek Davorja Zupanciča o odpravi Alpe Adria Sagarmatha Expedition 1990. Naslov je dokaj zgovoren: Alpe Adria

osvojila vrh Sagarmathe, v njem pa Zupancič opisuje svoje občutke ob uspehu ter kanček grenkobe, da ni na Streho sveta stopil noben Tržačan.

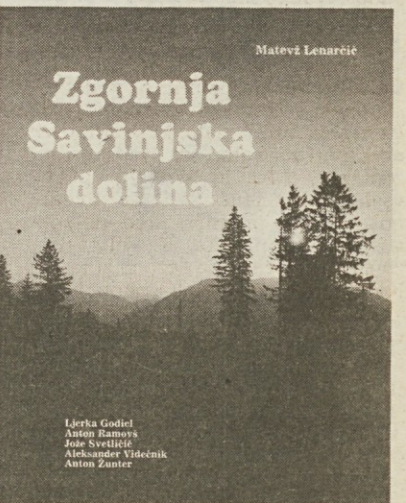
Sij gora Kmecla in Janežiča

Pred kratkim je slovensko planinsko javnost prijetno presenetila povsem inovatorsko zasnovana knjiga z naslovom Sij gora. Slike je oskrbel Peter Janežič, teks Matjaž Kmecl, za izid pa je poskrbel Franci Steje (Gora 2, 61218 Komenda, Kamnik). Pri tej knjigi človek ne zna, čemu naj da prednost: krasni fotografiji ali umetniško pisani besedi vsestranskega književnika Matjaža Kmecla. Oboje je namreč dobro uravnoteženo, vse skupaj natisnjeno na dobrem papirju, stane pa sprejemljivih 50 tisoč lir. Planinska knjižnica se je torej obogatila z novo pestro in svežo knjigo.

Še o odlični Lenarčičevi monografiji

Knjiga z naslovom Zgornja Savinjska dolina naravovarstvenika, založnika, alpinista in sedaj tudi zelo talentiranega fotografa Matevža Lenarčiča je po splošnem mnenju najboljša monografija, kar jih je bilo objavljeno v Sloveniji sploh. Pri nas je manjkala monografija o tem koščku slovenske zemlje, zato je Lenarčičeva pobuda kar se da hvalevredna. Poudarek je na fotografijah, katerih avtor

je, kot rečeno, sam Lenarčič, ki jih je tudi opremil z daljšo razlago. Uvodnik je prispeval dr. Anton Žunter, Aleksander Videčnik pa je opisal Zgornjo Savinjsko dolino skozi njene ljudi med preteklostjo in sedanostjo. Kratko študijo o krajini in zgradbah, nastanku in razvoju je pripravil dr. Anton Ramovš. Nekaj o flori in vegetaciji doline je prispevala dr. Ljerka Godič, Jože Svetličič nam predstavlja živalski svet, založila pa jo je pred kratkim ustanovljena EPSI d.o.o. iz Trbovelj. (dj)

Naslovnica Lenarčičeve monografije

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna prednaročnina 200.000 lir; v SFRJ številka 7.00.- din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglas: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.
Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu, IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

četrtek, 10. januarja 1991

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 magglo 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Rimatori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Polemični toni med predsednikom Cossigo in predstavniki združenja sodnikov ANM

Črna slika stanja v italijanskem sodstvu ob svečani otvoritvi novega sodnega leta

RIM — Pravica v vedno večji krizi, novi kazenski postopnik, ki se nikakor ne more uveljaviti v praksi in je zato potreben ponovne temeljite obravnave, širjenje organiziranega kriminala, ki se z vso krutostjo zdaj spravlja tudi na otroke, širjenje prestopništva, naraščanje števila ugrabitev in predvsem namernih umorov; to je le nekaj poglavij, ki jih je ob otvoritvi sodnega leta omenil glavni pravdnik kasacijskega sodišča Vittorio Sgroi. Toda Sgroi je v svoji precej črni sliki stanja v italijanskem sodstvu govoril tudi o zastrašujočem naraščanju števila krajev, kjer pade v roke pravice le eden od sto krivcev, o »črni« odlagališčih odpadkov, ki dušijo mnoga italijanska mesta, o vse bolj zastrašujočem širjenju trgovine z mamili, o naraščanju mladinskega kriminala, o problemu priseljencev in nomadov in tudi o nevarnosti ponovnega prodora mednarodnega terorizma, ki naj bi bil povezan z zalivsko krizo. Ob vsem tem pa je Sgroi še opozoril na nekorišnost oprostitev oziroma odpuščanja kazni in na pereče vprašanje »lahkih izpustitev«.

Vittorio Sgroi je o vseh teh zadevah govoril pred predsednikom Cossigo, predstavniki obeh vej parlamenta, ministri za pravosodje, notranje zadeve in zaklad, predsednikoma Ustavnega sodišča, Državnega sveta, predstavniki Višjega sodnega sveta in številnimi predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Plaz polemik pa je sprožila odsotnost velikega števila članov državnega združenja sodnikov ANM in nekaterih drugih združenj odvetnikov in sodnikov. Ti so svojo odsot-

nost napovedali že precej prej, utemeljili pa so jo z »neprimernimi vladnimi ukrepi za rešitev kriznega stanja v italijanskem sodstvu«.

To njihovo »dezertstvo« je v svojem posegu ožigosal že sam glavni pravdnik Sgroi, oster pa je bil tudi predsednik Cossigo, ki je dejal, da pozna eno samo sodno ureditev: to je tista, ki jo predstavljajo sodniki kasacijskega sodišča, prizivnih sodišč, rednih sodišč in pretur. »Glede prekupevalskih interesov, ki jih imajo nekateri voditelji privatnih sodniških združenj pa v znak spoštovanja do položaja, ki ga zasedam, rajši ne povem svojega mnenja,« je še dejal predsednik republike. Polemičen poseg je bil takoj deležen polemičnega odgovora predstavnikov ANM. Tako sta predsednik in generalni tajnik ANM Bertoni in Cicala ironično poudarjala, »da sta zadovoljna, ker je Cossigo priznal reprezentativnost Višjemu sodnemu svetu, ko je še pred kratkim to reprezentativnost držal le zase«. Glede reprezentativnosti samega združenja ANM pa sta Bertoni in Cicala poudarila, da je kar 90 odstotkov vseh sodnikov včlanjenih v ANM. Še bolj oster je bil podpredsednik sodniškega združenja Caliendo, ki je dejal, da Višji sodni svet ne predstavlja italijanskega sodstva, Cossigo pa je očital, da ne pozna organizacije, ki jo je aprila lani sprejel na Kvirinalu.

Na sliki AP: glavni pravdnik kasacijskega sodišča Sgroi med včerajšnjim posegom.

Ugrabljenčeva družina zahteva prekluc ukrepa o zaplembi

PERUGIA — Sodna zastopnika družine De Megni Mario Fettuciarri in Italo De Nunno sta včeraj na sodišču v Perugia vložila pritožbo proti zaplenitvi premoženja, ki so jo pred časom zahtevali sodniki, ki vodijo preiskavo o ugrabitvi malega Augusta De Megnija. Augusta so štirje zakrinkani ugrabitelji iztrgali iz očetovih rok 3. oktobra lani. Včeraj je potekel tudi zadnji rok za vložitev pritožbe na odločitev sodnih oblasti, ki so sklep o zaplenitvi premoženja sprejele 31. decembra lani, ko so se sodniki odločili za tako imenovano »trdo linijo«.

Tej odločitvi so starši malega Augusta odločno nasprotovali, ker menijo, da ta ukrep lahko zavre prizadevanja za čim hitrejšo izpustitev ugrabljenega otroka. Sodniki iz Perugia imajo sedaj deset dni časa, da odgovorijo na pritožbo sodnih zastopnikov staršev malega Augusta. V pritožbi zastopnika družine trdita, da je sklep nezakonit in zahtevata, da se zato ta ukrep prekliče.

Spet umori v okolici Cagliarija

CAGLIARI — Včeraj so na območju Sinnai, ki je oddaljen kakih trinajst kilometrov od Cagliarija neznanci opravili s hrli umor. Dva poljedelja Gesuino Fadda, njegov sin Giuseppe in pastir Ignazio Pusceddu so bili ubiti v hlevu na posestvu, ki se nahaja na samotnem kraju med polji.

Sorodniki umorjenih, ki so bili zaskrbljeni zaradi odsotnosti svojcev, so odkrili umor komaj včeraj zjutraj, čep-rav so bile žrtve ubite že prejšnji dan. Morilci so jih napadli s puškami na šibre ter jih hladnokrvno pokončali.

Na kraj umora so takoj prihiteli karabinjerji, ki so lahko le odredili prenos trupel. Preiskovalci še ne vedo za razlog trojnega umora. Vsekakor pa so ti novi umori zaskrbljujoči, saj je bilo v Sardiniji od začetka leta ubitih že devet oseb.

Družina Fadda ni imela nikoli težav s policijo, v bližnjih vaseh pa so jih poznali za marljive in pridne delavce, ki so se trudili, da bi izboljšali svojo zemljo, ki je bila še do pred kratkim nerodovitna.

Po neuspelem državnem udaru v Haitiju ljudstvo še vedno nadzoruje mestne ulice

PORT AU PRINCE — Stanje v Haitiju je po nedavnem neuspelem državnem udaru enega od najtesnejših sodelavcev bivšega diktatorja Duvaliera Rogera Lafontanta še vedno skrajno nejasno.

Oblast naj bi prevzelo ljudstvo, medtem ko pravno izvoljeni predsednik Jean Bertrand Aristide ostaja v ozadju in čaka na razvoj dogodkov. Obenem pa je njegova vojska še vedno mobilizirana, saj hoče braniti demokratske pridobitve ob izgonu Duvaliera.

Po trditvah državne haitiske televizije postaje Telehaiti je glasnik vladnih sil Henry Marc Charles potrdil, da so Lafontanta aretirali skupno z dvanajstimi sodelavci in da je »pod varstvom vojske«. Slednjega bo nato sodilo redno sodišče.

Po vladnem pozivu se je začelo sodelovanje med ljudstvom in vojsko. Ljudje si želijo normalizacije, saj so začeli podirati barikade, ki si jih postavili ob poskusu državnega udara. Obenem pa še vedno lovijo Duvalierove pristaše ter jih tudi javno linčajo.

Včeraj je prišlo do nekaterih dogodkov, ki so nanovo razburili duhove v Haitiju. Predsednikovi ljudje vztrajno iščejo haitskega nadškofa Lignedja, ki je zbežal med nedavnim napadom na njegove urade. Obenem so tudi napadli in zažgali apostolsko nunciatur (na sliki AP), pretepli in razgallili apostolskega nuncija Giuseppe Lenzu. Nadškof in nuncij sta »kriva«, da sta pač katoliške vere, Vatikan pa je spodil bodočega predsednika Aristida iz reda saleziancev zaradi njegovega političnega delovanja.

V glavnem haitiskem mestu Port au Princeju je še vedno policijska ura, ljudstvo, katerega funkcija še ni povsem jasna, pa nadzoruje razdejane ulice. Po mnenju zunanjih opazovalcev se bo slednje končno »pobotalo« s predsednikom, vendar pa si želi še nekaj protagonizma, ko ga je dinastija Duvalier tako krvavo zatirala. Ljudje namreč še niso pozabili »očeta Docca« in njegovega sina Jeana Claudeja, kako sta dolga desetletja zatirala ljudstva, sedaj pa, ko se je spet pojavila njegova senca, je terorizirano in ukrepa še kar emotivno, komentirajo izve-denci.

Ponovni spopadi v Quebecu med policijo in Indijanci

MONTREAL — Včeraj so v kanadskem rezervatu Indijancev Mohawks pripadniki te skupine z bezbojskimi palicami napadli skupino policistov, ki so hoteli aretirati enega Indijanca. Rezervat, ki se nahaja v pokrajini Quebec, je bi že od nekdanj »vroč«, saj so bili spopadi med krajevnim prebivalstvom in policijo zelo pogosti.

Po trditvah pokrajinske policije je bilo med pretepom ranjenih šest poli-

cistov glasnik krajevnih indijancev Mohawks pa je izjavil, da je bil ranjen tudi en Indijanec, ki pa se je »iz razumljivih razlogov« šel zdraviti domov.

Stanje v Quebecu se je posebno zaostri-lo lani poleti, ko je bila v spopadih ubita neka oseba, mnogo pa jih je bilo ranjenih.

Na sliki (teletfoto AP): policija pretepa Indijanca.

V ZDA je striptiz postal svobodna umetniška zvrst

NEW YORK — Od včeraj je striptiz v ZDA zakonsko priznan kot oblika »svobodnega mišljenja«, ki ga jamči prvi člen ameriške ustave, tako da ga lahko uvrščajo med razne »umetniške zvrsti«. To so razsodili sodniki vrhovnega sodišča v Washingtonu, ki so se morali razjasniti glede priziva skupine lastnikov »zabavišč za odrasle« v Indiani, na sklep republiškega sodstva, ki je puritansko prepovedalo striptiz kot ogabno in pregrešno izžvljanje.

Včerajšnji sklep omogoča torej striptizetam po vsem zveznem ozemlju, da lahko dajejo duška svoji »umetniški fantaziji«, ki po vsem sodeč še vedno moti le tiste, ki takih »nizkotnih izžvljanj« ne gledajo. Še več, nekateri celo trdijo, da bi lahko marsikatero dekle izbralo včerajšnjo razsodbo, da bi pokazalo svoje sposobnosti kar pod milim nebom, v kakem parku.

Neobičajno maščevanje zapuščenega ljubimca

TREVISO — Nad bivšo ljubico, ki je prekinila ljubezensko razmerje, se je maščeval tako, da je prijateljem in sorodnikom poslal spotakljive posnetke svoje nekdanje družice v pozah najbolj trde pornografije. Ženska pa je takoj prešla v protinapad in svojega nekdanjega ljubimca prijavila karabinjerjem.

Dogodek se je pripetil v Coneglianu pri Trevisu neke-mu uradniku in neki trgovki. Razmerje je trajalo nekaj let, tako da je uradnik zbral kar lepo kopico posnetkov. Ko se je ljubezen ohladila, je ženska zaman zahtevala, naj ji vrne posnetke in negative, ali pa naj jih uniči. Klonila ni niti pred grožnjo, da bo najbolj spotakljive posnetke poslal znancom, če se ne vrne k njemu.

Karabinjerji so vso zadevo prepustili sodstvu, ki je kaj kmalu ugotovilo, da ne gre za pravo izsiljevanje, tako da bo sedaj o vsej zadevi razsodil pretor.

Pri Paisleyu in Gossardu letos perilo za Britanke

Mladenke na britanskem otočju bodo letos pod obleko nosile Paisleyeve modrčke in Gossardove bodyje (AP)